

TRIBUNAL DE COMPTES D'ANDORRA

Informe relatiu als treballs de fiscalització
corresponents al tancament de l'exercici 2018, del
GOVERN D'ANDORRA

Juny de 2020

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	4
1.1. Objecte i abast	4
1.2. Metodologia	4
1.3. Marc jurídic	5
1.4. Organització i control intern	6
1.5. Limitacions a l'abast	7
2. FISCALITZACIÓ REALITZADA	8
2.1. Pressupost de l'exercici	8
2.1.1. Pressupost inicial	8
2.1.2. Modificacions pressupostàries	9
2.1.3. Despeses plurianuals	11
2.2. Liquidació del pressupost	12
2.2.1. Impostos directes i indirectes	14
2.2.2. Taxes i altres ingressos	15
2.2.3. Transferències corrents d'ingressos	15
2.2.4. Ingressos patrimonials	16
2.2.5. Alienació d'inversions	17
2.2.6. Despeses de personal	17
2.2.7. Consum de béns corrents i serveis	20
2.2.8. Transferències i subvencions atorgades	22
2.2.9. Inversions reals	23
2.2.10. Actius financers	24
2.2.11. Passius financers i despeses financeres	25
2.3. Estats financers	27
2.3.1. Efectiu i equivalents d'efectiu	31
2.3.2. Altres actius financers	32
2.3.3. Comptes a cobrar, vendes i ingressos	33
2.3.4. Inventaris	35
2.3.5. Altres actius financers (Actius no corrents)	35
2.3.6. Propietats d'inversió	37
2.3.7. Propietat, planta i equipament	38
2.3.8. Actius intangibles	40
2.3.9. Comptes a pagar	41
2.3.10. Passius financers (passius corrents)	41
2.3.11. Passius financers (passius no corrents)	42
2.3.12. Endeutament	42
2.3.13. Provisions a llarg termini	46
2.3.14. Actius nets/Patrimoni	48
2.3.15. Resultats extraordinaris	49
2.4. Estat del romanent de tresoreria	50
2.5. Contractació pública	52
2.6. Sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal	54
2.7. Altres aspectes a destacar	55
2.8. Evolució de les magnituds i ratis principals	58
3. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS	65
4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS	65
5. CONCLUSIONS	68
6. AL·LEGACIONS	68
7. OBSERVACIONS COMPLEMENTÀRIES	104

Abreviacions

LGFP:	Llei general de les finances públiques
LFC:	Llei de les finances comunals
LCP:	Llei de contractació pública
LQDCC:	Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns
LQTC:	Llei qualificada de transferències als comuns
LFP:	Llei de la funció pública
LSEPF:	Llei de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal
NICSP:	Normes internacionals de comptabilitat del sector públic
BOPA:	Butlletí Oficial del Principat d'Andorra

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Objecte i abast

D'acord amb l'art. 8 de la Llei del Tribunal de Comptes, de 13 d'abril de 2000, correspon a aquest Òrgan la fiscalització externa de la gestió econòmica, financera i comptable de l'Administració general, integrada entre d'altres, pel Govern d'Andorra (en endavant Govern).

La fiscalització del Govern forma part dels treballs de fiscalització per a l'exercici 2018, d'acord amb les competències que té atribuïdes aquest Tribunal.

Aquesta actuació suposa la realització d'una auditoria de regularitat (financera i de compliment) de l'activitat economicofinancera de l'esmentada entitat, desenvolupada en l'exercici 2018.

La liquidació de comptes del Govern corresponent a l'exercici 2018, objecte d'aquesta fiscalització, va ser lliurada al Tribunal de Comptes en data 1 d'abril de 2019, amb una rectificació i complements posteriors el dia 18 d'abril de 2019 i consta, entre altres, de la documentació següent: gestió comptable d'ingressos i despeses (liquidació del pressupost), gestió comptable de tresoreria, gestió comptable del patrimoni, gestió comptable de l'endeutament, estat de situació financera, estat del rendiment financer, estat de canvis en els actius nets/ patrimoni i estat de fluxos d'efectiu. D'acord amb el Decret d'aprovació del Reglament relatiu a l'adopció de les NICSP, s'inclou també segons el model d'estats financers: el resultat pressupostari, la conciliació entre el resultat pressupostari i el resultat comptable, modificacions pressupostàries, el romanent de tresoreria, la memòria pressupostària i notes en les quals s'inclou un resum de les polítiques comptables significatives i altres notes explicatives.

1.2. Metodologia

El treball s'ha realitzat d'acord amb els Principis i Normes d'Auditoria del Sector Públic, que ha consistit en la realització d'aquelles proves selectives i revisions de procediments que s'han considerat necessàries en cada cas per a l'examen de les diferents àrees.

L'actuació portada a terme ha estat una auditoria de regularitat, que inclou una auditoria de legalitat o compliment i una auditoria financera, amb els següents objectius:

- Verificar si l'activitat economicofinancera del Govern s'ha desenvolupat de conformitat amb les normes, disposicions i directrius que li són d'aplicació.
- Verificar si els comptes anuals i altres estats financers del Govern expressen la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera, del rendiment financer i de l'execució del pressupost, i que la informació economicofinancera es presenti d'acord als principis comptables que li són d'aplicació.

No obstant això, en la mesura que s'han detectat en la fiscalització, en l'informe es posen de manifest incidències i conclusions que tenen a veure amb la gestió, és a dir,

que indiquen si la gestió economicofinancera s'ha portat a terme amb criteris d'eficàcia, eficiència i economia.

Han estat objecte de la present fiscalització els fets generats pel Govern en l'exercici 2018 encara que, quan ha calgut per tenir incidència en l'exercici fiscalitzat, també ho han estat els d'exercicis anteriors i posteriors, abordant tant els aspectes comptables i pressupostaris com els patrimonials, així com els d'organització i control intern existents. Al mateix temps, també s'ha verificat si es compleix amb la legalitat vigent en la gestió dels recursos públics.

No s'han portat a terme procediments específics, tendents a localitzar fets posteriors que poguessin afectar a l'exercici fiscalitzat. No obstant això, en aquells casos en els quals s'ha comptat amb evidència d'algun tipus, originada amb posterioritat a la data de tancament dels exercicis, s'ha fet referència als mateixos en l'informe.

El treball de camp a les dependències del Govern va concloure el 15 de novembre de 2019.

1.3. Marc jurídic

La legislació que regula l'activitat economicofinancera, pressupostària i comptable del Govern en el període fiscalitzat es conté, fonamentalment, en les següents disposicions:

- Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns, de 4 de novembre de 1993.
- Llei de contractació pública, de 9 de novembre de 2000.
- Llei del Govern, de 15 de desembre de 2000.
- Llei 5/2008, del 15 de maig, sobre les noves formes de contractació i finançament d'obres públiques.
- Llei 27/2008, del 20 de novembre, d'impostos especials.
- Llei 31/2008, de 18 de desembre, de mesures de reactivació econòmica.
- Llei 93/2010, del 16 de desembre, de mesures de promoció de l'activitat econòmica i social, i de racionalització i d'optimització dels recursos de l'administració.
- Llei 23/2014 del 30 d'octubre, qualificada de la creació i regulació del pla de pensions de la funció pública.
- Llei 32/2014, del 27 de novembre, de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal.
- Decret legislatiu del 29-4-2015 de publicació del text refós de la Llei 94/2010, del 29 de desembre, de l'impost sobre la renda dels no-residents fiscals.
- Decret legislatiu del 20-5-2015 de publicació del text refós de la Llei general de les finances públiques, del 19 de desembre de 1996.

- Decret del 22-12-2016 d'aprovació del Reglament relatiu a l'adopció de les Normes internacionals de comptabilitat del sector públic amb el caràcter de Pla marc per al sector públic estatal del Principat d'Andorra.
- Decret legislatiu del 5-04-2017 de publicació del text refós de la Llei 11/2012, del 21 de juny, de l'impost general indirecte.
- Decret legislatiu del 26-7-17 de publicació del text refós de la Llei de la funció pública, del 15 de desembre del 2000.
- Decret legislatiu del 27-9-2017 de publicació del text refós de la Llei del Tribunal de Comptes, del 13 d'abril del 2000.
- Llei 18/2017, del 20 d'octubre, qualificada de transferències als comuns.
- Llei 19/2017, del 20 d'octubre, qualificada de modificació de la Llei qualificada de delimitació de competències dels comuns.
- Llei 32/2017, del 20 de desembre, de col·laboració entre l'Administració general i els comuns, i entre els comuns.
- Decret legislatiu del 7-02-2018 de publicació del text refós de la Llei 21/2014, del 16 d'octubre, de bases de l'ordenament tributari.
- Llei 1/2018, de l'1 de març, del pressupost de l'exercici 2018.
- Decret legislatiu de l'1-08-2018 de publicació del text refós de la Llei 5/2014, del 24 d'abril, de l'impost sobre la renda de les persones físiques.
- Decret legislatiu de l'1-08-2018 de publicació del text refós de la Llei 95/2010 de l'impost sobre societats.
- Decret legislatiu del 25-4-2018, de publicació del text refós del Codi de l'Administració, del 29 de març de 1989.
- Llei 22/2018, del 18 d'octubre, qualificada de modificació de la Llei 18/2017, del 20 d'octubre, qualificada de transferències als comuns.
- Llei 25/2018, del 18 d'octubre, de modificació de la Llei 32/2017, del 20 de desembre, de col·laboració entre l'Administració general i els comuns, i entre els comuns.

1.4. Organització i control intern

El control intern és un procés integral de l'organització, responsabilitat dels òrgans de govern i de direcció, dissenyat per afrontar els riscos i per aportar una seguretat raonable que en la consecució de la missió de l'ens s'assoleixen els objectius de:

- Execució ordenada, ètica, econòmica, eficient i efectiva de les operacions.
- Compliment de les obligacions de responsabilitat.
- Compliment de les lleis i regulació aplicable.
- Salvaguarda dels recursos per evitar pèrdues, mal ús o danys.

En els treballs de fiscalització s'han estudiat i avaluat aquells procediments del control intern que hem considerat necessaris atenent l'abast i la naturalesa del treball, sense que l'esmentat estudi hagi pretès identificar necessàriament totes les debilitats que

puguin existir, motiu pel qual no expressem una opinió sobre el sistema de control intern del Govern. No obstant això, en el transcurs de l'informe es detallen aquelles observacions i recomanacions que han de possibilitar la millora dels procediments de control intern de l'entitat.

Al Govern, la fiscalització i verificació del control intern recau, per mandat normatiu, en la intervenció general la qual s'estructura en els dos àmbits de competència que li atorga la LGFP, l'anomenat servei de comptadoria, el qual és el centre director de la comptabilitat administrativa i de la tresoreria, i les intervencions delegades, les quals assumeixen la funció fiscalitzadora de l'activitat de l'Administració.

Govern utilitza una aplicació de gestió pressupostària i comptable pel registre de les operacions econòmiques.

1.5. Limitacions a l'abast

En el desenvolupament del treball s'han posat de manifest les següents limitacions:

- A la data del nostre informe, un dels advocats circularitzats no ha respost a la nostra sol·licitud d'informació, pel que desconeixem l'existència de possibles litigis no provisionats.

2. FISCALITZACIÓ REALITZADA

2.1. Pressupost de l'exercici

2.1.1. Pressupost inicial

El pressupost inicial de l'exercici presenta les següents xifres a nivell de capítols:

Pressupost de despeses	Pressupost inicial	Pressupost d'ingressos	Pressupost inicial
DESPESES		INGRESSOS	
1 Despeses de personal	110.745.447	1 Impostos directes	74.444.670
2 Consum de béns corrents i serveis	53.408.710	2 Impostos indirectes	291.989.241
3 Despeses financeres	13.220.457	3 Taxes i altres ingressos	25.657.724
4 Transferències corrents	212.634.198	4 Transferències corrents	-
		5 Ingressos patrimonials	32.940.007
Despeses corrents	390.008.812	Ingressos corrents	425.031.642
6 Inversions reals	49.404.644	6 Alienació d'inversions	-
7 Transferències de capital	11.283.327	7 Transferències de capital	-
8 Actius financers	1.193.999	8 Actius financers	1.003.819
9 Passius financers	205.384.904	9 Passius financers	231.240.224
Despeses de capital	267.266.874	Ingressos de capital	232.244.043
Total pressupost despeses	657.275.686	Total pressupost ingressos	657.275.685

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

De la revisió efectuada es desprenen les següents observacions:

Mancances en l'expedient d'elaboració del pressupost

La LGFP reclama que l'expedient contingui informació que complementa o justifica la continguda al pressupost que s'aprova. En relació amb aquesta informació, l'expedient del pressupost del Govern no conté el pressupost consolidat a efectes informatius, tal i com preveu l'art.12.3 de la LGFP. El pressupost del Govern inclou una agregació de pressupostos; en cap cas hi consten eliminacions i ajustaments de consolidació.

Estructura pressupostària

La normativa bàsica en relació a la gestió econòmicofinancera de les entitats públiques d'àmbit estatal es recull en la LGFP, les NICSP i la Llei del pressupost vigent per a l'exercici. Cap d'aquests textos defineix una estructura pressupostària. Es recomana que s'aprovi una estructura pressupostària d'obligat compliment, que hauria de definir de forma clara els comptes pressupostaris que s'han d'utilitzar en l'elaboració del pressupost, tant per ingressos com per despeses, i la correlació amb els comptes definits en les normes comptables.

2.1.2. Modificacions pressupostàries

Els quadres següents resumeixen les modificacions pressupostàries que s'han tramitat durant l'exercici, que han donat lloc a les previsions definitives que s'han liquidat:

Estat d'ingressos del pressupost

Capítol	Pressupost inicial	Modificacions	Pressupost final
1 Impostos directes	74.444.670	-	74.444.670
2 Impostos indirectes	291.989.241	-	291.989.241
3 Taxes i altres ingressos	25.657.724	-	25.657.724
4 Transferències corrents	-	-	-
5 Ingressos patrimonials	32.940.007	-	32.940.007
Ingressos corrents	425.031.642	-	425.031.642
6 Alienació d'inversions	-	-	-
7 Transferències de capital	-	-	-
8 Actius financers	1.003.819	-	1.003.819
9 Passius financers	231.240.224	-	231.240.224
Ingressos de capital	232.244.043	-	232.244.043
Total pressupost ingressos	657.275.685	-	657.275.685

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Estat de despeses del pressupost

Capítol	Pressupost inicial	Compromisos reconduïts	Suplements de crèdit	Crèdit Extraordinari	Transferències de crèdit	Crèdits ampliables	Crèdits ampl. contra Ing.	Modificacions	Pressupost final 2018
Despeses de personal	110.745.447	28.518	-	-	570.580	4.072.109	8.920	4.678.108	115.423.555
Consums de béns corrents i serveis	53.408.710	1.062.499	-	-	630.367	1.980.908	162.129	2.575.170	55.883.881
Despeses financeres	13.220.457	219.000	-	-	11.588	310.768	-	80.211	13.140.248
Transferències corrents	212.634.198	2.605.789	10.531.637	-	48.221	5.498.578	110.420	7.767.489	220.431.567
Inversions reals	49.404.644	24.348.259	-	-	385.676	3.389.481	-	20.592.022	69.997.568
Transferències de capital	11.283.327	2.629.753	-	-	385.676	106.860	-	3.108.759	14.392.096
Actius financers	1.193.999	-	-	-	-	-	-	-	1.193.999
Passius financers	205.384.904	-	-	-	-	3.232.677	28.473.091	31.705.788	237.090.672
Pressupost de despeses	657.275.885	31.091.798	10.531.637	-	0	-	28.754.661	70.377.998	727.953.881

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió efectuada s'han posat de manifest les següents incidències i observacions:

Comptabilització de les modificacions pressupostàries dels ingressos

Contràriament al disposat en la LGFP, el Govern no enregistra comptablement les operacions que afecten l'estat d'ingressos de les modificacions pressupostàries i igualment no es registren en les previsions pressupostàries d'ingressos les operacions que es deriven de les modificacions que s'aproven.

Modificacions de pressupost en dates properes al tancament de l'exercici

Durant l'exercici 2018, s'han comptabilitzat i aprovat modificacions pressupostàries en dates properes al tancament de l'exercici les quals han tingut per finalitat donar cobertura pressupostària a despeses per les quals, en el moment d'adquirir els compromisos, no existia la consignació pressupostària adequada i suficient per atendre-les, la qual cosa seria contrària al principi d'especialitat regulat en l'article 15.2 de la LGFP.

Així, de les mostres efectuades s'han detectat crèdits ampliables per 8.534.052 euros, crèdits ampliables contra ingressos per 3.475.953 euros i transferències de crèdit per 3.233.165 euros les quals tenia per finalitat el finançament de despeses prèviament compromeses.

Transferències de crèdits entre diferents programes que afecten a remuneracions de personal

Es detecten transferències aprovades durant l'exercici 2018, que afecten a remuneracions de personal que s'han efectuat entre diferents conceptes i programes per un import de 715.718 euros, fet que contravé l'article 26.2 b) de la Llei de les finances públiques i l'article 3 de la Llei del pressupost.

Transferències de crèdits que afecten a crèdits de despeses financeres

Durant l'exercici 2018, s'han aprovat una transferència entre crèdits que afecten a despeses financeres per un import total de 290.284 euros, fet que pot contravenir l'article 26.2.b.) de la LGFP.

2.1.3. Despeses plurianuals

De la revisió d'aquest apartat, s'han posat de manifest l'observació següent:

Reajustaments d'anualitats de les despeses plurianuals

En l'elaboració del pressupost general, se segueix la pràctica de reajustar els imports de les anualitats per despeses plurianuals aprovades en exercicis anteriors a les quanties que es preveuen per al pressupost de l'exercici que es tramita.

Els articles 29.5 i 29.6 de la LGFP obliguen a consignar en el pressupost l'afectació anual de les despeses plurianuals aprovades per Llei i determinar la quantitat de despeses plurianuals atribuïda a cada exercici en la resta de despeses plurianuals, i en el cas de no ajustar-se a aquests requeriments, justificar-ho en la memòria adjunta al projecte de pressupost.

La memòria de pressupost no inclou justificacions suficients relatives als reajustaments d'anualitats afectats, contràriament al que requereix l'art 29.7 de la LGFP.

2.2. Liquidació del pressupost

El resum dels imports retuts pel Govern es recullen en els quadres següents:

Resum de la liquidació del pressupost d'ingressos

	Presupost Inicial	Presupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Pres. Final	% Liq./ Presupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Lq. exercicis	Cobrat exercici
Impostos directes	74.444.670	74.444.670	84.361.323	9.916.653	113,32%	71.269.094	13.092.229	18,37%	80.433.830
Impostos indirectes	291.989.241	291.989.241	288.241.146	-3.748.096	98,72%	292.923.122	-4.691.978	-1,60%	293.297.391
Taxes i altres ingressos	25.657.724	25.657.724	25.454.858	-202.866	99,21%	26.920.006	-1.465.148	-5,44%	19.510.377
Transferències corrents	-	-	89.960	89.960	0,00%	56.522	43.437	76,86%	93.862
Ingressos patrimonials	32.940.007	32.940.007	34.151.579	1.211.572	103,68%	32.018.699	2.132.880	6,66%	33.890.592
Ingressos corrents	425.031.642	425.031.642	432.308.865	7.277.223	101,71%	423.187.443	9.121.422	2,16%	427.232.053
Alienacions d'inversions	-	-	30.084	30.084	0,00%	166.014	-135.930	-81,88%	30.084
Transferències de capital	-	-	-	-	0,00%	-	-	0,00%	-
Ingressos de capital	-	-	30.084	30.084	0,00%	166.014	-135.930	-81,88%	30.084
Actius financers	1.003.819	1.003.819	3.521.053	2.517.234	350,77%	5.576.742	-2.055.689	-36,86%	3.419.801
Passius financers	231.240.224	231.240.224	231.484.388	244.164	100,11%	522.711.135	-291.226.747	-55,71%	230.451.436
Variació d'actius i passius financers	232.244.043	232.244.043	235.005.441	2.761.397	101,16%	528.287.877	-293.282.436	-55,53%	233.871.239
Presupost d'ingressos	657.275.685	657.275.685	667.344.389	10.038.704	101,53%	951.841.334	-284.296.945	-29,87%	661.133.375

Font: Govern
(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost de despeses

	Presupost Inicial	Modificacions Presupostaries	Presupost final	Liquidat exercici	Dif. Pres. final i realitzat	% Liq./ presupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Lq. exercicis	Reconduït a l'exercici 2019	Pagat exercici
Despeses de personal	110.746.447	4.878.108	115.423.555	114.874.954	948.600	99,52%	110.772.164	4.102.791	3,70%	32.801	110.384.206
Consums de béns corrents i serveis	53.408.710	2.575.170	55.983.881	49.958.938	6.027.243	89,23%	45.024.891	4.931.747	10,95%	1.935.070	43.951.049
Despeses financeres	13.220.457	-40.211	13.140.246	13.089.452	70.795	99,46%	13.773.888	-704.235	-5,11%	-	8.938.307
Transferències corrents	212.634.186	7.797.489	220.431.687	211.241.500	9.190.066	95,83%	198.691.070	12.550.530	6,32%	3.468.876	208.098.102
Despeses corrents	310.008.812	14.870.537	404.979.348	389.142.544	16.838.704	96,08%	369.281.911	20.896.833	5,67%	4.577.547	388.367.694
Inversions reals	49.404.644	20.592.922	69.997.566	38.058.582	31.938.004	54,37%	39.862.328	-1.803.764	-4,52%	28.148.173	32.865.085
Transferències de capital	11.283.327	3.105.769	14.389.096	7.338.259	7.050.838	50,99%	6.147.725	1.190.533	19,37%	3.724.914	8.400.439
Despeses de capital	60.687.971	23.701.691	84.389.682	45.396.821	28.992.841	53,79%	46.010.051	-813.230	-1,33%	33.874.988	38.295.594
Actius financers	1.193.989	-	1.193.989	509.813	684.386	42,68%	880.481	-370.668	-42,12%	-	500.451
Passius financers	205.384.904	31.705.768	237.090.672	237.033.253	67.419	99,98%	541.804.288	-304.671.034	-56,23%	-	237.011.955
Variació d'actius i passius financers	206.578.892	31.705.768	238.284.671	237.542.866	741.866	99,89%	542.684.767	-304.941.901	-56,21%	-	237.512.405
Presupost de despeses	657.275.685	70.377.996	727.653.681	672.082.331	89.671.381	82,36%	956.758.829	-284.674.296	-29,76%	38.411.634	646.185.653

Font: Govern
(Imports en euros)

Resultat pressupostari

	Presupost Inicial	Modificacions Presupostaries	Presupost final 2018	Liquidat exercici	% Liq/ Presupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Lq. exercicis	Cobrat/Pagat exercici
Ingressos corrents	425.031.642	-	425.031.642	432.308.865	101,71%	423.187.443	9.121.422	2,16%	427.232.053
Despeses de funcionament ¹	- 376.788.355	- 15.050.747	- 391.839.102	- 376.073.193	95,98%	- 354.488.125	- 21.585.068	6,09%	- 360.421.358
Ingressos de capital	-	-	-	30.084	0,00%	166.014	- 135.930	-81,88%	90.084
Despeses de capital	- 60.687.971	- 23.701.691	- 84.389.662	- 45.396.821	53,79%	- 46.010.051	613.230	-1,33%	- 39.295.584
Superàvit o dèficit de gestió	- 12.444.684	- 38.762.438	- 51.197.122	10.868.535	-21,23%	22.855.281	- 11.986.346	-52,44%	27.545.196
Despeses financeres	- 13.220.457	80.211	- 13.140.246	- 13.089.452	99,46%	- 13.773.888	704.235	-5,11%	- 8.938.307
Superàvit o dèficit de caixa	- 25.665.141	- 38.672.228	- 64.337.369	- 2.200.517	3,42%	9.081.595	- 11.282.111	-124,23%	18.608.889
Actius financers (ingressos)	1.003.819	-	1.003.819	3.521.053	350,77%	5.576.742	- 2.055.689	-39,86%	3.419.801
Passius financers (ingressos)	231.240.224	-	231.240.224	231.484.388	100,11%	522.711.135	-291.226.747	-55,71%	230.451.436
Actius financers (despeses)	- 1.193.989	-	- 1.193.989	- 509.813	42,68%	- 880.481	370.668	-42,12%	- 500.451
Passius financers (despeses)	- 205.384.904	- 31.705.768	- 237.090.672	- 237.033.253	99,98%	- 541.804.288	304.671.034	-56,23%	- 237.011.955
Variació d'actius i passius financers	25.668.141	- 31.705.768	- 6.040.527	- 2.537.425	42,01%	- 14.195.899	11.859.465	-82,13%	- 3.641.166
Resultat pressupostari	- 0	- 70.377.996	- 70.377.996	- 4.737.942	6,73%	- 5.115.295	377.354	-7,28%	14.967.722

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat, s'han posat de manifest les observacions següents:

Estalvi net pressupostari negatiu

L'indicador de l'estalvi net reflecteix la capacitat del pressupost de generar excedents derivats de les activitats ordinàries, les quals queden recollides en els capítols pressupostaris de l'I al V, una vegada descomptades les quantitats que s'han de destinar a satisfer la despesa financera i el retorn dels préstecs i crèdits amb venciment a l'exercici.

Aquests excedents són, en el cas de produir-se, els que el Govern pot destinar a l'autofinançament d'inversions o d'altres despeses de capital o a atendre el servei del deute de noves operacions d'endeutament que es proposi formalitzar.

Tal i com es posa de manifest en el quadre següent, la liquidació de l'exercici presenta un estalvi net negatiu. Els imports següents són els que deriven dels estats financers i pressupostaris retuts, sense incloure-hi l'efecte de les observacions que es detallen en el transcurs de l'informe les quals no les atenuarien.

Concepte	2018 Import	2017 Import
Ingressos corrents exercici	432.309	423.187
Despeses corrents exercici (cap. I, II i IV)	-376.073	-354.488
Estalvi brut	56.236	68.699
Obligacions reconegudes (cap. III i IX)	-250.102	-555.378
Estalvi net	-193.866	-486.679
<i>Percentatge sobre Ingressos corrents</i>	<i>-44,84%</i>	<i>-115,00%</i>

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en milers d'euros)

Aquest estalvi net pressupostari negatiu obliga al Govern al refinançament permanent del seu endeutament. Per la seva part, donat que aquestes operacions es formalitzen majoritàriament a curt termini, com s'observa a la nota 2.4, comporten romanents de tresoreria negatius que es tradueixen en una liquiditat supeditada a la formalització d'operacions de tresoreria en el molt curt termini.

2.2.1. Impostos directes i indirectes

El resum dels imports registrats en el capítol d'impostos directes figura en el quadre següent:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat exercici
Sobre la renda	74.414.337	74.414.337	84.325.463	9.911.126	113,32%	71.238.204	13.087.259	18,37%	80.397.570
Impost sobre la renda	31.189.485	31.189.485	40.069.638	8.880.153	128,47%	32.672.326	7.387.313	22,64%	37.691.200
Impost s/Plusvàlues Immobiliàries	2.531.917	2.531.917	5.038.905	2.506.988	199,02%	2.760.317	2.278.588	82,65%	5.030.476
Impost s/ Renda Persones Físiques (IRPF)	28.657.588	28.657.588	35.030.733	6.373.165	122,24%	29.912.009	5.118.724	17,11%	32.680.724
IRPF.Rendes del treball	22.795.174	22.795.174	35.030.483	12.235.309	153,67%	29.911.605	5.118.879	17,11%	32.680.593
IRPF.Rendes Activitats econòmiques	3.002.274	3.002.274	250	- 3.002.024	0,01%	61	189	309,23%	131
IRPF.Rendes Capital Mobiliari	2.860.120	2.860.120	-	- 2.860.120	-	-	-	-	-
IRPF.Declaracions de l'impost	-	-	-	-	-	343	- 343	-100,00%	-
Impost Societats/Activit. econòmiques	36.422.782	36.422.782	37.371.417	948.635	102,60%	26.493.482	10.877.955	41,06%	36.609.472
Impost sobre societats	36.422.782	36.422.782	37.367.186	944.404	102,59%	26.403.004	10.964.182	41,53%	36.010.347
Activitats econòmiques	-	-	4.231	4.231	-	90.458	- 86.227	-95,32%	- 874
IRPF	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Impost sobre la renda no residents	6.802.070	6.802.070	6.884.407	82.338	101,21%	12.072.416	- 5.188.009	-42,97%	6.697.298
Persones Jurídiques (IRNR)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Persones físiques (IRNR)	122.760	122.760	-	- 122.760	-	34.610	- 34.610	-100,00%	-
Persones Jurídiques (IRNR)	6.679.310	6.679.310	6.884.407	205.097	103,07%	12.037.806	- 5.153.399	-42,81%	6.697.298
Altres impostos directes	30.333	30.333	35.860	5.527	118,22%	30.890	4.970	16,09%	35.860
S. act.que vulguin obrir fins a 24h	30.333	30.333	35.860	5.527	118,22%	30.890	4.970	16,09%	35.860
Total	74.444.670	74.444.670	84.361.323	9.916.653	113,32%	71.269.094	13.092.229	18,37%	80.433.630

Font: Govern
(Imports en euros)

El resum dels imports registrats en el capítol d'impostos indirectes es mostra en el quadre següent:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat exercici
Sobre tans. patrim. i act. jurid. doc.	2.452.311	2.452.311	2.548.901	96.590	103,94%	2.525.286	23.615	0,94%	2.530.479
Impost s/transmiss. patrim. Immobil.	2.452.311	2.452.311	2.548.901	96.590	103,94%	2.525.286	23.615	0,94%	2.530.479
Sobre el consum	128.688.815	128.688.815	125.442.578	- 3.246.237	97,48%	131.994.637	- 6.552.059	-4,96%	130.541.979
IGI	128.688.815	128.688.815	125.442.578	- 3.246.237	97,48%	131.994.637	- 6.552.059	-4,96%	130.541.979
Sobre serveis	3.080.033	3.080.033	3.028.397	- 51.636	98,26%	3.100.567	- 74.170	-2,39%	3.023.778
ISI Assegurances	3.080.033	3.080.033	3.028.397	- 51.636	98,26%	3.100.567	- 74.170	-2,39%	3.023.778
Sobre la producció	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Impostos especials	46.839.876	46.839.876	47.465.161	625.285	101,33%	45.552.960	1.912.201	4,20%	47.465.161
Impostos especials	46.839.876	46.839.876	47.465.161	625.285	101,33%	45.552.960	1.912.201	4,20%	47.465.161
Sobre el tràfic exterior	109.601.935	109.601.935	108.704.393	- 897.543	99,18%	108.490.871	213.522	0,20%	108.704.393
Taxa al consum	108.989.945	108.989.945	107.665.808	- 1.324.137	98,79%	107.841.421	- 175.613	-0,16%	107.665.808
Tarifa Exterior Comuna (TEC)	596.726	596.726	1.033.362	436.636	173,17%	620.273	413.089	66,60%	1.033.362
Antidumping	15.285	15.285	5.223	- 10.062	34,22%	29.176	- 23.953	-82,10%	5.223
Cànon	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sobre el Joc	1.326.270	1.326.270	1.033.715	- 292.556	79,49%	1.258.801	- 205.086	-16,20%	1.031.801
Sobre el Joc del Bingo	1.326.270	1.326.270	1.038.634	- 288.636	78,16%	1.241.437	- 204.803	-16,50%	1.014.634
Impost s/ Joc d'alzar	-	-	17.081	17.081	-	17.364	- 283	-1,63%	16.907
Total	291.989.241	291.989.241	288.241.146	- 3.748.095	98,72%	292.923.122	- 4.681.976	-1,60%	283.297.391

Font: Govern
(Imports en euros)

2.2.2. Taxes i altres ingressos

El resum dels imports retuts en el període fiscalitzat és:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat exercici
Taxes	13.230.144	13.230.144	15.637.668	2.307.414	117,44%	15.128.191	408.386	2,70%	11.843.380
Taxa d'activitats econòmiques	8.306.944	8.306.944	6.538.630	631.686	110,02%	6.715.775	222.854	3,32%	4.189.119
Taxa vehicles	4.995.995	4.995.995	5.283.635	287.540	105,76%	5.050.588	232.988	4,61%	4.148.548
Taxa judicial	716.814	716.814	683.105	53.708	92,51%	616.359	46.746	7,58%	683.105
Taxa marques	391.296	391.296	598.565	207.269	152,97%	906.508	-307.944	-33,97%	595.888
Taxa sol·licituds de treball	755.267	755.267	1.978.047	1.222.780	281,90%	1.787.051	210.998	11,94%	1.971.758
Taxa Salut animal	46.119	46.119	52.472	6.353	113,78%	54.844	-2.172	-3,97%	52.269
Altres taxes	17.710	17.710	23.205	5.495	131,03%	18.285	4.920	26,91%	22.705
Prestacions de serveis	5.916.488	5.916.488	4.516.637	- 1.399.851	76,34%	5.841.766	- 1.326.128	-22,58%	4.409.756
Legalització de documents	55.994	55.994	55.878	- 318	99,43%	58.173	- 498	-0,89%	55.358
Llicències, permisos i autoritz.	751.016	751.016	751.902	887	100,12%	700.586	51.336	7,33%	748.347
Serveis sanitaris	287.138	287.138	491.974	204.837	171,34%	324.242	167.733	51,73%	425.922
Cartificats	84.082	84.082	168.296	84.144	200,10%	87.564	80.842	92,09%	168.967
Camets escolars	1.184.178	1.184.178	1.028.380	- 137.796	88,16%	988.312	40.069	4,06%	1.004.052
Passaports	484.568	484.568	134.438	- 330.132	28,94%	423.756	- 289.319	-68,28%	133.082
Inscripcions en registre	1.445.139	1.445.139	1.529.395	84.256	105,83%	1.482.281	47.114	3,18%	1.523.022
Ús Cartografia digital	39	39	15	- 25	37,50%	30	- 15	-50,00%	-
Altres serveis	1.684.356	1.684.356	358.852	- 1.305.706	21,56%	1.780.842	- 1.422.190	-79,86%	349.905
Venda de béns	452.143	452.143	336.891	- 115.252	74,51%	454.555	- 117.664	-25,89%	323.517
Venda de publicacions pròpies	41.989	41.989	57.410	15.442	136,79%	50.217	7.194	14,33%	54.583
Impresos	188.180	188.180	50.245	- 137.935	26,70%	175.080	- 124.845	-71,30%	49.631
Fotocòpies i altres prod.repografia	4.155	4.155	4.956	801	119,27%	4.343	613	14,12%	4.884
Cartografia i fotografia aèria	24.392	24.392	42.354	17.962	173,64%	33.484	8.870	25,49%	38.758
Documentació diversa	670	670	180	- 850	-25,83%	1.078	- 1.257	-116,68%	180
Productes sanitaris	158.708	158.708	149.189	- 9.537	93,99%	184.200	- 15.032	-8,15%	143.845
Altres béns	34.070	34.070	32.937	- 1.134	96,57%	26.143	8.794	25,98%	30.994
Reintegrants	223.706	223.706	588.483	364.777	263,06%	613.288	- 24.725	-4,03%	685.067
De pressupost corrents	218.324	218.324	519.864	301.540	238,12%	503.060	16.804	3,34%	517.488
D'exercicis tancats	5.381	5.381	88.618	83.237	1.275,13%	110.148	- 41.529	-37,70%	88.618
Altres ingressos	5.835.244	5.835.244	4.475.289	- 1.369.955	76,89%	4.881.287	- 405.997	-8,32%	2.550.629
Sancions	3.178.444	3.178.444	2.785.421	- 391.022	87,69%	3.507.889	- 722.468	-20,80%	1.799.573
Expedients	-	-	1.010	1.010	-	600	410	68,33%	1.010
Danyos i imprevisos	189.832	189.832	432.041	282.210	254,39%	557.778	- 125.735	-22,54%	278.454
Recàrrecs	2.322.955	2.322.955	1.248.883	- 1.074.082	53,76%	815.021	433.841	53,23%	488.191
Subhastes	188.014	188.014	-	- 188.014	-	-	-	-	-
Ingressos atípics	-	-	7.954	7.954	-	-	7.954	-	3.400
Total	26.657.724	26.657.724	26.454.858	- 202.866	99,21%	26.920.066	- 1.465.148	-5,44%	19.510.377

Font: Govern
(Imports en euros)

2.2.3. Transferències corrents d'ingressos

El resum de les operacions que s'han registrat en el transcurs de l'exercici és el següent:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat exercici
D'Empreses Públi. i altres Ent.Públ.	-	-	97	97	-	-	97	-	-
Universitat d'Andorra	-	-	97	97	-	-	97	-	-
De Corporacions locals	-	-	52.800	52.800	-	-	52.800	-	52.800
Subvencions comunals	-	-	52.800	52.800	-	-	52.800	-	52.800
Altres transferències corrents	-	-	47.062	47.062	-	56.522	-9.460	-16,74%	47.062
Comissió d'intercanvi cultural	-	-	47.062	47.062	-	46.007	1.055	2,29%	47.052
Total	-	-	99.960	99.960	-	56.522	43.437	75,85%	99.862

Font: Govern
(Imports en euros)

2.2.4. Ingressos patrimonials

Al tancament de l'exercici, la liquidació del pressupost del capítol d'ingressos patrimonials, presentava el següent resum:

	Pressupost Inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercici	% Var. Liq. exercici	Cobrat exercici
De indist. sense finalitat de lucre	24.971	24.971	247.170	222.199	989,82%	273.433	- 26.262	-9,60%	-
Int.Presteca perapúbliques	-	-	247.170	247.170	-	248.461	- 1.291	-0,52%	-
Interessos crèdits concedits líp	24.971	24.971	-	- 24.971	-	24.971	- 24.971	-100,00%	-
Interessos de dipòsits	4.528	4.528	10.097	5.568	222,97%	6.835	3.292	47,72%	10.097
De comptes corrents	701	701	783	82	111,69%	757	26	3,45%	783
Interessos de dipòsit	3.827	3.827	9.314	5.486	243,35%	6.078	3.236	53,23%	9.314
Distribució de resultats	28.069.722	28.069.722	29.788.572	3.718.850	114,23%	29.117.056	663.516	2,28%	29.788.572
Distribució de resultats de FEDA	3.184.780	3.184.780	2.776.314	- 408.466	87,17%	3.258.947	- 482.633	-14,81%	2.776.314
Distribució de resultats STA	22.884.942	22.884.942	27.004.258	4.119.316	118,00%	25.856.774	1.147.484	4,44%	27.004.258
Distribució resultats Casa Rossell	-	-	-	-	-	135	- 135	-100,00%	-
Distribució resultats CAPESA	-	-	-	-	-	1.200	- 1.200	-100,00%	-
Lloguers	68.980	68.980	40.186	- 28.794	58,26%	59.941	- 19.755	-32,96%	39.936
Cafeteria Govern	6.890	6.890	6.890	-	100,00%	6.890	-	-	6.890
Lloguers duana	11.531	11.531	11.824	293	102,54%	11.629	195	1,68%	11.824
Places d'aparcament Mi Govern	162	162	7.233	7.071	4457,57%	-	7.233	-	7.233
Casa Rossell	13.058	13.058	13.258	200	101,53%	7.869	5.389	68,49%	13.258
Lloguer Auditori Nacional	1.007	1.007	730	- 277	72,52%	483	247	51,00%	730
Lloguer Pavelló 1/2 dia	-	-	250	250	-	-	250	-	-
Lloguer Residence Las Palacios	35.853	35.853	-	- 35.853	-	32.536	- 32.536	-100,00%	-
Lloguer Casa d'Arny Plandoff	478	478	-	- 478	-	375	- 375	-100,00%	-
Centre Esportiu d'Ordino	-	-	-	-	-	180	- 180	-100,00%	-
Altres ingressos patrimonials	6.506.235	6.506.235	3.824.489	- 2.681.736	58,78%	2.300.609	1.523.880	66,24%	3.819.523
Ingressos per cessió d'ús	6.235	6.235	31.905	25.670	511,70%	20.098	11.817	58,82%	31.905
Comercialització euro	6.500.000	6.500.000	3.792.584	- 2.707.416	58,35%	2.280.521	1.512.073	66,30%	3.787.618
Resultat d'operacions comercials	229.829	229.829	232.647	2.818	101,23%	231.720	927	0,40%	232.647
Cànon ITV	222.501	222.501	232.647	10.147	104,98%	231.720	927	0,40%	232.647
Cànon oïls vegetals	7.329	7.329	-	- 7.329	-	-	-	-	-
Interessos de demora	20.742	20.742	2.739	- 18.003	13,21%	15.573	- 12.834	-82,41%	983
Interessos Legals	20.742	20.742	2.739	- 18.003	13,21%	15.573	- 12.834	-82,41%	983
Ingressos provin. Inversions reals	15.000	15.000	13.669	- 1.331	91,13%	13.532	138	1,02%	6.835
Ingressos provin. Inversions reals	15.000	15.000	13.669	- 1.331	91,13%	13.532	138	1,02%	6.835
Total	32.940.007	32.940.007	34.151.579	1.211.572	103,68%	32.018.699	2.132.880	6,68%	33.890.592

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en sorgeixen les observacions següents:

Duplictat d'ingressos per al finançament d'inversions

En data 7 de maig de 2007, es va formalitzar el conveni entre el Govern, Forces Elèctriques d'Andorra (FEDA) Andorra Telecom, SAU (Servei de Telecomunicacions d'Andorra (STA), en el moment de la signatura i Túnel d'Envalira, SA, per a "l'execució i posterior conservació i manteniment d'una galeria de serveis i evacuació paral·lela al Túnel d'Envalira".

Segons preveu el conveni esmentat, aquesta inversió es finançarà de la manera següent: un 35% a càrrec de Govern, un 15% a càrrec de l'STA i un 50% a càrrec de FEDA.

En data 11 de juny de 2008, el Govern va adjudicar les obres esmentades per un import de 21.637.163 euros. Així, en aplicació del conveni anterior i els pactes signats en data 16 de juliol de 2008, FEDA i STA van efectuar l'ingrés al Govern de la seva contribució al finançament, d'acord amb els imports que es detallen en el quadre següent:

Entitat	% Finançament	Import
FEDA	50%	10.818.581,56
STA	15%	3.245.574,47
Total ingressos		14.064.156,03

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Simultàniament, la Llei 3/2008, de 8 d'abril, aprovà un crèdit extraordinari de 20.489.763 euros per a donar cobertura pressupostària a les inversions referides, detallant-se en la Llei que el finançament de la modificació pressupostària seria amb endeutament. Aquest endeutament, integrat en el conjunt d'operacions formalitzades durant l'exercici 2008, es va formalitzar i disposar. En conseqüència, les obres esmentades disposen d'un excés de finançament que ascendeix a 12.916.756 euros. Donat que aquests recursos no poden ser disposats lliurement per part del Govern s'hauria d'acordar un destí dels mateixos.

2.2.5. Alienació d'inversions

La liquidació del pressupost del present capítol es resumeix en el quadre adjunt:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Liq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Cobrat exercici
Alineació de bens immobis	-	-	-	-	-	166.014	- 166.014	-100,00%	-
Vehícles	-	-	30.084	30.084	-	-	30.084	-	30.084
Total	-	-	30.084	30.084	-	166.014	- 135.930	-81,88%	30.084

Font: Govern
(Imports en euros)

2.2.6. Despeses de personal

La liquidació del pressupost del present capítol es resumeix en el quadre adjunt:

	Pressupost inicial	Modificacions pressupostàries	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Liq./ pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Pagat exercici	Reconduït a l'exercici 2018
Retri. bás.,altre remun. alts càrrecs	3.648.376	-	3.625.728	3.494.242	32.366	96,08%	3.354.599	129.744	4,17%	3.494.342	-
Remun. bàsiques i altres, pers. fix	75.337.102	3.307.364	78.644.466	78.568.827	55.639	99,93%	75.902.777	2.686.050	3,54%	78.565.289	-
Rem.bàs. agent adm.carrer.Indefinid	365.782	-	317.648	48.143	-	100,00%	278.359	- 230.216	-82,70%	48.143	-
Rem.bàs. agent adm.carrer.Eventual	5.551.264	694.005	6.245.269	6.232.647	12.723	99,80%	5.540.054	692.492	12,50%	6.232.488	-
Quotes seguretat social	13.165.543	973.937	14.139.480	14.114.830	24.651	99,83%	13.569.569	445.260	3,28%	14.114.427	-
Prestacions socials	11.428.249	340.245	11.768.494	11.768.493	1	100,00%	11.374.523	393.970	3,46%	7.325.185	-
Despeses socials del personal	1.049.122	1.852	1.050.974	627.773	-423.201	59,73%	652.282	- 24.909	-3,76%	583.330	32.601
Total	110.745.447	4.678.138	115.423.585	114.874.954	548.630	99,82%	110.772.164	4.162.791	3,76%	110.384.293	32.601

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió de l'àrea es posen de manifest les següents incidències:

Enregistrament comptable de les fases de despesa

Les despeses del personal al servei del Govern es registren pressupostàriament acumulant en un sol acte les fases ACLOP.

Tot i que l'article 16.5 de la Llei 1/2018 del pressupost 2018, en l'establir la fiscalització de les despeses de personal en el moment previ al seu pagament, determina aquest procediment, cal tenir en compte que no es dóna el supòsit que preveu el mateix article pel qual es puguin agrupar les fases de gestió pressupostària en un sol acte administratiu, doncs els actes administratius que autoritzen la despesa i els actes que dicten el compromís de la mateixa es produeixen en moments processals molt distants, en temps, als de la liquidació, ordre de pagament i pagament material de la mateixa. Així, els primers actes tenen lloc en el moment de dur a terme els processos selectius i de contractació mentre que els segons, en el moment d'aprovació de la nòmina i el seu pagament.

Cal tenir en compte, també, que les contractacions de persones que tenen una durada superior a l'any, veuen reproduït el compromís de despesa a l'inici de cada anualitat.

Això comportaria que, atès que a l'inici de l'exercici el Govern té compromeses les despeses de personal per aquelles persones les quals presten els seus serveis a l'entitat per a tot l'exercici o, en el seu cas, fins a l'extinció del contracte, calgués comptabilitzar a l'obertura de l'exercici el corresponent compromís de la despesa.

En conseqüència, la pràctica seguida, a més de ser contrària al disposat a l'article 31 de la LGFP, provoca que el pressupost no s'utilitzi com l'eina de gestió que garanteix l'acompliment del principi d'especialitat quantitativa.

Hores extraordinàries

L'article 8.1 del Reglament de sistemes de compensació estableix que *"les hores extres són la circumstància per la qual el personal de l'Administració general, de forma voluntària, autoritzada i motivada per necessitats del servei, treballa fora de la seva jornada laboral"*.

Així mateix, la Disposició addicional segona del reglament esmentat, estipula que el *"màxim d'hores extraordinàries autoritzades i compensades amb retribució per persona és de 120 hores a l'any. El màxim d'hores extraordinàries compensades amb temps no pot sobrepassar les 80 hores de descans per any. Aquests límits no es poden excedir excepte en casos puntuals, degudament justificats, després de l'informe del Director del departament o del secretari d'Estat i amb l'aprovació de la Secretaria d'Estat de Funció Pública"*.

El quadre següent resumeix els treballadors pels quals s'han detectat hores extraordinàries en un nombre superior a 120 hores l'any.

Interval d'hores extres/any	Nombre de treballadors
Entre 300 i 350	1
Entre 200 i 300	25
Entre 150 i 200	45
Entre 120 i 150	41
Total	112

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern

Atenent a què aquestes pràctiques són observades de manera recurrent, podrien ser indicadors de debilitats i ineficiències organitzatives. Així, s'ha observat com, en general, l'autorització i la justificació d'aquestes hores extraordinàries és posterior a la seva execució.

Registre de personal

L'article 13 de la Llei de la funció pública preveu la necessitat d'establir un registre de personal on s'inscriguin els llocs de treball, els funcionaris, els agents de l'Administració i el personal de relació especial, incloent-hi dades exclusivament de la vida administrativa.

Govern hauria de promoure el reglament necessari, i establir els mecanismes per tal de complir amb la previsió d'aquesta Llei.

Conceptes retributius no regulats

De la revisió efectuada, s'ha observat que s'han retribuit a persones al servei de Govern conceptes en relació als quals no consta cap regulació normativa que els empari, per la qual cosa no es pot determinar la raonabilitat dels imports abonats.

En concret, aquesta incidència es posa de manifest en la retribució dels següents conceptes:

- “Guàrdies forenses”
Respecte a aquest concepte, hem constatat un escrit de data 2 de novembre de 2004, adreçat pel ministre de Justícia i Interior, en el qual comunica a la cap del departament de Medicina Legal i Forense que les guàrdies realitzades per aquesta queden fora del “Reglament de sistemes de compensació” de data 9 de juliol de 2003, i en conseqüència, se li abonaran les seves guàrdies al preu estipulat pel Ministeri de Justícia i Interior. Aquest concepte ha estat retribuit amb anterioritat a data 11 de juliol de 2018, data a partir de la qual ha entrat en vigor el Reglament de sistemes de compensació en què s'inclou aquest concepte.
- “Prima secció canina” i “Especificitat policia”
Aquests conceptes es retribueixen al personal del cos de policia. Segons la informació que ens ha estat facilitada des de la Secretaria d'Estat de Funció Pública l'abonament s'efectua mensualment a partir d'una comunicació del secretari d'Estat d'Interior.
- “Permanència Pas Educació”, “Activitats hivern Pas” i “Pas Bombers”
Aquests conceptes retribueixen al personal d'educació, d'hivern i Bombers pel fet d'estar al Pas de la Casa. En relació al concepte personal “Permanència Pas Educació” aquest concepte ha estat retribuit amb anterioritat a data 11 de juliol de 2018, data a partir de la qual ha entrat en vigor el Reglament de sistemes de compensació en què s'inclou aquest concepte.

En relació als conceptes retributius exposats, cal precisar que, segons l'art.63 f) i 18.3 de la Llei de la funció pública, correspon al complement específic la retribució derivada de les circumstàncies de treball d'aquells conceptes retributius.

Contractacions de personal eventual no ajustades a la LFP

S'ha detectat l'existència de personal eventual el qual, atenent a la seva durada o la funció que desenvolupa, la seva contractació podria ser contrària al que disposa l'article 87.2 de la LFP.

Així, s'han observat contractacions d'eventuals per a places que han de ser cobertes mitjançant un procediment selectiu que han superat els màxims permisos per supòsits d'aquesta naturalesa. En concret s'han detectat un total de 50 contractes que superen el termini de 9 mesos previstos a l'article 88.2 de la LFP.

2.2.7. Consum de béns corrents i serveis

El resum dels imports retuts en el període fiscalitzat és:

	Pressupost inicial	Modificacions pressupostàries	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final / realitzat	% Liq./ pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Liq. exercicis	Pagat exercici	Reconduït a l'exercici 2019
Lloguers	13.914.875	287.874	14.212.749	13.810.833	401.916	97,17%	13.010.166	808.657	6,18%	12.983.114	103.838
Lloguer terrenys i béns naturals	253.524	-	37.803	255.722	213.222	83,38%	287.934	-	74,71%	212.192	-
Cànon i prest. deriv. conc. admin.	8.295.628	61.824	8.357.452	8.129.485	227.968	97,27%	7.910.371	219.096	2,77%	7.825.600	95.186
Lloguer edificis i altres construccions	2.065.663	69.693	2.135.356	2.049.682	75.864	96,43%	1.958.109	91.573	4,68%	1.830.930	4.535
Lloguer de maquin. instal. i equip.	70.420	-	11.369	69.051	54.294	13,75%	47.005	7.289	15,51%	46.433	8
Lloguer de material de transport	1.567.748	193.670	2.081.418	2.068.710	11.709	99,44%	1.917.838	151.874	7,92%	2.042.810	-
Lloguer de mobilitat i efectes	1.782	418	2.200	2.200	-	100,00%	1.782	418	23,48%	418	-
Lloguer d'equipaments per a inform.	60.425	735	61.160	72.331	8.827	89,12%	65.676	6.656	10,13%	61.967	86
Lloguer altre immobilitat immaterial	1.300.586	37.789	1.338.375	1.217.201	21.174	98,29%	817.839	339.362	48,53%	1.160.075	3.743
Lloguer altre immobilitat material	10.100	-	7.272	2.828	2.727	101	96,43%	3.618	-	898	-
Reparació, conservació i manteniment	8.849.333	421.388	9.270.721	8.885.680	595.222	95,98%	5.327.539	558.151	10,49%	4.815.389	108.387
Repar. i cons. de terrenys i béns	108.448	-	53.231	53.237	49.000	4,21%	42.781	6.222	14,54%	34.799	-
Rep. i cons. edificis i altres cons.	600.108	4.840	604.948	477.519	127.430	78,94%	516.834	-	39,31%	375.558	79.471
Rep. i cons. maquin. instal. i equip.	3.581.810	307.905	3.889.715	3.828.910	160.806	95,97%	3.445.608	379.312	11,00%	3.132.299	25.132
Rep. i cons. material transport	492.209	268.863	761.072	750.783	6.309	98,91%	524.700	126.063	20,18%	523.408	-
Rep. i cons. mobilitat i efectes	7.919	3.358	11.277	8.762	2.516	77,69%	3.759	5.003	133,09%	8.762	-
Reparació i cons. d'equip. i inf.	1.068.034	-	33.481	1.035.573	757.842	277,93%	697.425	90.217	12,92%	632.942	1.784
Repar. i cons. béns utilitz. gen.	75.600	-	74.059	1.541	1.541	-	100,00%	7.197	-	5.958	-
Rep. i cons. aparells mèdics	10.587	-	236	10.351	8.393	3,907	81,88%	7.501	-	1.107	-
Rep. i cons. altre immobilitat	5.838	-	700	5.138	5.138	-	100,00%	7.724	-	2.588	-
Material, subministrament i altres	32.586.189	2.076.483	34.662.672	29.817.896	4.844.857	86,03%	28.299.582	3.518.113	13,38%	25.781.715	821.572
Material d'oficina	785.916	-	11.223	774.693	670.052	104,84%	836.068	-	25,22%	811.030	18.131
Subministraments	8.935.327	448.730	9.384.057	8.598.961	785.088	91,83%	7.031.567	1.565.404	22,28%	7.340.306	129.451
Comunicacions	1.658.407	31.710	1.690.117	1.516.157	174.929	89,68%	1.570.088	-	53,89%	1.485.349	117
Transport	1.771.845	-	20.816	1.751.228	1.592.034	169,18%	1.508.917	73.118	4,85%	1.450.375	4.664
Primes d'assegurances	1.262.111	-	15.170	1.246.941	1.213.087	93,55%	1.210.845	2.439	0,20%	1.175.559	-
Tributs	1.630	1.508	3.138	3.066	83	97,36%	1.061	1.805	168,05%	1.008	-
Altres serveis	4.875.685	2.657.453	7.533.138	6.528.715	1.004.403	86,07%	3.977.969	2.550.756	64,12%	5.529.793	93.633
Treballs realitzats per altres emp.	13.282.459	-	1.065.297	12.177.162	3.621.971	2.555,18%	10.099.222	-	47,25%	7.183.950	583.577
Imprestes o insuficiències	30.750	71.348	102.098	85.592	16.506	83,83%	4.033	81.559	2022,35%	84.226	-
Indemnitzacions per serveis	859.192	-	220.525	638.667	442.429	198,23%	357.813	54.818	14,14%	390.821	3.553
Reemborsament de dietes	292.195	-	38.810	253.385	163.928	100,05%	132.531	20.755	15,89%	138.228	3.275
Locomoció	565.997	-	161.715	385.283	289.103	96,18%	255.082	34.021	13,34%	254.555	277
Total	53.408.710	2.676.179	56.084.889	49.568.638	6.027.243	89,23%	46.024.891	4.831.747	10,99%	42.981.948	1.536.970

Font: Govern
(Imports en euros)

El detall dels conceptes amb major volum de despesa és el següent:

DESCRIPCIÓ SUBCONCEPTE		PRESSUPOST INICIAL 2018	MODIF.	(1) PRESSUPOST FINAL 2018	(2) LIQUIDAT 2018	VARIACIÓ (3)=(2)-(1)	% EXECUCIÓ (2)/(1)
201	Cànon i préstecs derivats concessions adminis.	8.295.627	61.825	8.357.452	8.129.467	-227.985	97,27%
	20100 CTRA, S.A	3.884.457	-	3.884.457	3.839.220	-45.237	98,84%
	20101 Escorxador Nacional d'Andorra (ENA)	248.638	-	248.638	248.638	-	100,00%
	20102 Línia Bus Exprés	822.885	-	822.885	818.550	-4.335	99,47%
	20103 Estacions Depuradores d'Aigües Residuals	3.339.647	59.456	3.399.103	3.220.690	-178.413	94,75%
	20104 Ús de la propietat industrial	-	2.369	2.369	2.369	-	100,00%
213	Reparació i cons. maquinaria, instal·lacions i equipaments	3.681.810	307.995	3.989.805	3.828.919	-160.886	95,97%
	21300 Reparació i cons. maq. instal·lacions i equipaments	3.681.810	307.995	3.989.805	3.828.919	-160.886	95,97%
221	Subministraments	8.935.328	446.732	9.382.060	8.596.993	-785.067	91,63%
	22100 Energia elèctrica	2.065.155	69.909	2.135.064	2.067.484	-67.580	96,83%
	22110 Aigua	116.771	16.053	132.824	129.662	-3.162	97,62%
	22120 Carburants per a loc.	396.239	9.589	405.828	383.790	-22.038	94,57%
	22130 Carburants per a calef.	1.239.012	15.400	1.254.412	1.130.635	-123.777	90,13%
	22140 Vestuari	379.156	75.304	454.460	422.768	-31.692	93,03%
	22150 Productes alimentaris	300.334	7.756	308.090	258.939	-49.151	84,05%
	22155 Animals vius	27.055	-10.141	16.914	16.914	-	100,00%
	22160 Productes farm i sanitaris	850.743	-1.840	848.903	612.141	-236.762	72,11%
	22161 Anàlisis clíniques	71.693	28.117	99.810	58.269	-41.541	58,38%
	22170 Primeres mat., func. i serveis	58.525	-19.132	39.393	36.882	-2.511	93,63%
	22175 Encunyació moneda Euro	2.402.291	-52.836	2.349.455	2.281.169	-68.286	97,09%
	22180 Productes de neteja	25.966	7.628	33.594	26.621	-6.973	79,24%
	22185 Material esportiu	7.621	-1.656	5.965	5.682	-283	95,26%
	22190 Altres subministraments	994.767	302.581	1.297.348	1.166.037	-131.311	89,88%
223	Transport	1.771.845	-20.615	1.751.230	1.582.034	-169.196	90,34%
	22300 Transport mercaderies	206.266	3.325	209.591	172.479	-37.112	82,29%
	22310 Missatgers	40.667	-4.136	36.531	27.164	-9.367	74,36%
	22320 Col·lectiu persones	1.460.363	-9.657	1.450.706	1.342.156	-108.550	92,52%
	22330 Altres transports	64.549	-10.147	54.402	40.235	-14.167	73,96%
226	Altres serveis	4.875.667	2.657.454	7.533.121	6.528.716	-1.004.405	86,67%
	22610 At. protocol. i de represent.	918.655	-78.899	839.756	603.779	-235.977	71,90%
	22620 Divulgació i pub.	387.188	131.195	518.383	343.651	-174.732	66,29%
	22621 Traduccions i correc.	223.284	-40.400	182.884	103.125	-79.759	56,39%
	22630 Jurisdicció i conten.	574.729	2.784.571	3.359.300	3.283.194	-76.106	97,73%
	22631 Execucions SAIG	11.500	-2.288	9.212	961	-8.251	10,43%
	22635 Repatriació de Nac.	2.000	-115	1.885	339	-1.546	17,98%
	22640 Despeses serv. sanit.	334.659	4.910	339.569	236.073	-103.496	69,52%
	22650 Despeses de comunitat	54.169	14.260	68.429	66.010	-2.419	96,46%
	22660 Reunions, conf. i cursets	430.012	-102.295	327.717	209.749	-117.968	64,00%
	22670 Publicitat i propaganda	226.156	-2.713	223.443	137.920	-85.523	61,72%
	22680 Promoció cultural	725.268	77.054	802.322	744.898	-57.424	92,84%
	22681 Promoció educativa	116.862	-18.327	98.535	76.850	-21.685	77,99%
	22682 Promoció turística	-	-	-	-	-	-
	22683 Promoció esportiva	787.310	-98.902	688.408	684.780	-3.628	99,47%
	22684 Promoció social	38.800	-2.378	36.422	29.307	-7.115	80,47%
	22690 Altres despeses	45.075	-8.219	36.856	8.080	-28.776	21,92%
227	Treballs real. per altres empreses	13.262.460	-1.085.298	12.177.162	9.621.970	-2.555.192	79,02%
	22700 Treb. realit. per empre. de neteja i sanejament	2.641.487	-192.543	2.448.944	2.279.496	-169.448	93,08%
	22710 Treballs realitzats per empreses de seguretat	336.487	19.072	355.559	335.059	-20.500	94,23%
	22720 Treb. realit. per empre. de valoracions i peritatges	279.771	141.301	421.072	276.831	-144.241	65,74%

22730 Treb. realit. per empre. de processament de dades	695.721	79.424	775.145	529.046	-246.099	68,25%
22735 Treb. realit. per empre. de pàgines WEB	108.091	-13	108.078	70.943	-37.135	65,64%
22740 Treb. realit. per empre. impressions i publicacions	38.318	-5.847	32.471	14.543	-17.928	44,79%
22760 Treb. realit. per empre. estudis i treballs tècnics	7.938.852	-1.283.504	6.655.348	4.845.628	-1.809.720	72,81%
22790 Altres treballs a l'ext.	1.223.733	156.812	1.380.545	1.270.424	-110.121	92,02%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

2.2.8. Transferències i subvencions atorgades

El resum de les operacions pressupostàries de les transferències que s'han produït durant l'exercici fiscalitzat és el següent:

Transferències corrents

Els imports liquidats al tancament de l'exercici per transferències corrents són:

	Pressupost Inicial	Modificacions pressupostàries	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Lij./ pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercici	% Var. Lij. exercici	Pagat exercici	Residual a l'exercici 2019
Als capítols	707.508	-	707.508	707.508	-	100,00%	707.508	-	-	707.508	-
Consell General Titb. Constitucional	7.833.170	4.805	7.838.105	7.838.105	-	100,00%	7.457.548	380.558	5,10%	7.590.642	-
Tribun. a enllera parapolítica	68.953.980	- 1.216.327	67.737.653	68.313.825	5.421.038	93,23%	56.428.700	2.884.925	5,11%	58.039.657	3.305.490
A organismes autònoms administratius	1.839.534	6.005	1.845.539	1.845.539	-	100,00%	1.718.044	128.975	7,39%	1.838.334	-
A funcions públiques	850.000	-	850.000	850.000	-	100,00%	625.000	225.000	36,00%	850.000	-
A empreses públiques amb forma SA	20.886.623	-	20.886.623	20.886.623	0	100,00%	20.547.361	339.262	1,65%	20.886.623	-
A corporacions locals	58.840.018	7.618.335	66.458.353	64.529.180	17.163	95,97%	55.587.105	7.952.085	14,05%	64.529.180	-
A empreses privades	4.062.788	87.462	4.150.250	3.799.910	350.340	91,56%	3.505.676	293.954	8,36%	3.830.575	157.531
A famílies i instituc. sense finalitat lucra	46.886.079	1.405.708	48.291.787	40.329.812	1.962.256	84,17%	48.714.038	615.513	1,26%	47.948.501	6.854
A l'exterior	2.674.468	- 108.809	2.565.659	2.131.438	436.270	83,01%	2.386.229	- 237.830	-11,16%	1.953.312	-
Total	212.634.618	7.797.469	220.432.087	211.241.600	8.190.488	95,83%	188.881.070	32.550.930	16,32%	204.096.102	3.408.679

Font: Govern
(Imports en euros)

Transferències de capital

Els imports pressupostats i liquidats al tancament de l'exercici són:

	Pressupost Inicial	Modificacions pressupostàries	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Lij./ pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercici	% Var. Lij. exercici	Pagat exercici	Residual a l'exercici 2019
Consell General	79.492	-	79.492	79.492	-	100,00%	74.142	5.350	7,22%	79.492	-
Consell Suprem de la Justícia	163.988	45.739	209.725	148.700	58.035	71,93%	240.904	- 92.203	-38,27%	57.814	23.941
A org. autònoma adm. i parapol.	3.318.359	393.037	3.711.396	1.916.195	1.795.202	51,63%	1.818.145	100.050	5,51%	1.587.001	1.571.262
A org. autònoma administratius	4.557	-	4.557	959	3.598	21,92%	8.239	- 6.240	-83,99%	959	2.475
A funcions públiques	-	-	-	-	-	-	560.000	- 560.000	-100,00%	-	-
A empreses públiques amb forma SA	381.311	-	381.311	310.191	81.120	78,27%	331.968	- 21.777	-6,59%	273.232	79.000
Corporacions locals	2.762.250	618.361	3.380.611	1.703.629	1.677.781	50,29%	-	1.703.629	-	1.691.708	1.568.873
Organismes autònoms administratius	3.800	-	3.800	3.600	-	100,00%	-	3.800	-	3.600	-
A empreses privades	400.000	- 118.071	281.929	62.197	228.732	18,58%	1.411	60.787	359,88%	1.724.172	2.479.243
A famílies i instituc. sense finalitat lucra	2.918.782	2.390.395	5.309.177	2.080.747	3.228.430	39,55%	3.118.918	- 1.017.169	-32,63%	1.023.307	-
A l'exterior	1.244.000	- 220.693	1.023.307	1.023.307	-	100,00%	-	1.023.307	-	1.023.307	-
Total	11.253.327	3.105.788	14.359.115	7.338.289	7.020.828	50,99%	6.147.725	1.190.533	19,37%	6.496.499	6.724.514

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquestes operacions es desprenen les observacions següents:

Control financer de les subvencions

El reglament de control pressupostari per a l'exercici 2018 limita la fiscalització de les entitats privades que reben subvencions, préstecs, avals i altres ajuts a càrrec del pressupost, als supòsits que la intervenció consideri oportú, i no de forma sistemàtica.

A la pràctica, es constata que no està implantat el mecanisme de control que preveu la LGFP, el control financer, el qual permet garantir que les subvencions i ajuts atorgats s'han obtingut de forma adequada i correcta, que s'ha donat acompliment a les obligacions de gestió i aplicació dels mateixos per part dels beneficiaris, l'adequat i correcte finançament de les activitats subvencionades i la realitat i regularitat de les operacions que s'han finançat amb els ajuts.

Explotació concessió bus exprés

En data 7 de setembre de 2006 es va formalitzar el contracte per la prestació del servei en concessió administrativa del projecte de línia ràpida de bus entre Sant Julià de Lòria i Andorra la Vella. Aquest contracte comporta diferents acords sobre els ingressos i despeses de la gestió del servei en funció dels quals s'estableix la contraprestació econòmica de l'explotació del servei.

No tenim constància de la justificació de les obligacions contractuals del concessionari i la seva revisió per part del Govern, especialment les recollides en l'article 11 del contracte i dels plecs de prescripcions.

Cal indicar que en l'exercici 2018 el Govern ha enregistrarat la subvenció al dèficit del servei concessionat com una prestació de serveis del capítol II de l'estat de despeses del pressupost quan, atenent a la seva naturalesa de subvenció, s'hauria d'enregistrar amb càrrec al capítol IV del mateix.

2.2.9. Inversions reals

El resum de les operacions pressupostàries de les inversions que s'han produït durant l'exercici fiscalitzat és el següent:

	Pressupost inicial	Modificacions pressupodàries	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Liq./ pressupost	Liquidat exem. anterior	Var. Liquidat exercici	% Var. Liq. exercici	Pagat exercici	Resonduït a l'exercici 2018
Inversions noves	33.580.793	17.742.858	51.323.651	27.080.484	24.243.167	62,78%	24.811.671	2.488.913	10,03%	23.873.857	22.879.651
Terranyes i béns naturals	-	100.678	100.678	56.289	44.389	55,91%	1.200.323	- 1.144.034	-95,31%	56.289	44.389
Edificis i altres construccions	10.300.000	3.776.606	14.076.606	8.974.715	5.101.891	63,78%	3.632.298	5.372.417	149,14%	8.788.486	4.911.317
Maquinària, instal·lacions i eqüip.	1.185.626	706.223	1.891.849	924.450	967.399	48,86%	878.976	47.474	5,41%	776.959	732.151
Material de transport	485.633	51.436	537.069	86.948	450.120	16,19%	326.383	- 229.434	-73,36%	36.948	181.991
Mobiliari i estris	367.277	228.338	595.615	422.076	162.639	72,23%	300.526	83.451	26,82%	284.218	85.406
Eqüip. per a procés, difusió i informació	520.415	123.629	644.044	522.236	121.807	81,09%	407.965	114.272	28,01%	313.218	37.949
Béns destinats a l'ús general	16.066.966	10.106.241	26.173.207	12.843.926	13.331.281	48,07%	13.860.325	- 1.016.400	-7,33%	10.571.179	12.743.445
Altres immobilitzats materials	856.738	291.858	1.148.596	481.307	667.289	58,74%	624.778	- 43.471	-8,28%	386.609	360.165
Estudis i projectes d'inversió	4.008.136	2.355.847	6.363.983	2.767.035	3.596.948	43,49%	3.478.957	- 711.362	-20,48%	2.408.791	2.922.728
Inversions de reposició	11.852.427	1.864.644	13.717.071	7.633.764	5.877.307	49,89%	11.853.012	- 4.019.549	-34,43%	6.542.954	4.339.962
Acondicionament de terrenys	400.000	426.178	826.178	448.824	377.354	54,33%	264.650	184.174	69,59%	406.735	370.065
Edificis i altres construccions	4.085.181	1.370.697	5.455.877	2.947.435	2.508.442	54,02%	4.806.171	- 1.660.736	-36,04%	2.941.051	1.960.102
Maquinària, instal·lacions i eqüip.	3.678.391	-	3.678.391	2.102.143	724.638	74,37%	2.331.019	- 229.376	-9,84%	1.884.941	318.117
Material de transport	1.042.500	86.597	1.129.097	258.629	860.468	22,70%	437.595	- 178.677	-40,89%	156.421	871.266
Mobiliari i estris	59.005	29.158	88.163	73.256	14.907	83,09%	42.500	30.756	72,37%	54.786	5.337
Equíparament per a procés, difusió i informació	432.432	-	432.432	377.750	28.383	83,01%	304.386	73.369	24,10%	131.580	-
Béns destinats a l'ús general	1.801.918	665.740	2.467.658	1.424.544	1.043.114	57,73%	3.624.701	- 2.200.199	-60,70%	1.150.386	816.034
Béns mobles d'ús general històric i artístic	25.000	-	25.000	7.175	7.175	100,00%	36.568	- 29.393	-80,38%	7.175	-
Altres immobilitzats materials	30.000	-	30.000	-	-	-	-	-	-	-	-
Immobilitzats immaterials	4.271.424	1.185.421	5.456.844	3.338.315	2.118.529	61,18%	3.500.742	- 262.428	-7,39%	2.878.284	1.729.541
Immobilitzats immaterials	4.271.424	1.185.421	5.456.844	3.338.315	2.118.529	61,18%	3.500.742	- 262.428	-7,39%	2.878.284	1.729.541
Nous anuals	-	-	-	-	-	0,00%	-	-	-	-	-
Total	49.404.644	20.812.922	70.217.566	38.893.562	31.319.004	64,37%	38.882.326	- 1.853.764	-4,82%	32.885.086	28.143.173

Font: Govern
(Imports en euros)

L'estat d'execució dels crèdits destinats a inversions es detalla a continuació:

2018	Crèdits plurianuals	%
Crèdits inicials	4.767	6,81%
Crèdits plurianuals	44.638	63,77%
Crèdits reconduïts i modificacions de pressupost	20.593	29,42%
Total pressupost	69.998	100,00%
Crèdits liquidats	38.059	
% execució	54,37%	

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en milers d'euros)

Del quadre anterior en deriva una execució baixa del pressupost d'inversions, relativa als projectes que s'han pressupostat, atenent al volum de plurianuals votats i projectats.

2.2.10. Actius financers

La liquidació del pressupost d'ingressos en el seu capítol d'actius financers presenta el següent detall:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Prev. Final	% Lq./ Pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Lq. exercicis	Cobrat exercici
A curt termini	7.193	7.193	-	7.193	-	-	-	-	-
Crèdits emancipació	7.193	7.193	-	7.193	-	-	-	-	-
Prèstecs a concedits al Sector Públic	-	-	-	-	-	88.196	- 88.196	-100,00%	-
Prèstecs a parapúblics	-	-	-	-	-	88.196	- 88.196	-100,00%	-
Prèstecs a mig i llarg termini	33.606	33.606	39.149	5.542	116,49%	28.833	10.316	35,79%	18.115
Crèdits als estudiants	28.196	28.196	39.149	9.953	134,09%	28.833	10.316	35,79%	18.115
Crèdit fang	4.410	4.410	-	4.410	-	-	-	-	-
Devolució de fiances	549.349	549.349	1.993	547.356	0,36%	401.343	- 399.350	-99,56%	-
Devolució de fiances	549.349	549.349	-	549.349	-	401.198	- 401.198	-100,00%	-
Devolució de dipòsits	-	-	1.993	1.993	-	144	1.848	1281,04%	-
Remanents de tresoreria	413.671	413.671	3.479.911	3.066.240	841,23%	5.058.371	- 1.578.459	-31,20%	3.401.886
Remanents de tresoreria	413.671	413.671	3.479.911	3.066.240	841,23%	5.058.371	- 1.578.459	-31,20%	3.401.886
Total	1.003.819	1.003.819	3.521.853	2.517.234	350,77%	6.076.742	- 2.055.889	-36,86%	3.419.801

Font: Govern
(Imports en euros)

La liquidació del pressupost de despeses en el seu capítol d'actius financers presenta el següent detall:

	Pressupost inicial	Modificacions pressupostaries	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Lq./ pressupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Lq. exercicis	Pagat exercici	Reconduït a l'exercici 2019
Adquisició d'opcions del sector púb.	100.000	-	100.000	49.000	51.000	49,00%	-	49.000	-	49.000	-
Constitució de dipòsits	467.150	-	467.150	450.857	16.292	96,47%	462.243	- 1.585	-0,35%	445.585	-
Constitució de fiances	626.849	-	626.849	9.955	616.893	1,59%	428.236	- 418.282	-97,88%	6.555	-
Total	1.193.999	-	1.193.999	509.813	684.186	42,60%	890.481	- 370.668	-42,12%	500.461	-

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en deriven les observacions següents:

Enregistrament pressupostari dels excedents de subvenció i aportació que es reintegren

Les Lleis del pressupost general dels diferents exercicis estableixen l'obligació de reintegrar els ingressos obtinguts per transferències del Govern i no utilitzats durant l'exercici pressupostari.

El Govern registra pressupostàriament com un ingrés per actius financers, dins del concepte de Romanent de Tresoreria, l'import que li és reintegrat per les entitats dependents en aplicació de la norma anterior. El detall és el següent:

Entitat	Import
Consell Regulador del Joc	97.945,42
Andorra Desenvolupament i Inversió, SA	45.345,00
EFPEM	156.450,24
Universitat d'Andorra	51.356,23
Fòrum Nacional de la Joventut d'Andorra	11.500,22
Caixa Andorrana de la Seguretat Social	3.117.314,12
Sumatori	3.479.911,23

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Les quantitats que són retornades per les entitats dependents no comporten la variació de cap actiu financer del Govern, pel que el seu registre pressupostari en el capítol 8 *Actius financers* no és procedent.

El Govern ha de registrar aquests retorns com una operació corrent o de capital de l'estat d'ingressos del pressupost, segons quina fos la naturalesa de la transferència inicial, en conceptes diferents dels reservats per a les variacions de les operacions financeres.

2.2.11. Passius financers i despeses financeres

La liquidació del pressupost d'ingressos en el seu capítol de passius financers presenta el següent detall:

	Pressupost inicial	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Realitzat i Press. Final	% Lq./ Pressupost	Liquidat exero. anterior	Var. Liquidat exercicis	% Var. Lq. exercicis	Cobert exercici
Deute públic	197.389.000	197.389.000	222.305.750	24.916.750	112,62%	518.240.000	-295.934.250	-57,10%	222.305.750
Deute Públic	197.389.000	197.389.000	222.305.750	24.916.750	112,62%	518.240.000	-295.934.250	-57,10%	222.305.750
Préstecs alt entitats privades	28.542.359	28.542.359	3.652.277	- 24.890.082	12,80%	1.966.878	1.685.399	85,89%	3.652.277
Préstecs rebuts alt de fora SP	28.542.359	28.542.359	3.652.277	- 24.890.082	12,80%	1.966.878	1.685.399	85,89%	3.652.277
Fiances	93.034	93.034	277.090	184.056	297,84%	163.936	112.933	67,88%	302.673
Dipòlts wris	-	-	-	-	0,00%	1	-	-100,00%	-
Dipòlts Banc d'Ajudes Tècniques	-	-	-	-	0,00%	1.120	-	-100,00%	-
Fiança de concursos i subhastes	93.034	93.034	277.090	184.056	297,84%	163.936	113.154	69,02%	302.673
Encunyació euros andorrans	5.215.831	5.215.831	5.249.271	33.440	100,64%	2.339.200	2.910.071	124,40%	4.191.339
Encunyació Euros	5.215.831	5.215.831	5.249.271	33.440	100,64%	2.339.200	2.910.071	124,40%	4.191.339
Total	231.240.224	231.240.224	231.484.388	244.164	100,11%	622.711.135	-391.226.747	-55,71%	230.451.439

Font: Govern
(Imports en euros)

La liquidació del pressupost de despeses en el seu capítol de passius financers presenta el següent detall:

	Pressupost Inicial	Modificacions presupostàries	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Liq./ presupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercici	% Var. Liq. exercici	Pagat exercici	Reconduït a l'exercici 2019
Amortització de deute públic	197.389.000	-	197.389.000	197.389.000	-	100,00%	457.825.000	-260.536.000	-56,89%	197.389.000	-
Amortització préstecs llarg termini <GTRES	2.304.047	-	2.304.047	2.304.047	0	100,00%	2.116.556	187.491	8,86%	2.304.047	-
Amortització préstecs c/rt a privat	422.208	31.703.162	32.125.369	32.125.368	-	100,00%	76.405.241	- 44.339.873	-57,89%	32.125.368	-
Amortització préstecs lit. a privat	8.286.871	2.606	8.289.477	8.214.838	44.839	99,15%	5.097.490	117.348	2,30%	8.193.540	-
Devolució de dipòsits	400	-	400	-	400	-	-	-	-	-	-
Devolució de fiances	12.380	-	12.380	-	12.380	-	-	-	-	-	-
Total	206.394.994	31.705.768	237.899.472	237.833.263	67.419	91,89%	641.694.286	-304.871.634	-46,23%	237.911.888	-

Font: Govern
(Imports en euros)

La liquidació del pressupost de despeses financeres presenta el següent detall:

	Pressupost Inicial	Modificacions presupostàries	Pressupost final	Liquidat exercici	Dif. Press. final i realitzat	% Liq./ presupost	Liquidat exerc. anterior	Var. Liquidat exercici	% Var. Liq. exercici	Pagat exercici	Reconduït a l'exercici 2019
Interessos de deute públic	6.347.393	- 476.882	5.871.510	6.835.908	35.603	99,39%	5.424.507	411.401	7,56%	3.041.960	-
Interessos de préstecs	4.830.744	697.184	5.527.928	5.527.928	-	100,00%	6.043.774	- 515.846	-8,54%	4.233.681	-
Interessos de comptes corrents	1.332.276	- 810.798	521.478	521.478	-	100,00%	1.124.501	- 602.822	-53,62%	521.478	-
Interessos de dipòsits	-	11.468	11.468	11.468	-	100,00%	-	11.468	-	-	-
Interessos de demora	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Altres despeses financeres	710.045	407.815	1.207.860	1.172.669	35.192	97,09%	1.181.105	- 8.437	-0,71%	1.189.266	-
Total	13.220.457	- 89.211	13.140.246	13.989.452	70.795	99,46%	13.773.896	- 704.235	-5,11%	8.836.337	-

Font: Govern
(Imports en euros)

Veure nota 2.3.12.

Incorrecte registre pressupostari d'interessos meritats no vençuts

El Govern ha enregistrat pressupostàriament com a despesa liquidada interessos meritats no vençuts de préstecs i bons per import total de 4.118.214 euros. Atenent al que disposa el principi d'anualitat, regulat a l'article 14 de la LGFP i el que disposa l'article 31.d) de la LGFP, i en no ser exigibles a l'administració fins al venciment no són susceptibles de ser reconegudes aquestes obligacions. En conseqüència, la despesa financera de l'exercici estaria sobrevalorada en l'import indicat. Així mateix, atès que, de l'import anterior, atès que la quantitat esmentada figura enregistrada com a crèdits pressupostaris, el romanent de tresoreria estaria sobrevalorat en el referit import.

2.3. Estats financers

Estat de Situació Financera

a 31 de desembre del 2018

Estat de situació financera	Notes	31/12/2017	31/12/2018
Actius		1.076.613.725	1.031.306.510
Actius corrents		86.360.039	93.549.832
Efectius i equivalents a l'efectiu	3	21.616.107	26.192.989
Altres actius financers	4	269.215	261.125
Comptes a cobrar amb contraprestació	5	787.464	2.680.621
Comptes a cobrar sense contraprestació	5	61.481.509	61.369.389
Inventaris	6	2.136.209	2.783.847
Pagaments anticipats		69.535	261.861
Actius no corrents		990.253.685	937.756.678
Altres actius financers	4	82.356.875	83.207.653
Propietat d'inversió	9	167.527	160.029
Propietat, planta i equipament	7	899.845.020	846.346.635
Actius intangibles	8	7.884.263	8.042.361
Total general		1.076.613.725	1.031.306.510

Estat de situació financera	Notes	31/12/2017	31/12/2018
Passius		1.177.916.689	1.182.443.123
Passius Corrents		306.513.477	469.070.591
Comptes a pagar	10	82.095.776	92.970.234
Passius financers	11	224.417.701	376.100.358
Passius no corrents		871.403.212	713.372.532
Passius financers	11	720.789.194	558.933.616
Provisions a llarg termini	12	150.614.018	154.438.916
Actius nets/Patrimoni		(101.302.964)	(151.136.613)
Actius nets/Patrimoni		(101.302.964)	(151.136.613)
Patrimoni		130.251.764	130.251.764
Reserves		50.000.000	50.000.000
Resultats d'exercicis anteriors		(326.401.321)	(313.236.854)
Resultat de l'exercici		44.846.593	(18.151.523)
Total general		1.076.613.725	1.031.306.510

Font: Govern
(Imports en euros)

Estat del Rendiment Financer

de l'exercici anual acabat el 31 de desembre del 2018

		1/01/2017 a 31/12/2017	1/01/2018 a 31/12/2018
Estat de rendiment financer		Notes	
Ingressos		508.610.926	467.439.416
Transaccions sense contraprestació	13	387.425.916	395.478.071
Impostos		369.805.680	377.496.206
Quotes, multes, penalitzacions i llicències		13.262.046	13.455.904
Altres ingressos		4.273.197	3.822.585
Transferències d'altres entitats governamentals		84.994	703.375
Transaccions amb contraprestació	14	42.763.624	46.567.357
Ingressos financers		29.541.260	30.264.837
Altres ingressos		4.964.121	9.368.823
Vendes i ingressos per actius construïts o adquirits per a altres entitats		4.480	6.358
Taxes, preus públics i contribucions especials		8.253.763	6.927.339
Variació existències		-	-
Altres ingressos	15	78.421.385	25.393.989
Despeses		463.764.333	485.590.940
Sous, salaris i beneficis als treballadors	17	118.160.976	123.696.146
Subvencions i altres pagaments per transferències	19	206.725.807	220.433.038
Subministraments i material pel consum	16	(142.631)	(318.358)
Altres despeses de gestió ordinària	20	45.274.165	52.569.991
Despeses de depreciació i amortització	18	74.567.243	60.349.890
Deteriorament del valor de propietats, planta i equipament		-	15.578.654
Despeses financeres	21	13.924.710	13.200.684
Altres despeses		5.254.063	80.895
Resultat del període		44.846.593	(18.151.523)

Font: Govern
(Imports en euros)

Estat de Fluxos d'Efectiu

de l'exercici anual acabat el 31 de desembre del 2018

FLUXOS D'EFFECTIU DE LES ACTIVITATS D'OPERACIÓ	2017	2018
Cobraments		
Impostos	325.129.267	351.408.890
Interessos rebuts	19.040.338	
Altres cobraments	56.522	54.267.274
Pagaments		
Costos dels treballadors	(92.280.156)	(115.387.805)
Proveïdors	(31.913.826)	(48.120.680)
Interessos pagats	(9.897.284)	(12.456.996)
Altres pagaments	(189.033.428)	(209.075.999)
Fluxos d'efectiu nets de les activitats d'operació	21.101.433	20.634.684
FLUXOS D'EFFECTIU DE LES ACTIVITATS D'INVERSIÓ		
Compra de planta i equipament	(22.826.141)	(35.949.599)
Cobraments per inversions	32.037.283	27.378.133
Fluxos d'efectiu nets de les activitats d'inversió	9.211.142	(8.571.465)
FLUXOS D'EFFECTIU DE LES ACTIVITATS DE FINANÇAMENT		
Efectiu rebut per préstecs	522.744.045	229.587.635
Reemborsament de préstecs	(541.126.841)	(237.073.971)
Fluxos d'efectiu nets de les activitats de finançament	(18.382.796)	(7.486.337)
Increment/(Disminució) neta en l'efectiu i equivalents a l'efectiu	11.929.779	4.576.882
Efectiu i equivalents a l'efectiu al principi del període	9.686.328	21.616.107
Efectiu i equivalents a l'efectiu al final del període	21.616.107	26.192.989

Font: Govern
(Imports en euros)

Conciliació entre comptabilitat pressupostària i financera

Capítol	Liquidació pressupost	Comptabilitat	Diferència
INGRESSOS (drets liquidats)	667.344.389	467.439.416	(199.904.972)
Impostos directes	84.361.323	89.369.738	5.008.415
Impostos indirectes	288.241.145	288.126.468	(114.677)
Taxes i altres ingressos	25.454.868	25.432.125	(22.733)
Transferències corrents	99.960	99.960	0
Ingressos patrimonials	34.151.579	34.173.845	22.266
Venda d'inversions reals	30.084	30.084	0
Actius financers	3.521.053	2.257.002	(1.264.051)
Passius financers	231.484.388	5.249.271	(226.235.117)
Mútua Empleats		6.358	6.358
Diferències de canvi positives		12.515	12.515
Dividends		3.390	3.390
Ingrés. Provisions aplicades		22.043.643	22.043.643
Alta immobilitzat sense contraprestació		603.416	603.416
Ingrés per penalització		31.603	31.603
DESPESES (oblig. liquidades)	672.082.331	485.590.940	(186.491.391)
Despeses de personal	114.874.954	123.896.146	8.821.192
Consum de béns corrents i serveis	49.959.538	51.872.969	1.913.321
Despeses financeres	13.069.452	13.187.777	118.325
Transferències corrents	211.241.600	211.783.915	542.314
Inversions reals	38.058.562		(38.058.562)
Transferències de capital	7.338.259	8.649.123	1.310.864
Actius financers	509.613		(509.613)
Passius financers	237.033.253		(237.033.253)
Despesa I+D		380.905	380.905
Compres de mercaderies		329.281	329.281
Variació d'existències 1		(19.253)	(19.253)
Variació d'existències 2		(628.386)	(628.386)
Pèrdues deteriorament terrenys		15.578.654	15.578.654
Serveis Professionals		316.127	316.127
Pèrdues en valors negociables		16.659	16.659
Pèrdues procedents de propietat, planta i equip.		79.410	79.410
Diferències negatives de canvi		12.907	12.907
Despeses excepcionals		1.486	1.486
Dotacions per amortitzacions		43.860.451	43.860.451
Dotacions provisions		16.472.780	16.472.780
RESULTAT	(4.737.942)	(18.151.523)	(13.413.581)

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquests apartats es posen de manifest les observacions següents:

Manca de conciliació entre el resultat pressupostari i el resultat comptable

Sota el títol de conciliació entre comptabilitat pressupostària i financera, l'entitat presenta la comparació d'ambdós resultats, juntament amb explicacions referides a l'origen de les diferències que en resulten, sense incloure-hi el detall de les operacions i saldos que determinen la diferència entre ambdós resultats, comparació que li és requerida d'acord amb els models de comptes anuals que s'han dictat.

Estats financers consolidats

El Govern no ha presentat els seus estats consolidats tal i com obliga la NICSP 35.

L'apartat 5 de la NICSP 35 indica que les entitats controladores presentaran estats financers consolidats. El Govern compleix la definició d'entitat controladora prevista en la NICSP 35, si bé no ha presentat, a data d'aquest informe, els estats financers consolidats corresponents a l'exercici 2018 ni els corresponents a l'exercici 2017.

2.3.1. Efectiu i equivalents d'efectiu

El detall dels saldos que componen la rúbrica d'efectius i altres equivalents d'efectiu és el següent:

Efectiu i equivalents	31/12/2017	31/12/2018
Corrent	21.616.107	26.192.989
Caixa	461.123	737.992
Banc	6.582.251	15.200.737
Efectiu pendent de pagament	(500.058)	(495.741)
Dipòsits a curt termini	15.072.791	10.750.000
Total	21.616.107	26.192.989

Font: Govern
(Imports en euros)

La composició de l'epígraf de bancs i institucions de crèdit presenta el següent detall:

Descripció	Saldo a 31/12/2018
Banca Privada d'Andorra	2.266
Banca Mora	10.583.190
Crèdit Andorrà - Tarja virtual	1.170
Andbank - Autes TC	449
Crèdit Andorrà - Borsa habitatge	2.886
Crèdit Andorrà - Autes TC	216.372
Banca Mora - Autes TC	22
Crèdit Andorrà - CAI	548.948
Crèdit Andorrà - Centre Penitenciari	26.932
MoraBanc - CAI	12.552
Crèdit Andorrà - Mútua empleats	404.456
Banc Popular (Madrid)	86.242
Crèdit Andorrà - (Ambaixada Madrid)	52.051
Sogenal	22.672
Crèdit Andorrà - (Ambaixada Brussel·les)	33.102
BMBCP, SA - Ambaixada Portugal	114.721
Banc UBS (Org. intern. a Ginebra)	272.810
Bank Austria (OSCE)	122.912
UNFCU - New York	18.772
Sogenal - Amb. Paris	75.312
UBS Ginebra	5.148
Sogenal Livret Paris	101.649
C.A. Pla de Pensions	22.172
BSA - Emissió Euros	1.065.016
Vall Banc - CAI	3.910
MoraBanc - Auditori Nacional	66.999
BSA Mutua Empleats	147.830
Banca Privada d'Andorra - SAP	-
KBC Brussels	125.060
Vall Banc - SAP	186.688
Compte Compensació AB	298.643
Compte Compensació MB	896.110
Total Bancs i institucions de crèdit	15.517.062

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

La gestió comptable de tresoreria que s'ha retut és la següent:

Concepte	31/12/2017	31/12/2018
1. Cobraments	920.612.620	668.693.162
(+) Operacions pressupostaries	899.270.786	661.133.375
Pressupost corrent	899.270.786	661.133.375
Pressupost tancat		
(+) Operacions extrapressupostaries	20.960.388	7.559.787
(+) Operacions comercials	381.446	-
2. Pagaments	825.823.683	636.983.535
(+) Operacions pressupostaries	901.816.288	646.165.653
Pressupost corrent	901.816.288	646.165.653
Pressupost tancat		
(+) Operacions extrapressupostaries	14.710.426	7.413.934
(+) Partides conciliants	(16.626.875)	4.930.857
(+) Variació de la pòlissa de crèdit	(74.076.157)	(21.526.909)
Flux de tresoreria (1+2)	94.788.937	31.709.627
Saldo inicial de tresoreria	(214.462.787)	(119.673.850)
3. Saldo final de tresoreria	(119.673.850)	(87.964.223)

Font: Govern
(Imports en euros)

2.3.2. Altres actius financers

El desglossament de l'epígraf altres actius financers segons l'estat de situació financera retut es resumeix en el quadre següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2018	Saldo a 31/12/2017	Variació absoluta	Variació relativa
Interessos a c/t de crèdits	261.125	296.215	-35.090	-11,85%
Total	261.125	296.215	-35.090	-11,85%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

2.3.3. Comptes a cobrar, vendes i ingressos

El desglossament de l'epígraf de comptes a cobrar segons l'estat de situació financera retut es resumeix en el quadre següent:

Comptes a cobrar amb contraprestació	31/12/2017	31/12/2018
Deutors per operacions comercials. Pressupost corrent	676.383	2.529.772
Deutors per operacions comercials. Pressupost tancats	386.007	425.775
Deteriorament de valor de crèdits	(274.926)	(274.926)
Total	787.464	2.680.621

Comptes a cobrar sense contraprestació	31/12/2017	31/12/2018
Deutors per drets reconeguts de recursos d'altres ens públics	1.200	0
Deutors per drets reconeguts. Pressupost d'ingressos corrent	53.477.829	38.558.560
Deutors per per drets reconeguts. Pressupost d'ingressos tancats	64.560.316	73.611.820
Deutors per ingressos meritats.	26.414.981	31.312.269
Pagaments pendents d'aplicació.	1.768	0
Deutors per provisions de fons a justificar.	48.700	307.903
Deteriorament de valor de crèdits	(83.023.284)	(82.421.162)
Total	61.481.509	61.369.389

Font: Govern
(Imports en euros)

El detall del càlcul és el següent:

Exercici	Taxes de comerç i vehicles	Impost de serveis indirecte	Impostos especials	Altres impostos (IAE+IGI+IS+IPI+ IAC+IRNR+IRPF)	Sancions i recàrrecs	Total	%	Provisió 2018	Provisió s/comptabilitat	Diferències
2005 i anteriors	371.692	-	-	-	260.232	631.925	100%	631.925	631.925	-
2006	410.126	-	-	-	287.463	697.590	100%	697.590	697.590	-
2007	1.239.969	794.661	-	29.642	1.035.095	3.099.366	100%	3.099.366	3.099.366	-
2008	1.458.460	738.922	-	46.534	1.173.225	3.417.140	100%	3.417.140	3.417.140	-
2009	1.631.200	1.085.296	-	62.466	1.368.466	4.147.428	100%	4.147.428	4.147.428	-
2010	1.750.108	1.476.888	-	99.559	1.538.060	4.864.615	100%	4.864.615	4.864.615	-
2011	1.907.376	1.467.019	-	104.139	1.738.114	5.216.649	100%	5.216.649	5.216.649	-
2012	2.054.325	1.518.409	41	156.571	2.327.574	6.056.919	100%	6.056.919	6.056.920	-
2013	2.179.159	751.714	-	465.476	2.201.856	5.598.204	100%	5.598.204	5.598.204	-
2014	2.724.387	89.944	-	1.167.406	2.060.835	6.042.573	100%	6.042.573	6.042.573	-
2015	2.414.770	10.397	7	1.486.727	1.113.555	5.025.455	100%	5.025.455	5.025.456	-
2016	2.941.164	-	332	8.944.761	1.604.524	13.490.781	100%	13.490.781	11.672.271	-1.818.510
2017	2.920.010	5.412	-	6.510.330	1.860.430	11.296.182	85%	9.601.755	11.296.182	1.694.427
2018	2.457.888	1.571	-	8.617.118	1.074.871	12.151.449	60%	7.290.869	12.151.449	4.860.580
Total s/auxiliars	26.460.634	7.940.233	380	27.690.729	19.644.300	81.736.276		75.181.269	79.917.768	4.736.497
Total s/comptabilitat	26.460.634	7.940.233	380	25.872.220	19.644.300	79.917.767				
Diferències	-	-	-	-1.818.509	-	-1.818.509				

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Cal indicar que la prescripció d'un deute podria donar lloc a l'exigència de responsabilitats pel perjudici patrimonial causat a la tresoreria del Govern, de conformitat amb el que regula l'article 58 b) de la LGFP.

El detall del saldo de la provisió per altres comptes a cobrar i altres inversions financeres és el següent:

Descripció	Saldo 2018
Comuns	31.311
Mútua Elèctrica Sant Julià	126.889
Nord Andorrà	116.725
Provisió altres inversions financeres	2.503.395
Total	2.778.320

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

2.3.4. Inventaris

El quadre de moviments d'aquest epígraf es resumeix de la següent manera:

Inventaris	31/12/2017	31/12/2018
Existències Autes TC	605.362	605.362
Monedes per la venda	1.131.577	1.759.962
Material d'oficina	399.270	418.523
Total inventari a cost	2.136.209	2.783.847
Deteriorament d'existències	-	-
Total net inventari	2.136.209	2.783.847

Font: Govern
(Imports en euros)

2.3.5. Altres actius financers (Actius no corrents)

El quadre de moviments de l'immobilitzat financer es resumeix de la següent manera:

Descripció	Saldo a 01/01/2018	Altes	Baixes	Reclassificació	Saldo a 31/12/2018
Crèdits a llarg termini a entitats del grup, multigrup i associades	16.447.402	-	-	-	16.447.402
Crèdits a llarg termini	78.329	-	-39.149	-	39.180
Deteriorament de valor de valors representatius de deute a llarg termini	-249.577	-65.659	-	-	-315.236
Dipòsits constituïts a llarg termini.	954.019	454.757	-1.993	-	1.406.783
Fiances constituïdes a llarg termini	163.965	5.855	-153.951	-	15.869
Interessos a llarg termini de valors representatius de deute	-	-	-	-	-
Inversions financeres a llarg termini en instruments de patrimoni	64.962.738	49.000	-	-	65.011.738
Valors representatius de deute a llarg termini	-	601.917	-	-	601.917
Total	82.356.876	1.045.870	-195.093	-	83.207.653

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Inversions financeres permanents en el capital d'empreses públiques:

Entitat pública	Percentatge de participació	Data adquisició / creació	Núm. Accions	Prevaloració	Total cost	Patrimoni net a 31/12/2018	Valor de la participació	Plusvàlues	Mínusvàlues (Provisió)
Societats públiques									
Ramatxer d'Andorra SA	53,04%	30/07/1999	2.837	80,10	170.507	672.142	423.716	253.211	-
Ràdio i Televisió d'Andorra SA (*)	100,00%	21/08/2008	100	8.010,12	801.012	801.452	801.452	440	-
Centre de Tractament de Residus d'Andorra SA	28,33%	31/03/2003	283	4.023,80	1.138.726	8.842.480	1.836.403	797.680	-
Andorra Turisme SAU	100,00%	10/01/2008	1.000	100,00	100.000	1.424.721	1.424.721	1.324.721	-
Andorra Desenvolupament i Inversió SAU	100,00%	11/03/2008	100	600,00	60.000	600.283	600.283	540.283	-
Andorra Telecom SAU	100,00%	23/08/2015	5.000	10.000,00	50.000.000	352.231.871	352.231.871	302.231.871	-
Entitat de dret públic									
Institut Nacional Andorrà de Finances (*)	100,00%	12/06/1985	-	0,00	12.033.242	20.869.106	20.869.106	8.847.894	-
Societats privades amb participació pública									
Companyia d'aigües potables d'Escaldes Engordany, SA (*)	0,43%	25/05/1994	845	6,01	3.877	6.708.561	29.062	25.105	-
Cooperativa Andorrana de Tabaca SA	0,03%	02/07/1996	90	4,00	451	0 -	-	-	-
Fundacions públiques									
Fundació Termis	63,00%	03/06/1998	-	200.000,00	98.077	248.223	124.611	25.534	-
Fundació Ramon Llull	26,92%	31/03/2008	-	130.000,00	26.000	153.201	41.246	6.346	(26.000)
Fundació Orquestra Nacional Clàssica d'Andorra	61,00%	02/04/2001	-	100.000,00	51.000	278.435	142.512	81.512	(51.000)
Fundació Museu Andorrà	61,00%	03/12/2015	-	100.000,00	51.000	64	32	(50.968)	(51.000)
Escena Nacional d'Andorra	34,00%	10/12/2006	-	100.000,00	34.000	104.585	36.032	1.532	(34.000)
Fundació Privada Jocs dels Petits Estats d'Europa Andorra 2021 (*)	40,00%	Juliol 2018	-	100.000,00	48.000	-	0	(48.000)	(48.000)
Inversions financeres procedents de préstecs									
Aides T.C. Andorra					94.186	-	-	-	(72.863)
Aides T.C. Crèdit Andorrà					195.251	-	-	-	(20.394)
Aide T.C. Banc Sabadell d'Andorra, SA					12.649	-	-	-	(1.883)
Inversions financeres procedents de donacions									
Centre d'Acolliment d'Infants la Guernica					254.240	-	-	-	(806)
Inversions financeres ambitzades									
Ambascada de París					41.400	-	-	-	-
TOTAL					65.011.738		379.409.545	214.046.096	(316.236)

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió realitzada en destaca la següent observació:

Deteriorament dels crèdits a llarg termini

El 15 de març de 2018 el Govern va atorgar un préstec a l'Agència Estatal de Resolució d'Entitats Bancàries (AREB) amb venciment en data 15 de març de 2019, de fins a un màxim de 20.022.376 euros de 16.447.402 euros, el qual venia a cobrir l'import no atès al venciment de la pòlissa de crèdit atorgada anteriorment. Atenent a l'origen i imports dels recursos dels quals disposa l'AREB es qüestiona la recuperabilitat per part del Govern d'aquest dret.

2.3.6. Propietats d'inversió

El quadre de moviments d'aquest epígraf es resumeix de la següent manera:

		Saldo a 31/12/2017	Ajustaments	Saldo a 01/01/2018 ajustat	Adicions	Baixes	Traspassos	Saldo a 31/12/2018
Cost	Inversions en construccions.	381.123		381.123	-	-	-	381.123
	Total	381.123	-	381.123	-	-	-	381.123
Depreciació Acumulada	Amortització acumulada d'inversions en construccions.	(213.596)	119	(213.476)	(7.617)	-	-	(221.094)
	Total	(213.596)	119	(213.476)	(7.617)	-	-	(221.094)
Deteriorament	Total	-	-	-	-	-	-	-
	Valor net comptable	167.527	119	167.646	(7.617)	-	-	160.029

Font: Govern
(Imports en euros)

2.3.7. Propietat, planta i equipament

Els moviments d'aquest epígraf es resumeixen de la següent manera:

	Saldo a 31/12/2017	Ajustaments	saldo 01/01/2018 ajustat	Adicions	Baixes	Traspassos	Saldo a 31/12/2018
Cost							
Terrenys i béns naturals	146.154.753	(1.959.300)	144.195.453	485.085	(48.983)		144.631.555
Construccions	344.851.197	(44.726.129)	300.125.068	549.737	(6.454)	7.550.983	308.219.334
Infraestructures	720.874.937	(21.736)	720.853.201	396.936	-	6.141.482	727.391.619
Maquinària i utilitatge	11.979.792	-	11.979.792	1.181.661	(16.624)	-	13.144.829
Instal·lacions tècniques i altres instal·lacions	123.215.100	-	123.215.100	246.024	-	1.062.099	124.523.223
Mobiliari	17.415.071	-	17.415.071	830.902	(31.263)	-	18.214.710
Equips per a processos d'informació	6.009.003	-	6.009.003	958.854	(73.416)	-	6.894.441
Elements de transport	16.138.901	-	16.138.901	353.905	(196.134)	-	16.296.672
Altre propietat, planta i equipament	1.734.378	(10)	1.734.368	143.808	-	-	1.878.176
Adaptació de terrenys i béns naturals. Propietat, planta i equipament	20.040.706	-	20.040.706	-	-	-	20.040.706
Construccions en curs. Propietat, planta i equipament	11.373.786	(30.456)	11.343.330	13.399.531	-	(7.550.983)	17.191.878
Infraestructures en curs	9.495.440	10	9.495.450	13.755.851	(718.196)	(6.141.482)	16.391.623
Instal·lacions tècniques i altres instal·lacions en muntatge	877.746	-	877.746	1.542.087	-	(1.062.099)	1.357.734
Total	1.430.160.810	(46.737.621)	1.383.423.189	33.844.381	(1.091.070)	-	1.416.176.500
Depreciació Acumulada							
Amortització acumulada de construccions	(92.815.603)	16.642.088	(76.173.515)	(6.061.198)	2.637	-	(82.232.076)
Amortització acumulada d'infraestructures	(331.599.919)	134.285	(331.465.634)	(25.841.468)	-	-	(357.307.102)
Amortització acumulada de maquinària i utilitatge	(6.784.189)	2.586	(6.781.603)	(837.928)	14.322	-	(7.605.209)
Amortització acumulada d'instal·lacions tècniques i altres instal·lacion	(67.723.183)	28.749	(67.694.434)	(6.086.746)	-	-	(73.781.180)
Amortització acumulada de mobiliari	(13.190.057)	1.001	(13.189.056)	(719.265)	31.082	-	(13.877.239)
Amortització acumulada d'equips per a processos d'informació	(4.239.421)	(881)	(4.240.302)	(539.018)	70.229	-	(4.709.091)
Amortització acumulada d'elements de transport	(12.525.629)	521	(12.525.108)	(789.414)	118.134	-	(13.196.388)
Amortització acumulada d'altre propietat, planta i equipament	(1.437.791)	(125)	(1.437.916)	(105.010)	-	-	(1.542.926)
Total	(530.315.792)	16.808.224	(513.507.568)	(40.980.047)	236.404	-	(554.251.211)
Deteriorament							
Deteriorament de valor de terrenys i béns naturals	-	-	-	(15.578.654)	-	-	(15.578.654)
Total	-	-	-	(15.578.654)	-	-	(15.578.654)

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió realitzada de l'àrea es destaquen les següents incidències:

Principi d'especialitat qualitativa en la determinació del concepte d'inversió

D'acord amb el principi pressupostari d'especialitat qualitativa, recollit per la LGFP, les consignacions pressupostàries s'han de destinar al finançament de despeses que s'atinguin a la naturalesa de la corresponent partida pressupostària.

De la revisió efectuada, s'ha posat de manifest l'existència de diferents transaccions a les quals se'ls ha donat el tractament pressupostari d'inversions i que, atenent a la seva naturalesa econòmica, s'haurien d'haver considerat com a despeses corrents les quals no s'han registrat com a propietat, planta i equipament de la comptabilitat financera, quan els criteris per a ser considerat inversió, en l'àmbit pressupostari, i propietat, planta i equipament o actius intangibles des del punt de vista comptable, són coincidents.

D'acord amb l'anterior, els imports que s'han finançat a través de partides del capítol d'inversions i que s'han carregat a comptes de despesa del compte del rendiment financer, en l'exercici 2018, ascendeixen a un total de 2.330.659 euros, corresponents a liquidacions enregistrades en el Capítol VI relacionades amb reposicions i millores en l'immobilitzat, les quals no s'han activat, segons el següent detall:

Compte de despesa	Reposició/millora	Import
600	Altres subministraments i serveis	328.444
601	Compres de matèries primeres	837
620	Despeses de recerca i desenvolupament	380.905
621	Arrendaments i cànon	18
622	Reparacions i conservació	43.603
623	Serveis de professionals independents	29.747
624	Transports	5.844
627	Publicitat, propaganda i RRPP	31.504
628	Subministraments	38.838
629	Comunicacions i altres serveis	68383
651	Subvencions de capital	1.366.355
669	Altres despeses financeres	36.181
Total		2.330.659

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

2.3.8. Actius intangibles

El detall del càlcul és el següent:

		Saldo a 31/12/2017	Ajustaments	Saldo a 01/01/2018 ajustat	Adicions	Baixes	Traspassos	Saldo a 31/12/2018
Cost	Propletat industrial i intel·lectual.	2.688.987	-	2.688.987	139.601	-	-	2.828.588
	Aplicacions informàtiques.	23.899.957	-	23.899.957	2.894.814	-	-	26.794.771
	Inversions sobre actius utilitzats en règim d'arrendament o cedit.	4.001	102.738	106.739	-	-	-	106.739
	Avançaments per a immobilitzacions intangibles.	298.682	(102.738)	195.944	-	-	-	195.944
	Total	26.891.626	-	26.891.626	3.034.415	-	-	29.926.042
Depreciació Acumulada	Amortització acumulada de propietat industrial i intel·lectual.	(2.320.131)	(194)	(2.320.325)	(148.408)	-	-	(2.468.733)
	Amortització acumulada d'aplicacions informàtiques.	(16.682.455)	(3.283)	(16.685.738)	(2.703.044)	-	-	(19.388.782)
	Amortització acumulada d'inversions sobre actius utilitzats en règim d'arrendament.	(4.776)	(56)	(4.832)	(21.334)	-	-	(26.166)
	Total	(19.007.363)	(3.533)	(19.010.896)	(2.872.786)	-	-	(21.883.681)
Deteriorament								
	Total	-	-	-	-	-	-	-
	Valor net comptable	7.884.263	(3.533)	7.880.730	161.629	-	-	8.042.361

Font: Govern
(Imports en euros)

2.3.9. Comptes a pagar

El desglossament de l'epígraf de comptes a pagar segons l'estat de situació financera retut es resumeix en el quadre següent:

Comptes a pagar	31/12/2017	31/12/2018
Altres creditors no pressupostaris	3.125.158	3.175.740
Cobraments pendents d'aplicació	4.118.947	4.647.121
Creditors per devolució d'ingressos i altres minoraions	1.092.593	1.440.707
Creditors per IGI suportat	54.378	40.893
Creditors per obligacions reconegudes. Pressupost de despeses corrent	53.746.663	66.482.170
Creditors per operacions pendents d'aplicar a pressupost	1.610.234	4.162.428
Organismes de previsió social, creditors	17.310.059	12.866.015
Tresor públic, creditor per diversos conceptes	229.238	74.822
Creditors per obligacions reconegudes. Pressupostos de despeses tancades	808.508	80.338
Total	82.095.776	92.970.234

Font: Govern
(Imports en euros)

2.3.10. Passius financers (passius corrents)

El desglossament de l'epígraf de passius financers (passius corrents) es resumeix en el quadre següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2018	Saldo a 31/12/2017	Variació absoluta	Variació relativa
Passius corrents				
Deutes a curt termini amb entitats de crèdit	20.658.981	20.395.827	263.154	1,29%
Deutes a curt termini amb entitats de crèdit	20.658.981	20.395.827	263.154	1,29%
Deutes representats en altres valors negociables a curt termini	348.290.000	200.383.040	147.906.960	73,81%
Altres valors negociables al cost amortitzat	348.290.000	200.383.040	147.906.960	73,81%
Dipòsits rebuts a curt termini	2.202	2.202	-	-
Dipòsits rebuts a curt termini.	2.202	2.202	-	-
Fiances rebudes a curt termini	795.237	575.096	220.141	38,28%
Fiances rebudes a curt termini	795.237	575.096	220.141	38,28%
Interessos a curt termini de deutes amb entitats de crèdit	1.334.714	113.314	1.221.400	1077,89%
Interessos a curt termini de deutes amb entitats de crèdit	1.334.714	113.314	1.221.400	1077,89%
Deutes amb entitats del grup	2.508.146	2.304.047	204.099	8,86%
Deutes amb entitats del grup	2.508.146	2.304.047	204.099	8,86%
Proveïdors d'immobilitzat a curt termini	408.074	644.176	-236.102	-36,65%
Proveïdors d'immobilitzat a curt termini	408.074	644.176	-236.102	-36,65%
Interessos a curt termini d'emprèstits	2.103.004	-	2.103.004	100%
Interessos a curt termini d'emprèstits	2.103.004	-	2.103.004	100%
Total	376.100.358	224.417.702	151.682.656	67,59%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

2.3.11. Passius financers (passius no corrents)

El desglossament de l'epígraf passius financers (passius no corrents) es resumeix en el quadre següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2018	Saldo a 31/12/2017	Variació absoluta	Variació relativa
Deutes amb entitats de crèdit a ll/t	88.374.404	121.981.807	-33.607.403	-27,55%
Obligacions i bons a ll/t	442.901.750	568.947.097	-126.045.347	-22,15%
Deutes amb entitats del grup	26.610.601	29.118.747	-2.508.146	-8,61%
Proveïdors d'immobilitzat a ll/t	294.820	741.543	-446.723	-60,24%
Interessos a ll/t d'emprèstits i altres emissions anàlogues	752.040	-	752.040	-100%
Total	558.933.615	720.789.194	-161.855.579	-22,46%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

2.3.12. Endeutament

Es transcriu a continuació el compte d'endeutament formulat pel Govern:

El detall de l'endeutament presentat per Govern és com segueix:

Tipus d'endeutament	Endeutament 31/12/2017	Total formalitzat 31/12/2017	Endeutament 31/12/2018	Total formalitzat 31/12/2018
Bons, emissió 30/03/2017 vt 30/03/2022	260.000.000	260.000.000	260.000.000	260.000.000
Bons, emissió 29/05/17 vt 29/05/2022	60.000.000	60.000.000	60.000.000	60.000.000
Bons, emissió 13/04/16 vt. 13/04/18	100.000.000	100.000.000		
Bons, emissió 01/12/17 vt 01/06/19	100.000.000	100.000.000	100.000.000	100.000.000
Bons, emissió 17/10/2017 vt. 17/10/2018	100.000.000	100.000.000		
Bons, emissió 17/10/2018 vt. 17/10/2019			100.000.000	100.000.000
Bons, emissió 19/12/16 vt 19/12/19	150.000.000	150.000.000	150.000.000	150.000.000
Bons, emissió 13/04/18 vt. 13/04/2020			125.000.000	125.000.000
Pòlissa de crèdit sindicada 28/03/2012 vt. 28/03/2022	33.994.818	59.448.030	5.512.940	34.448.030
Pòlissa de crèdit sindicada (concessió d'un préstec a l'AREB)	15.526.812	15.535.597	15.535.597	15.535.597
Préstec finançament cbres	92.856.006	92.856.006	87.984.848	87.984.848
Total	912.377.636	937.837.634	904.033.385	932.966.476

Font: Govern
(Imports en euros)

El detall de l'endeutament presentat per Govern és com segueix:

Deute públic a llarg termini

El detall a 31 de desembre dels imports que figuren als registres comptables en concepte de deutes a llarg termini amb entitats de crèdit i d'emissions de deute públic és el següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2018	Saldo a 31/12/2017	Variació absoluta	Variació relativa
Deutes amb entitats de crèdit a ll/t	88.374.404	121.981.807	-33.607.403	-27,55%
Obligacions i bons a ll/t	442.901.750	568.947.097	-126.045.347	-22,15%
Total	531.276.154	690.928.904	-159.652.750	-23,11%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Les característiques de l'endeutament a llarg termini són les següents:

- a) Deutes amb entitats de crèdit a llarg termini amb un saldo a 31/12/2018 de 88.374 milers d'euros:
1. Línia de crèdit sindicada amb les entitats del país per un import disposat de 5.513 milers d'euros i per un import formalitzat de 34.446 milers d'euros, de tipus d'interès de l'1,50%.
 2. Préstec sindicat formalitzat el 6 de juliol de 2012, per 114.887 milers d'euros i amb un saldo pendent a data 31/12/2018 de 82.861 milers d'euros, destinat al finançament de les obres d'infraestructures viàries (Desviació de Sant Julià i Túnel dels Dos Valires).

El detall del deute a llarg termini de la línia de crèdit es mostra en el quadre següent:

Entitats bancàries	Modalitat d'endeutament	Tipus d'interès		Data venciment	Límit	Disposat al 31/12/18
Andorra Banc Agrícol Relg, SA	Pòlissa de crèdit sindicada	Euribor a 1 any	1,50%	28/03/2022	10.398.165 €	444.403 €
Crèdit Andorrà, SA	Pòlissa de crèdit sindicada	Euribor a 1 any	1,50%	28/03/2022	13.183.756 €	2.612.284 €
Mora Banc Grup, SA	Pòlissa de crèdit sindicada	Euribor a 1 any	1,50%	28/03/2022	8.655.156 €	1.313.450 €
BancSabadell d'Andorra	Pòlissa de crèdit sindicada	Euribor a 1 any	1,50%	28/03/2022	1.655.446 €	1.062.903 €
ValBanc	Pòlissa de crèdit sindicada	Euribor a 1 any	1,50%	28/03/2022	553.507 €	79.901 €
Total					34.446.030 €	5.512.940 €

Font: Govern
(Imports en euros)

b) Emissions del deute públic a llarg termini, en modalitat de bons cupó, amb un saldo en data 31/12/2018 de 442.902 milers d'euros:

1. Emissió de deute públic en la modalitat de bons cupó periòdic del 29 de maig del 2017, per un import nominal de 60.000 milers d'euros amb venciment el 29 de maig del 2022.
2. Emissió de deute públic en la modalitat de bons cupó periòdic del 30 de març del 2017, per un import nominal de 260.000 milers d'euros i venciment el 30 de març del 2022.
3. Emissió de deute públic en la modalitat de bons cupó zero del 13 d'abril del 2018, per un import nominal de 125.000 milers d'euros i venciment el 13 d'abril del 2020.

Deute públic a curt termini

El detall a 31 de desembre dels imports que figuren als registres comptables en concepte de deutes a curt termini amb entitats de crèdit i d'emissions de deute públic és el següent:

Descripció	Saldo a 31/12/2018	Saldo a 31/12/2017	Variació absoluta	Variació relativa
Deutes amb entitats de crèdit a c/t	20.658.981	20.395.827	263.154	1,29%
Obligacions i bons	348.290.000	200.383.040	147.906.960	73,81%
Int. de deutes amb entitats de crèdit a c/t	1.334.714	113.314	1.221.400	1.077,89%
Int. a curt termini d'emprèstits i altres emissions	2.103.004	-	2.103.004	100,00%
Total	372.386.699	220.892.181	151.494.518	68,58%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Les característiques de l'endeutament a curt termini, són les següents:

- a) Deutes amb entitats de crèdit a curt termini amb un saldo a 31/12/2018 de 20.658 milers d'euros:
 1. Línia de crèdit sindicada amb les entitats del país per un import disposat de 15.535 milers d'euros i per un import formalitzat de 15.535 milers d'euros, de tipus d'interès de l'1,50%.
 2. Préstec sindicat formalitzat el 6 de juliol de 2012, per 114.887 milers d'euros i amb un saldo pendent a data 31/12/2018 de 5.123 milers d'euros, destinat al finançament de les obres d'infraestructures viàries (Desviació de Sant Julià i Túnel dels Dos Valires).
- b) Emissions del deute públic a curt termini, en modalitat de bons cupó, amb un saldo en data 31/12/2018 de 348.290 milers d'euros:
 1. Emissió de deute públic en la modalitat de bons cupó periòdic del 19 de desembre de 2016, per un import nominal de 150.000 milers d'euros i venciment el 19 de desembre del 2019.
 2. Emissió de deute públic en la modalitat de bons cupó zero de l'1 de desembre del 2017, per un import nominal de 100.000 milers d'euros i venciment l'1 de juny del 2019.
 3. Emissió de deute públic en la modalitat de bons cupó zero del 17 d'octubre del 2018, per un import nominal de 100.000 milers d'euros i venciment el 17 d'octubre del 2019.

De la revisió d'aquest apartat i del quadre d'endeutament retut per l'entitat en deriva l'observació següent:

Endeutament formalitzat pendent d'aplicar a la seva finalitat

El Govern disposa de finançament formalitzat i ingressat, provinent principalment de l'endeutament, la destinació del qual eren diferents inversions i despeses, de les quals, a la data de l'informe, l'execució no s'ha completat, sent l'import total de les mateixes de 17.020.829 euros, considerant les previsions de l'entitat. El detall és el següent:

- Per la Llei 3/2008, de 8 d'abril, s'aprovà un crèdit extraordinari de 20.489.763 euros pel finançament de les *"obres d'execució i posterior conservació i manteniment d'una galeria de serveis i evacuació paral·lela al Túnel d'Envalira"*, a finançar amb endeutament. Atenent a l'execució del projecte, al 31 de desembre de 2017 resta pendent d'aplicació la quantitat de 12.916.756 euros.
- La Llei 18/2008, de 3 d'octubre, aprovà el crèdit extraordinari pel finançament de les despeses derivades de l'execució dels projectes relatius a les obres dels trams 3 i 4 de la desviació de Sant Julià per un import de 44.100.000 euros, la qual figura com pendent d'aplicació al tancament de l'exercici per un import de 1.401.814 euros d'acord a les previsions de l'entitat.
- La Llei 21/2008, del 30 d'octubre, aprovà el crèdit extraordinari per finançar i regularitzar la situació economicoadministrativa de diverses despeses derivades de l'execució de projectes relatius a les obres de la perforació, del revestiment i de l'enllaç oest del Túnel dels Dos Valires per import de 41.318.859 euros dels quals 22.781.305 euros per a l'exercici 2008 i 18.537.554 euros amb caràcter plurianual per a l'exercici 2010. Es considera afectada i pendent d'execució una quantia de 2.702.259 euros d'acord amb les previsions de l'entitat.

2.3.13. Provisions a llarg termini

El detall d'aquest epígraf és el següent:

Provisions a llarg termini	31/12/2017	Dotació	Aplicació	31/12/2018
Provisió per retribucions a llarg termini al personal	134.816.332	8.793.640	-	143.609.972
Provisió a llarg termini per a responsabilitats	15.797.686	45.034	(5.013.776)	10.828.944
Total	150.614.018	8.838.674	(5.013.776)	154.438.916

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat en deriva l'observació següent:

Enregistrament de contingències com a provisions

Les normes comptables diferencien entre provisions i contingències de manera que les primeres són obligacions presents que es poden quantificar de manera fiable i que existeix una probabilitat que requerirà la sortida de recursos; mentre que la contingència és una obligació possible que, o bé està mancada d'algun dels requisits anteriors, o bé requereix, per a que es doni o no, de fets incerts futurs que no estan totalment sota el control de l'entitat.

El Govern té litigis oberts per import de, almenys, 443.962.592 euros dels quals atorga alguna probabilitat de resolució desfavorable a litigis per import de 16.823.283 euros. Sobre aquests litigis estima la provisió de responsabilitat, que al 31 de desembre de 2018 era de 6.143.231 euros, assignant a cada assumpte un percentatge en funció de l'estimació del risc de resolució desfavorable.

S'observa, per tant, que el criteri seguit pel Govern no s'ajusta estrictament a les normes comptables pel que es recomana que es diferenciï entre provisions i contingències, que es reconegui el passiu derivat de les primeres i s'inclogui a les

notes als estats financers el detall de la informació que requereixen les normes comptables del sector públic.

2.3.14. Actius nets/Patrimoni

	Capital aportat	Altres reserves	Resultats Acumulats (estalvi o desestalvi)	Resultat de l'exercici	Total
Saldo a 01 de gener del 2017	149.766.779	50.000.000	(480.690.540)	184.446.939	(96.476.822)
Ajustaments per correccions d'exercicis anteriors	-	-	(46.617.287)	-	(46.617.287)
Saldo a 1 de gener del 2017 reexpressat	149.766.779	50.000.000	(527.307.827)	184.446.939	(143.094.109)
Ajustaments no reexpressats			(3.055.448)		(3.055.448)
					-
Canvis en els actius nets/patrimoni per al 2017					-
Traspàs del resultat 2015	(19.515.015)	-	19.515.015		-
Traspàs del resultat 2016		-	184.446.939	(184.446.939)	-
Total canvis en els actius nets/patrimonials al 2017	(19.515.015)	-	203.961.954	(184.446.939)	-
Resultat estalvi/(desestalvi) del període				44.846.593	44.846.593
Saldo a 31 de desembre de 2017	130.251.764	50.000.000	(326.401.321)	44.846.593	(101.302.964)
Ajustaments per correccions d'exercicis anteriors	-	-		-	-
Saldo a 1 de gener del 2018 reexpressat	130.251.764	50.000.000	(326.401.321)	44.846.593	(101.302.964)
Ajustaments no reexpressats			(31.682.126)		(31.682.126)
Canvis en els actius nets/patrimoni per al 2018					-
Traspàs del resultat 2017		-	44.846.593	(44.846.593)	-
Total canvis en els actius nets/patrimonials al 2018	-	-	44.846.593	(44.846.593)	-
Resultat estalvi/(desestalvi) del període				(18.151.523)	(18.151.523)
Saldo a 31 de desembre de 2018	130.251.764	50.000.000	(313.236.854)	(18.151.523)	(151.136.613)

Font: Govern
(Imports en euros)

2.3.15. Resultats extraordinaris

El detall dels resultats extraordinaris en l'exercici és com segueix:

Pèrdues i despeses extraordinàries

Descripció	Saldo 31/12/2018	Saldo 31/12/2017	Variació absoluta	Variació relativa
Despeses excepcionals	1.486	1.436	50	3,48%
Pèrdues procedents de propietat, planta i equipament	79.410	5.252.627	-5.173.217	-98,49%
Total	80.896	5.254.063	-5.173.167	-98,46%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Beneficis i ingressos extraordinaris

Descripció	Saldo 31/12/2018	Saldo 31/12/2017	Variació absoluta	Variació relativa
Altres ingressos	567.398	465.063	102.335	22,00%
Beneficis procedents de propietat, planta i equipament	30.084	166.158	-136.074	-81,89%
Excés de provisions	3.987.775	-	3.987.775	-
Ingressos excepcionals	2.268.346	4.711.172	-2.442.826	-51,85%
Ingressos per arrendaments	94.311	112.680	-18.369	-16,30%
Reintegraments	586.854	614.135	-27.281	-4,44%
Reversió del deteriorament d'existències i altres actius en estat de venda	-	-	-	-
Reversió del deteriorament de crèdits	18.055.868	72.333.616	-54.277.748	-75,04%
Reversió del deteriorament de participacions i valors representatius de deute	-	28.907	-28.907	-100,00%
Total	25.590.636	78.431.731	-52.841.095	-67,37%

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

2.4. Estat del romanent de tresoreria

El càlcul del romanent de tresoreria retut per l'entitat en l'exercici presenta el següent detall:

Conceptes	31/12/2017	31/12/2018
1 (+) Drets pendents de cobrament	62.217.306	64.050.010
(+) del pressupost corrent	54.154.212	41.088.332
(+) de pressupostos tancats	64.946.323	74.037.594
(+) d'operacions no pressupostàries	26.414.981	31.620.172
(-) de cobrament dubtós	83.298.210	82.696.088
(-) drets cobrats pendents d'aplicació definitiva	-	-
2 (-) Obligacions pendents de pagament	78.324.890	83.552.422
(+) del pressupost corrent	54.839.256	67.922.877
(+) de pressupostos tancats	808.508	2.153.131
(+) d'operacions no pressupostàries	19.587.968	13.738.275
(-) obligacions pagades pendents d'aplicació definitiva	3.089.158	261.861
3 (+) Fons líquids	6.543.316	15.442.989
I Romanent de tresoreria afectat	1.539.716	2.028.354
II Romanent de tresoreria no afectat	(11.103.984)	(6.087.777)
III Romanent de tresoreria total (1-2+3)=(I+II)	(9.564.268)	(4.059.424)

Font: Govern
(Imports en euros)

La composició del romanent de tresoreria afectat a 31 de desembre de 2018 és el següent:

Romanent de tresoreria afectat	31/12/2017	31/12/2018
Complement jubilació i millores socials de funcionaris de Duana	646.069	691.104
Compte de compensació Govern (0,10% del total de despeses liquidades del pressupost, d'acord amb l'article 19 de la Llei 32/2014, del 27 de novembre, de sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal.	893.647	1.337.250
Total romanent de tresoreria afectat	1.539.716	2.028.354

Font: Govern
(Imports en euros)

De la revisió d'aquest apartat es desprenen les següents observacions:

Càlcul del romanent de tresoreria

El Govern ha inclòs en els pendents de cobrament no pressupostaris l'import de tributs que considera meritats i que estant pendents de liquidar a la data del tancament de l'exercici, per import de 31.312.269 euros. Atès que aquests pendents de cobrament no tenen el seu origen en operacions pressupostàries, el tindran en el moment en què aquests ingressos es liquidin i no tenen el seu origen com contrapartida a un flux de tresoreria, no poden ser considerats pendents de cobrament del Romanent de tresoreria, pel que aquest estaria sobrevalorat en el referit import.

Igual criteri ha seguit en el reflex dels interessos meritats no vençuts, per import de 4.118.214 euros com es descriu a l'apartat 2.2.11.

Romanent de tresoreria afectat

L'Estat de romanent de tresoreria recull romanents de tresoreria afectats per import de 2.028.354 d'euros. Amb tot, l'entitat va disposar d'ingressos finalistes els quals no s'han destinat a la finalitat que els va motivar. Així s'ha de considerar afectat el següent:

Llei	Descripció	Import
Llei 3/2008	Ingressos finalistes pendents d'aplicació finançament galeria serveis Túnel d'Envalira	12.917
Llei 21/2008	Projecte 0027/2001 Túnel dels Dos Valires. Boca oest. Fase II	2.702
Llei 18/2008	Obres dels trams 3 i 4 de la desviació de Sant Julià de Lòria	1.402
Total		17.021

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en milers d'euros)

Cal esmentar que el Govern no ha aprovat de forma específica les anul·lacions que es van plasmar en l'exercici 2014 dels conceptes anteriorment esmentats derivats de les Lleis 3/2008, 18/2008 i 21/2008 d'un import total de 17.021 milers d'euros.

Així, el romanent afectat s'hauria d'incrementar en el referit import i el romanent de tresoreria no afectat s'hauria de minorar en igual quantia.

Romanent de tresoreria no afectat

De l'observació que es detalla i en els diferents apartats de l'informe en sorgeixen incidències que afecten el romanent de tresoreria retut. El detall és el següent:

Ajustos romanent de tresoreria	Deutors	Creditors	Fons líquids	Efecte sobre el RT total	Afectat	Efecte sobre el RT no afectat
Deutors per ingressos meritats pendents de liquidació	-31.312.269	-	-	-31.312.269	-	-31.312.269
Interessos meritats no vençuts (nota 2.2.11)	-	-4.118.214	-	4.118.214	-	4.118.214
Endeutament pendent d'aplicar a la seva finalitat (notes 2.3.9 i 2.4)	-	-	-	-	17.020.829	-17.020.829
Total	-31.312.269	-4.118.214	-	-27.194.055	17.020.829	-44.214.884

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Per l'anterior, el romanent de tresoreria no afectat del Govern, a 31 de desembre de 2018, seria negatiu de 50.302.661 euros.

2.5. Contractació pública

De la revisió efectuada s'observen les incidències següents:

Registre de contractes

L'article 65 de la Llei de contractació pública de 9 de novembre de 2000, preveu la necessitat de crear un registre de contractes d'accés públic. A la data del present informe, no s'ha trobat constància de què aquest registre hagi estat creat.

D'altra banda, l'entitat no disposa d'un sistema de comprovacions sobre si el registre de contractes recull la integritat dels contractes vigents conciliats amb la comptabilitat pressupostària.

Adjudicacions directes sense justificació o justificació no adequada a la LCP

S'argumenten per a la contractació directa la impossibilitat de promoure la concurrència, emparant-se en la disposició sense donar detalls dels fets que porten als tècnics a aquestes conclusions o bé perquè no s'hauria justificat d'acord amb allò que requereix la LCP.

Aquesta circumstància es posa de manifest, almenys, en les contractacions següents:

- Contracte per la prima de responsabilitat civil 2018, adjudicat a la Companyia andorrana d'assegurances per un import de 347.661 euros, amb capital assegurat de 4.795.687 euros.
- Contracte per la prima d'accidents 2018, adjudicat a la Companyia andorrana d'assegurances per import de 300.402 euros per un capital de 3.468.846 euros.
- Contracte per la prima d'automòbils 2018, adjudicat a la Companyia andorrana d'assegurances per un import de 189.573 euros.
- Contracte per la prima multirisc 2018 adjudicat a la Companyia andorrana d'assegurances per un import de 190.551 euros, per un capital assegurat d'1.927.195 euros.

Adjudicació de contractes declarats sensibles l'objecte dels quals no s'ajusta als requeriments de l'art. 54.2 de la LCP

Durant l'exercici 2018 s'ha adjudicat de forma directa en haver-se declarat de caràcter sensible quan l'objecte del mateix no s'ajusta als requeriments de l'apartat 2 de l'article 54 de la LCP en la redacció que li dona la Disposició final quarta de la Llei del pressupost general de 2016.

De la mostra revisada, s'ha detectat l'observació anterior en els contractes següents:

- Contra pericial de valoració econòmica en el marc de la responsabilitat administrativa del Govern per contaminació d'aigües d'Arinsal a ALFA CAPITAL ASSESSORS I AUDITORS SL per un import de 31.350 euros.

Cal indicar que l'especial capacitat tècnica que requereixen aquests contractes ha de ser requerida en la fase de licitació sense que això pugui ser causa que limiti la concurrència entre les empreses que disposin de la capacitat tècnica suficient.

Acta de recepció dels subministraments

Els articles 45 i 47 de la LCP reclamen que l'Administració manifesti la seva conformitat als béns i serveis rebuts mitjançant la formalització d'una acta de recepció. L'Administració general no té la pràctica de formalitzar el referit document sent substituïda per la signatura d'un responsable en la factura o altre document mercantil.

Es recomana que s'estableixin procediments que donin compliment als requeriments normatius indicats anteriorment regulant, com a mínim, el sentit, abast i responsabilitat que comporta la signatura abans indicada.

Verificació de la legitimació per a contractar amb l'entitat

Pel que respecta als licitadors, l'entitat avalua la legitimitat per a contractar mitjançant l'obtenció d'una declaració genèrica responsable de no trobar-se en cap causa que ho impedeixi. Aquest procediment pot ser considerat poc eficaç pel que es recomana que es requereixi una declaració explícita i responsable dels empresaris conforme no es troben en cap dels supòsits tipificats, a més dels que deriven de l'article 7 de la LCP, els regulats al Capítol primer i quart dels delictes contra la funció pública de la Llei qualificada del codi penal; així com dur a terme consultes en registres públics.

Pel que respecta als integrants de l'òrgan de contractació, s'hauria d'implantar procediments que garanteixin que no es donen els supòsits previstos a l'article 115 del Codi de l'Administració i els relatius als delictes contra la funció pública regulats a la Llei qualificada del codi penal en allò que afecten la legitimació per a contractar.

2.6. Sostenibilitat de les finances públiques i d'estabilitat pressupostària i fiscal

Els objectius de sostenibilitat financera, estabilitat pressupostària i fiscal per a l'exercici 2018 foren publicats al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra núm. 68/2017 de data 23 d'octubre de 2017. Els corresponents a l'Administració general de l'Estat són:

- En relació a l'objectiu d'endeutament, el 36,9% del producte interior brut expressat en termes nominals.
- En relació a l'objectiu de despesa màxima permesa, en l'import de 450.919.283 euros.
- En relació a l'objectiu de la despesa corrent o de funcionament, una taxa de creixement del 3,3%.
- En relació a l'objectiu del pes de la tributació directa sobre el total d'impostos directes i indirectes, una ràtio del 35,6%

D'acord amb el capítol tercer de la LSEPF, l'Administració general de l'Estat va actualitzar en data 11 d'octubre del 2017 la revisió del marc pressupostari de l'Administració general per al mandat 2016-2019.

El Tribunal de Comptes, el 24 d'octubre del 2017, va informar favorablement del marc pressupostari general revisat l'octubre del 2017, que presenta l'Administració general relatiu al mandat que comprèn els exercicis 2016 a 2019.

En la sessió del 20 de desembre de 2017, el Consell General va aprovar el marc pressupostari de l'Administració general de l'Estat per al temps corresponent al mandat 2016-2019, actualitzat en data 11 d'octubre del 2017.

Segons l'apartat 2.3.12 d'aquest informe, l'endeutament d'acord amb l'article 12 de la LSEPF és del 33,0% del producte interior brut expressat en termes nominals, inferior a l'objectiu publicat, i inferior al límit del 40% establert en l'apartat 12.4 de la mateixa Llei.

Pel que fa a la despesa màxima permesa, establerta en l'article 15 de la LSEPF, l'import liquidat ha estat de 434.539.465 euros, inferior a l'objectiu publicat i inferior al límit de 440.581.744 euros.

L'Administració general ha liquidat una despesa corrent o de funcionament, d'acord amb l'article 16 de la LSEPF del 6,1%, superior a l'objectiu publicat, i superior al límit del 3,7%.

Pel que respecta al pes de la tributació directa sobre el total d'impostos directes i indirectes, d'acord amb l'article 20 de la LSEPF, la ràtio calculada és del 39,0%, superior a l'objectiu publicat i inferior al límit del 40%.

Cal considerar que la disposició transitòria tercera de la LSEPF, trasllada al final del primer mandat en què és d'aplicació la Llei l'obligació de l'acompliment dels límits d'endeutament, de despesa màxima permesa, de variació de despesa corrent o de

funcionament, així com de limitació del pes de la imposició directa sobre el total d'impostos directes i indirectes de l'Administració general.

En relació amb el compliment de la resta d'aspectes formals i materials de la Llei, no s'han observat incidències significatives.

2.7. Altres aspectes a destacar

Així mateix, de la revisió efectuada s'han observat els següents aspectes a mencionar:

Necessitats de tresoreria del Govern

El romanent de tresoreria que ha retut el Govern a 31 de desembre de 2018, com a expressió dels dèficits acumulats derivats de l'execució pressupostària, posa de manifest l'existència de despeses per les quals el Govern no ha disposat d'un finançament suficient.

A la vegada, com s'observa en la nota 2.4, el Govern va disposar d'un finançament, per import de 17,0 milions d'euros, el qual, tot i estar integrat en la seva tresoreria, està afectat al finançament de despeses compromeses pendents de liquidar al tancament de l'exercici.

Aquest fet ha de provocar el constant refinançament del deute a curt termini al Govern, i és conseqüència, principalment, dels desequilibris de finançament dels pressupostos que aquest Tribunal ha vingut posant de manifest de manera reiterada en els informes dels darrers exercicis.

Economicitat i eficiència de la despesa pública

L'article 36 de la LGFP estableix com a finalitats de la gestió de la despesa pública, a més dels pretesos en les actuacions que s'impulsen, els objectius d'economicitat i eficiència, establint per a la seva supervisió i mesura els controls pressupostaris de legalitat, oportunitat econòmica, control financer, control d'eficàcia i control polític.

En relació a la mesura i control dels objectius indicats, així com aquells que deriven del pressupost aprovat pel Consell es formulen les següents observacions:

- El Govern no disposa d'elements de mesura que posin de manifest l'adequat manteniment per a determinades obres.
- No es disposa d'elements de mesura per a determinades obres que posin de manifest:
 - L'assoliment de la qualitat exigida en les obres.
 - Les causes dels sobre costos de les inversions.
 - Les causes dels endarreriments en els terminis d'execució.
- No consta que s'analitzi l'adequació del finançament a la inversió que es projecta.

- No s'observen ordres o disposicions que s'hagin dictat com a mesura correctiva que derivin directament de desviacions de costos i de terminis que s'hagin produït.
- No es disposa d'un sistema eficaç de comptabilitat de costos dels serveis i activitats que es presten que aportin informació suficient per a la presa de decisions en relació als objectius d'economia i eficiència.

En relació als objectius que figuren en l'expedient del pressupost cal indicar:

- Una part significativa són objectius genèrics i poc mesurables.
- Bona part dels mateixos depenen de factors externs o aliens al departament al qual mesuren o a l'organització.
- En general, no estan vinculats a l'avaluació de l'acompliment del personal.

D'altra banda, no consta que s'analitzin i avaluïn eficaçment els objectius i el grau de compliment dels indicadors que figuren en el projecte de pressupost.

Polítiques i pràctiques mediambientals

Les polítiques que duen a terme les administracions públiques poden tenir impacte en el medi ambient el qual, als efectes de l'abast de la fiscalització del Tribunal, pot comportar la necessitat d'introduir en els comptes que es reten, costos, passius o provisions per atendre a les contingències derivades de les seves actuacions o poden comportar la desvalorització de béns i altres actius de l'entitat.

Igualment, en el marc de l'avaluació del compliment de les normes que li són d'aplicació, pertoca al Tribunal conèixer i analitzar les iniciatives per a prevenir, minorar o pal·liar els efectes mediambientals de les seves activitats.

En aquest sentit, el Govern, atenent a les competències legalment atribuïdes que gestiona, desenvolupa activitats que poden tenir efectes rellevants sobre el medi ambient.

En el pressupost de Govern per l'any 2018, s'inclouen 16 projectes de caire mediambiental l'execució dels quals és responsabilitat del departament de Medi Ambient, estructurat en 3 eixos (Medi ambient i sostenibilitat, oficina de l'energia i canvi climàtic i cos de banders):

- Direcció Serveis generals de Medi Ambient.
- Desenvolupament sostenible.
- Gestió de residus.
- Gestió i protecció de la fauna.
- Gestió i protecció del medi aquàtic.
- Infraestructures i patrimoni natural.
- Serveis generals patrimoni natural.
- Seguretat en instal·lacions.

- Administració General.
- L'aigua.
- Impactes ambientals i recuperació del medi.
- Vigilància i protecció del medi atmosfèric.
- Planificació energètica.
- Dades meteorològiques.
- Programa de rehabilitació.
- Cos de banders.

El pressupost de l'exercici preveu la dotació econòmica dels projectes i els recursos humans necessaris per a dur-los a terme i objectius i indicadors.

Segons la informació facilitada pel departament de Medi Ambient, s'han realitzat diferents actuacions com ara:

- S'està duent a terme el pla de sanejament de les aigües, que és vigent fins a l'any 2020.
- S'ha realitzat la revisió del Pla Nacional de Residus pel període 2007-2011 i es va redactar el Pla pels propers 5 anys.
- També s'ha realitzat la revisió de l'estratègia del medi atmosfèric del període 2012-2016 i s'ha redactat l'estratègia fins al 2030.
- S'està duent a terme l'estratègia nacional del paisatge, aprovada l'any 2011. L'any 2012 es van aprovar les accions fins al 2015.
- En relació a l'estratègia nacional de la Biodiversitat d'Andorra, es va aprovar l'any 2016 amb uns objectius fixats pel 2030.

No existeixen indicadors actualitzats periòdicament excepte els que deriven dels plans anteriorment descrits.

S'efectua un balanç final, essent el darrer el de l'exercici 2014, plasmat en diversos informes, per posar de manifest les actuacions realitzades i el grau d'assoliments dels objectius fixats.

2.8. Evolució de les magnituds i ratis principals

Es presenta a continuació l'evolució de les magnituds i ratis principals de la gestió economicofinancera de l'entitat:

Resum pressupost inicial d'ingressos

Pressupost d'ingressos	Pressupost 2011 (*)	Pressupost 2012	Pressupost 2013	Pressupost 2014	Pressupost 2015	Pressupost 2016	Pressupost 2017	Pressupost 2018
1. Impostos directes	6.266.735	25.851.269	72.231.389	48.493.250	68.883.418	61.120.286	74.228.539	74.444.670
2. Impostos indirectes	312.366.657	276.920.957	262.213.745	277.844.213	294.796.059	278.699.279	280.828.668	291.989.241
3. Taxes i altres ingressos	24.838.873	20.346.404	20.464.886	24.424.570	24.474.760	25.343.439	25.043.496	25.657.724
4. Transferències corrents	78.768	22.042	-	1.500.000	-	-	-	-
5. Ingressos patrimonials	14.234.802	10.774.228	8.915.914	11.482.301	10.862.281	29.845.368	35.018.371	32.940.007
Ingressos corrents	357.785.835	333.914.900	363.825.934	363.744.334	399.016.518	395.008.372	415.119.074	425.031.642
8. Actius financers	149.369	60.811	53.207	72.867	1.514.415	1.640.462	3.935.024	1.003.819
9. Passius financers	260.023.940	313.060.405	608.784.567	204.769.548	389.339.484	451.211.678	490.595.414	231.240.224
Total actius i passius financers	260.173.309	313.121.216	608.837.774	204.842.415	390.853.899	452.852.140	494.530.438	232.244.043
Total ingressos	617.959.144	647.036.116	972.663.708	568.586.749	789.870.417	847.860.512	909.649.512	657.275.685

(*) Pròrroga pressupostària

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern

(Imports en euros)

Resum pressupost inicial de despeses

Pressupost de despeses	Pressupost 2011 (*)	Pressupost 2012	Pressupost 2013	Pressupost 2014	Pressupost 2015	Pressupost 2016	Pressupost 2017	Pressupost 2018
1. Despeses de personal	92.672.922	96.639.608	97.320.168	96.689.102	104.422.965	107.987.838	107.798.666	110.745.447
2. Consum de béns corrents i serveis	47.116.064	45.958.927	48.188.268	48.169.838	47.922.469	50.849.183	49.743.837	53.408.710
3. Despeses financeres	27.310.241	33.931.150	27.215.248	23.047.566	19.396.512	18.217.580	15.811.249	13.220.457
4. Transferències corrents	94.414.912	133.860.715	128.420.422	123.013.817	143.151.149	191.853.938	206.863.584	212.634.198
Despeses corrents	261.514.139	310.390.400	301.144.106	290.920.323	314.893.095	368.908.539	380.217.336	390.008.812
6. Inversions reals (1)	65.612.553	35.917.104	46.930.145	50.517.604	50.261.628	48.374.244	52.023.105	49.404.644
7. Transferències de capital	49.506.428	46.313.631	55.109.285	56.298.552	59.934.641	5.952.105	8.346.942	11.283.327
Despeses de capital	115.118.981	82.230.735	102.039.430	106.816.156	110.196.269	54.326.349	60.370.047	60.687.971
8. Actius financers	-	214.678	146.252	2.116.231	1.478.621	1.944.490	953.476	1.193.999
9. Passius financers	-	254.200.303	569.333.920	168.734.039	363.302.432	422.681.134	468.108.653	205.384.904
Total actius i passius financers	-	254.414.981	569.480.172	170.850.270	364.781.053	424.625.624	469.062.129	206.578.903
Total despeses	376.633.120	647.036.116	972.663.708	568.586.749	789.870.417	847.860.512	909.649.512	657.275.686

(*) Pròrroga pressupostària

(1) Les inversions pressupostades en els anys de pròrroga pressupostària corresponent a crèdits plurianuals

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern

(Imports en euros)

Resum pressupost inicial d'ingressos sense actius i passius financers

Pressupost d'ingressos	Pressupost 2011 (*)	Pressupost 2012	Pressupost 2013	Pressupost 2014	Pressupost 2015	Pressupost 2016	Pressupost 2017	Pressupost 2018
1. Impostos directes	6.266.735	25.851.269	72.231.389	48.493.250	68.883.418	61.120.286	74.228.539	74.444.670
2. Impostos indirectes	312.366.657	276.920.957	262.213.745	277.844.213	294.796.059	278.699.279	280.828.668	291.989.241
3. Taxes i altres ingressos	24.838.873	20.346.404	20.464.886	24.424.570	24.474.760	25.343.439	25.043.496	25.657.724
4. Transferències corrents	78.768	22.042	-	1.500.000	-	-	-	-
5. Ingressos patrimonials	14.234.802	10.774.228	8.915.914	11.482.301	10.862.281	29.845.368	35.018.371	32.940.007
Ingressos corrents	357.785.835	333.914.900	363.825.934	363.744.334	399.016.518	395.008.372	415.119.074	425.031.642
Total ingressos	357.785.835	333.914.900	363.825.934	363.744.334	399.016.518	395.008.372	415.119.074	425.031.642

(*) Pròrroga pressupostària

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern

(Imports en euros)

Resum pressupost inicial de despeses sense actius i passius financers

Pressupost de despeses	Pressupost 2011 (*)	Pressupost 2012	Pressupost 2013	Pressupost 2014	Pressupost 2015	Pressupost 2016	Pressupost 2017	Pressupost 2018
1. Despeses de personal	92.672.922	96.639.608	97.320.168	96.689.102	104.422.965	107.987.838	107.798.666	110.745.447
2. Consum de béns corrents i serveis	47.116.064	45.958.927	48.188.268	48.169.838	47.922.469	50.849.183	49.743.837	53.408.710
3. Despeses financeres	27.310.241	33.931.150	27.215.248	23.047.566	19.396.512	18.217.580	15.811.249	13.220.457
4. Transferències corrents	94.414.912	133.860.715	128.420.422	123.013.817	143.151.149	191.853.938	206.863.584	212.634.198
Despeses corrents	261.514.139	310.390.400	301.144.106	290.920.323	314.893.095	368.908.539	380.217.336	390.008.812
6. Inversions reals (1)	65.612.553	35.917.104	46.930.145	50.517.604	50.261.628	48.374.244	52.023.105	49.404.644
7. Transferències de capital	49.506.428	46.313.631	55.109.285	56.298.552	59.934.641	5.952.105	8.346.942	11.283.327
Despeses de capital	115.118.981	82.230.735	102.039.430	106.816.156	110.196.269	54.326.349	60.370.047	60.687.971
Total despeses	376.633.120	392.621.135	403.183.536	397.736.479	425.089.364	423.234.888	440.587.383	450.696.783

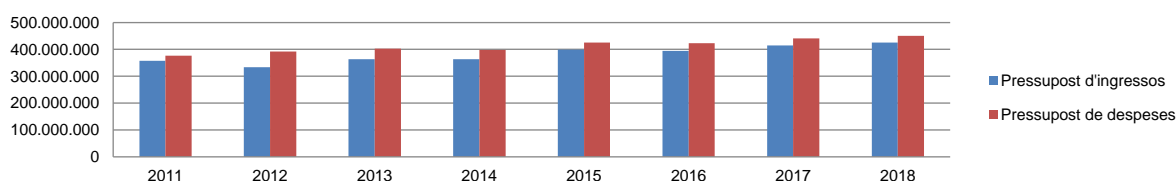
(*) Pròrroga pressupostària

(1) Les inversions pressupostades en els anys de pròrroga pressupostària corresponent a crèdits plurianuals

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern

(Imports en euros)

Evolució del pressupost sense actius i passius financers

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern

(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost d'ingressos

Pressupost d'ingressos	Liquidat 2011	Liquidat 2012	Liquidat 2013	Liquidat 2014	Liquidat 2015	Liquidat 2016	Liquidat 2017	Liquidat 2018
1. Impostos directes	5.636.566	29.895.430	32.908.419	60.613.410	68.251.836	82.922.927	71.269.094	84.361.323
2. Impostos indirectes	265.758.608	301.538.696	275.997.675	271.078.124	269.069.479	290.740.248	292.923.122	288.241.145
3. Taxes i altres ingressos	27.470.856	23.622.696	31.668.543	29.124.379	28.844.463	24.684.394	26.920.006	25.454.858
4. Transferències corrents	44.225	266	626	50.220	54.737	67.051	56.522	99.960
5. Ingressos patrimonials	9.320.402	12.957.509	50.806.642	10.161.649	23.534.326	40.374.103	32.018.699	34.151.579
Ingressos corrents	308.230.657	368.014.597	391.381.905	371.027.782	389.754.841	438.788.723	423.187.443	432.308.865
6. Alienació d'inversions	-	1.000	6.316	10.271	4.433	13.983	166.014	30.084
7. Transferències de capital	-	-	750.000	500.000	1.000.000	-	-	-
Ingressos de capital	-	1.000	756.316	510.271	1.004.433	13.983	166.014	30.084
8. Actius financers	82.808	184.482	967.031	1.568.692	1.935.497	3.899.873	5.576.742	3.521.053
9. Passius financers	320.723.134	377.026.675	669.276.618	200.604.825	384.370.393	726.254.652	522.711.135	231.484.388
Total actius i passius financers	320.805.942	377.211.157	670.243.649	202.173.517	386.305.890	730.154.525	528.287.877	235.005.441
Total ingressos	629.036.599	745.226.754	1.062.381.870	573.711.570	777.065.164	1.168.957.231	951.641.334	667.344.390

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost de despeses

Pressupost de despeses	Liquidat 2011	Liquidat 2012	Liquidat 2013	Liquidat 2014	Liquidat 2015	Liquidat 2016	Liquidat 2017	Liquidat 2018
1. Despeses de personal	95.227.095	94.443.678	94.505.591	96.458.899	100.155.098	105.643.932	110.772.164	114.874.954
2. Consum de béns corrents i serveis	40.904.897	41.934.121	44.056.899	43.919.867	45.385.225	44.004.239	45.024.891	49.956.638
3. Despeses financeres	18.804.674	29.320.177	23.848.987	21.378.312	17.488.129	16.212.060	13.773.686	13.069.452
4. Transferències corrents	116.624.668	108.676.596	123.027.439	119.486.852	137.135.323	200.072.390	198.691.070	211.241.600
Despeses corrents	271.561.334	274.374.572	285.438.916	281.243.930	300.163.775	365.932.621	368.261.811	389.142.644
6. Inversions reals	34.137.624	135.125.049	36.675.973	40.247.252	45.963.100	44.514.642	39.862.326	38.058.562
7. Transferències de capital	53.433.605	45.423.142	54.315.218	55.397.516	57.888.262	5.749.457	6.147.725	7.338.259
Despeses de capital	87.571.229	180.548.191	90.991.191	95.644.768	103.851.362	50.264.099	46.010.051	45.396.821
8. Actius financers	93.209	4.673.200	1.994.002	1.349.851	9.639.799	18.979.376	880.481	509.613
9. Passius financers	255.922.931	294.557.571	646.148.671	168.701.093	380.039.037	694.344.042	541.604.286	237.033.253
Total actius i passius financers	256.016.140	299.230.771	648.142.673	170.050.944	389.678.836	713.323.418	542.484.767	237.542.866
Total despeses	615.148.703	754.153.534	1.024.572.780	546.939.642	793.693.973	1.129.520.138	956.756.629	672.082.331

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost d'ingressos sense actius i passius financers

Pressupost d'ingressos	Liquidat 2011	Liquidat 2012	Liquidat 2013	Liquidat 2014	Liquidat 2015	Liquidat 2016	Liquidat 2017	Liquidat 2018
1. Impostos directes	5.636.566	29.895.430	32.908.419	60.613.410	68.251.836	82.922.927	71.269.094	84.361.323
2. Impostos indirectes	265.758.608	301.538.696	275.997.675	271.078.124	269.069.479	290.740.248	292.923.122	288.241.145
3. Taxes i altres ingressos	27.470.856	23.622.696	31.668.543	29.124.379	28.844.463	24.684.394	26.920.006	25.454.858
4. Transferències corrents	44.225	266	626	50.220	54.737	67.051	56.522	99.960
5. Ingressos patrimonials	9.320.402	12.957.509	50.806.642	10.161.649	23.534.326	40.374.103	32.018.699	34.151.579
Ingressos corrents	308.230.657	368.014.597	391.381.905	371.027.782	389.754.841	438.788.723	423.187.443	432.308.865
6. Alienació d'inversions	-	1.000	6.316	10.271	4.433	13.983	166.014	30.084
7. Transferències de capital	-	-	750.000	500.000	1.000.000	-	-	-
Ingressos de capital	-	1.000	756.316	510.271	1.004.433	13.983	166.014	30.084
Total ingressos	308.230.657	368.015.597	392.138.221	371.538.053	390.759.274	438.802.706	423.353.457	432.338.949

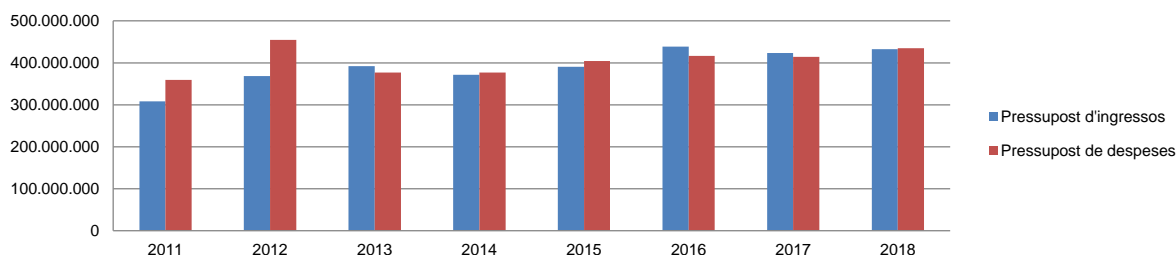
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Resum de la liquidació del pressupost de despeses sense actius i passius financers

Pressupost de despeses	Liquidat 2011	Liquidat 2012	Liquidat 2013	Liquidat 2014	Liquidat 2015	Liquidat 2016	Liquidat 2017	Liquidat 2018
1. Despeses de personal	95.227.095	94.443.678	94.505.591	96.458.899	100.155.098	105.643.932	110.772.164	114.874.954
2. Consum de béns corrents i serveis	40.904.897	41.934.121	44.056.899	43.919.867	45.385.225	44.004.239	45.024.891	49.956.638
3. Despeses financeres	18.804.674	29.320.177	23.848.987	21.378.312	17.488.129	16.212.060	13.773.686	13.069.452
4. Transferències corrents	116.624.668	108.676.596	123.027.439	119.486.852	137.135.323	200.072.390	198.691.070	211.241.600
Despeses corrents	271.561.334	274.374.572	285.438.916	281.243.930	300.163.775	365.932.621	368.261.811	389.142.644
6. Inversions reals	34.137.624	135.125.049	36.675.973	40.247.252	45.963.100	44.514.642	39.862.326	38.058.562
7. Transferències de capital	53.433.605	45.423.142	54.315.218	55.397.516	57.888.262	5.749.457	6.147.725	7.338.259
Despeses de capital	87.571.229	180.548.191	90.991.191	95.644.768	103.851.362	50.264.099	46.010.051	45.396.821
Total despeses	359.132.563	454.922.763	376.430.107	376.888.698	404.015.137	416.196.720	414.271.862	434.539.465

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

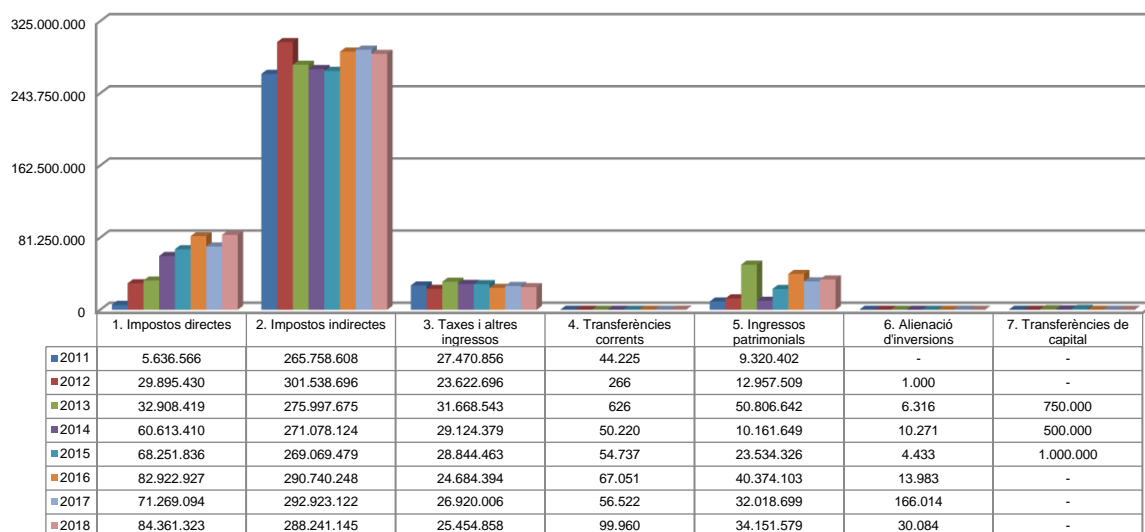
Evolució liquidació del pressupost sense actius i passius financers

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

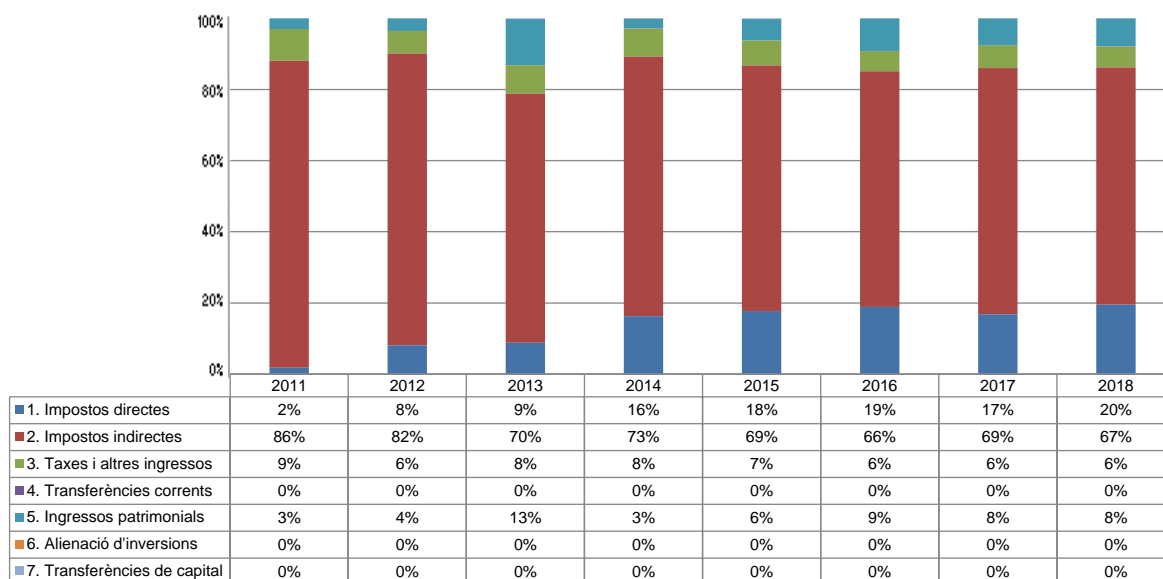
La distribució de les liquidacions sense els actius i passius financers d'ingressos i despeses dels darrers exercicis es representa gràficament en els quadres següents:

Liquidació pressupost ingressos sense actius i passius financers valor absolut

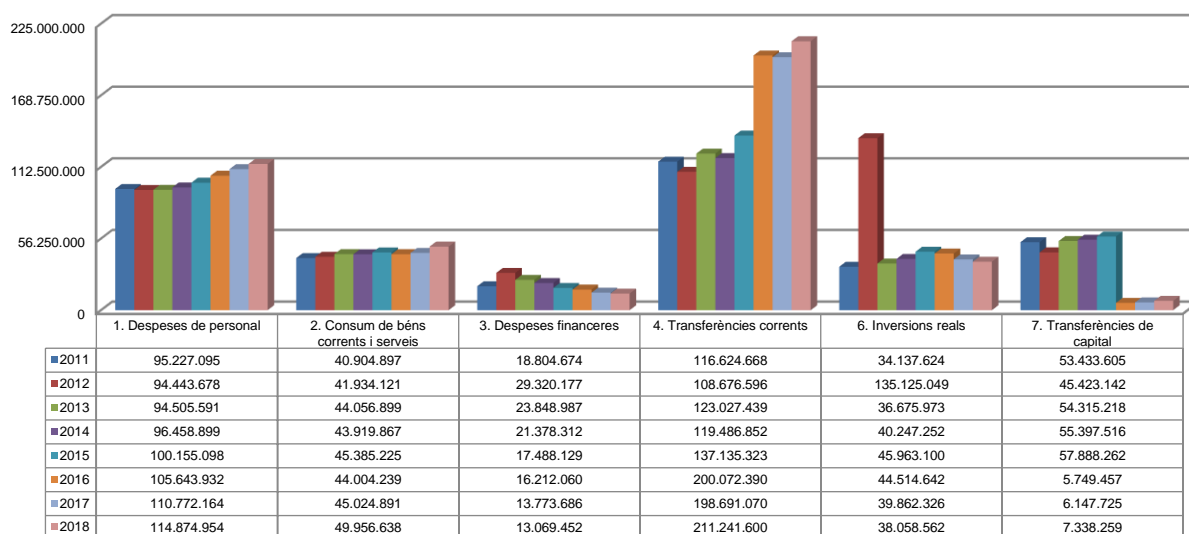
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Liquidació pressupost ingressos sense actius i passius financers valor relatiu

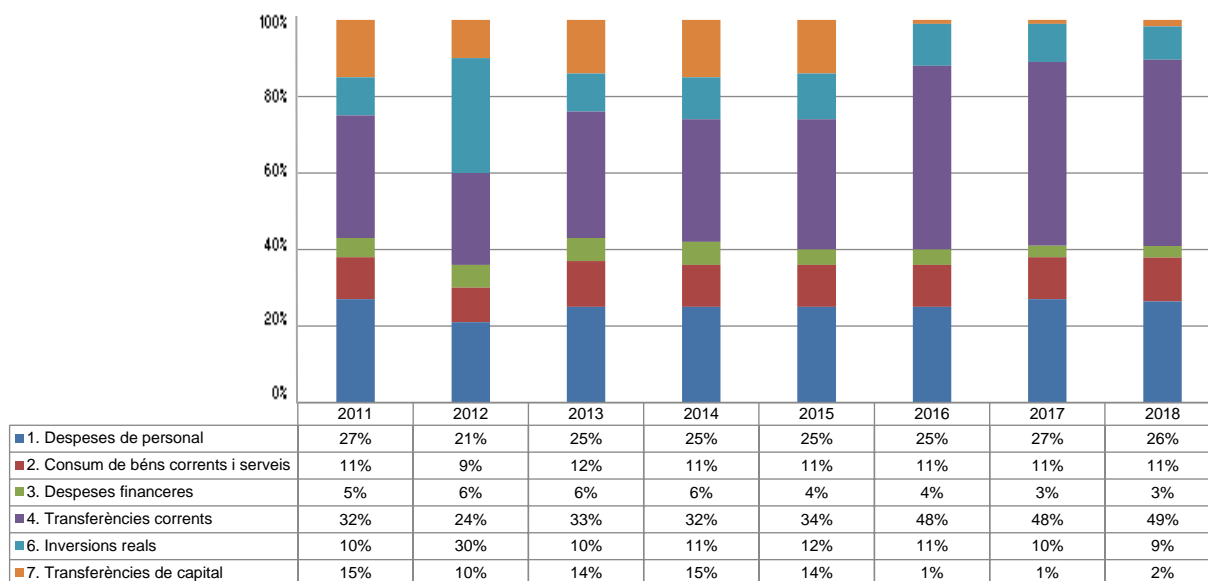
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern

Liquidació pressupost despeses sense actius i passius financers valor absolut

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Liquidació pressupost despeses sense actius i passius financers valor relatiu

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern

Resultat pressupostari, variació d'actius i passius financers i romanent de tresoreria

Es presenta a continuació l'evolució del resultat pressupostari i la variació d'actius i passius financers:

Descripció	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Total ingressos liquidats	629.036.599	745.226.754	1.062.381.870	573.711.570	777.065.164	1.168.957.231	951.641.334	667.344.390
Total despeses liquidades	615.148.703	754.153.534	1.024.572.780	546.939.642	793.693.973	1.129.520.138	956.756.629	672.082.331
Resultat pressupostari	13.887.896	-8.926.780	37.809.090	26.771.928	-16.628.809	39.437.093	-5.115.295	-4.737.941

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Descripció	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Actius i passius financers liquidats (ingressos)	320.805.942	377.211.157	670.243.649	202.173.517	386.305.890	730.154.525	528.287.877	235.005.441
Actius i passius financers liquidats (despeses)	256.016.140	299.230.771	648.142.673	170.050.944	389.678.836	713.323.418	542.484.767	237.542.866
Variació d'actius i passius financers	64.789.802	77.980.386	22.100.976	32.122.573	-3.372.946	16.831.107	-14.196.890	-2.537.425

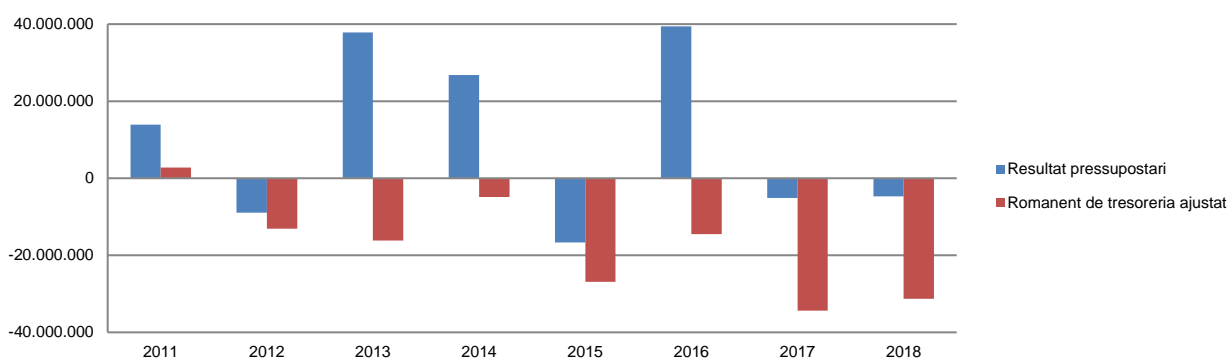
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

La variació i evolució del romanent de tresoreria considerant, en cas que n'hi hagi, aquelles incidències més significatives detectades i indicades en els corresponents informes de fiscalització presenta el següent detall:

Descripció	RT Ajustat 2011	RT Ajustat 2012	RT Ajustat 2013	RT Ajustat 2014	RT Ajustat 2015	RT Ajustat 2016	RT Ajustat 2017	RT Ajustat 2018
1. (+) Drets pendents de cobrament	34.819.000	39.245.000	30.594.000	51.908.000	29.769.000	38.357.013	35.912.872	32.737.741
2. (-) Obligacions pendents de pagament	-35.422.000	-55.822.000	-50.129.000	-60.926.000	-62.446.000	-59.526.304	-76.803.479	-79.434.208
3. (+) Fons líquids	3.404.000	3.482.000	3.404.000	4.121.000	5.768.000	6.661.928	6.543.316	15.442.989
Romanent de tresoreria total (1-2+3)	2.801.000	-13.095.000	-16.131.000	-4.897.000	-26.909.000	-14.507.363	-34.347.291	-31.253.478
I. Romanent de tresoreria afectat	90.671.000	33.219.000	36.756.000	27.879.000	28.054.000	18.839.552	18.560.546	19.049.183
II. Romanent de tresoreria no afectat	-87.870.000	-46.314.000	-52.887.000	-32.776.000	-54.963.000	-33.346.915	-52.907.837	-50.302.661
Romanent de tresoreria total (I-II)	2.801.000	-13.095.000	-16.131.000	-4.897.000	-26.909.000	-14.507.363	-34.347.291	-31.253.478

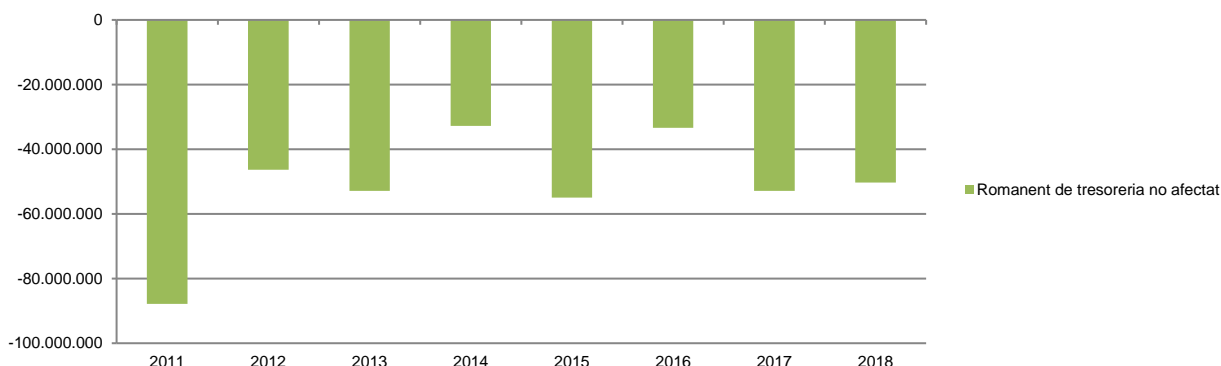
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Evolució resultat pressupostari i romanent de tresoreria

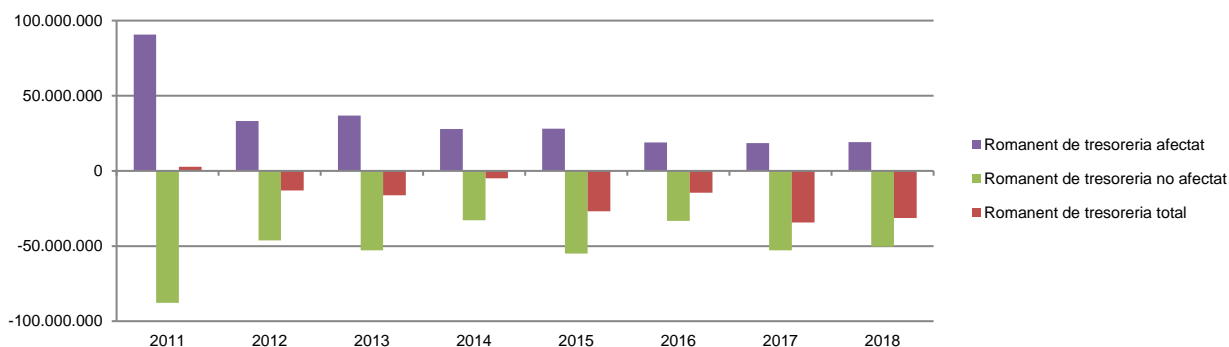
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Evolució romanent de tresoreria no afectat

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Evolució detallada romanent de tresoreria

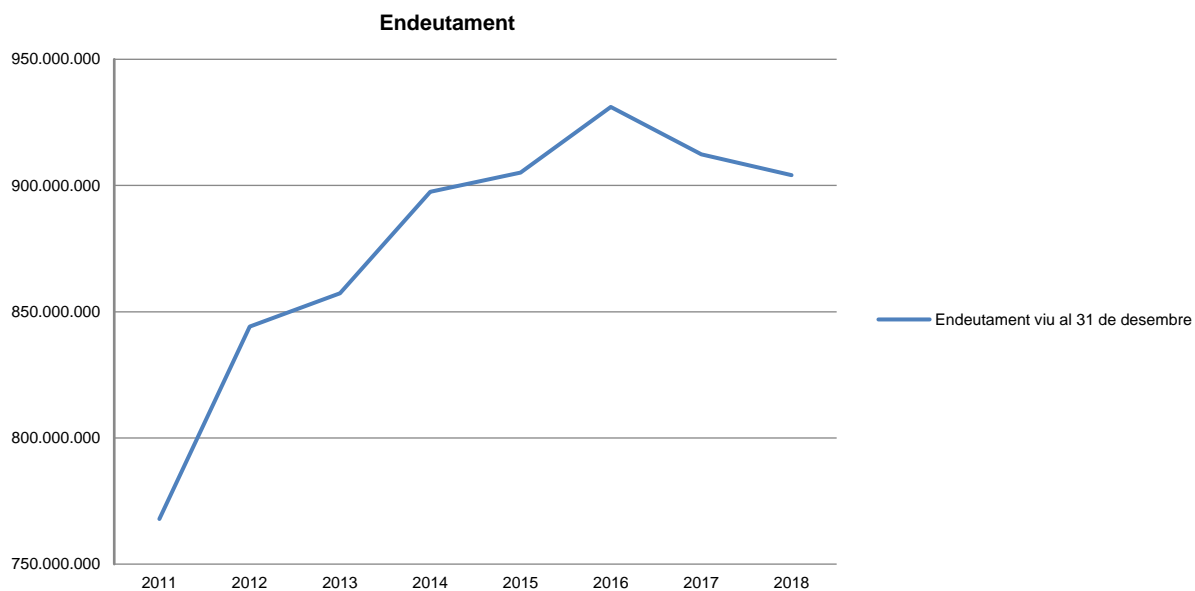
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Endeutament

Es presenta a continuació l'evolució de l'endeutament:

Concepte	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Endeutament viu al 31 de desembre	767.880.855	844.083.450	857.276.390	897.495.000	905.065.869	931.124.714	912.377.635	904.033.385

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

Indicadors i ratis

Indicadors pressupostaris			Exercici 2014	Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017	Exercici 2018
Grau de modificacions del pressupost (La proximitat al 0% mostra una menor necessitat de modificar les previsions inicials estimades)	=	$\frac{\text{Modificacions del pressupost}}{\text{Previsions inicials}}$	6,1%	12,6%	38,5%	9,3%	10,7%
Grau de liquidació de drets (Mostra el grau de realització dels ingressos previstos. La proximitat al 100% indica una bona previsió d'ingressos)	=	$\frac{\text{Drets liquidats}}{\text{Previsions definitives d'ingressos - Incorporació del romanent de tresoreria}}$	100,9%	98,4%	137,9%	104,6%	101,5%
Grau de liquidació d'obligacions (Mostra el grau de realització de les despeses previstes. No hauria d'excedir el 100%)	=	$\frac{\text{Obligacions liquidades}}{\text{Previsions definitives de despeses}}$	90,7%	89,3%	96,2%	96,2%	92,4%
% que representen les despeses de personal (% que representen les despeses de personal sobre el total de despeses de l'exercici. Caldria considerar que un valor superior al 40% podria ser indicatiu d'una possible estructura de personal sobredimensionada)	=	$\frac{\text{Obligacions liquidades capítol 1}}{\text{Obligacions liquidades totals}}$	17,6%	12,6%	9,4%	11,6%	17,1%
% que representen les despeses corrents (% que representen les despeses en béns corrents i serveis de titularitat de l'entitat sobre el total de despeses de l'exercici)	=	$\frac{\text{Obligacions liquidades capítol 2}}{\text{Obligacions liquidades totals}}$	8,0%	5,7%	3,9%	4,7%	7,4%
% que representen les despeses per transferències corrents	=	$\frac{\text{Obligacions liquidades capítol 4}}{\text{Obligacions liquidades totals}}$	21,8%	17,3%	17,7%	20,8%	31,4%
Esforç inversor (% de despeses que corresponen a la realització d'inversions en l'exercici. La realització d'inversions es troba relacionada amb l'adquisició, ampliació, conservació o millora de les infraestructures i béns de capital)	=	$\frac{\text{Obligacions liquidades capítol 6}}{\text{Obligacions liquidades totals}}$	7,4%	5,8%	3,9%	4,2%	5,7%
Estalvi brut (El seu valor ha de ser positiu. Capacitat dels ingressos corrents per finançar despeses de capital)	=	$\frac{\text{Drets liquidats operacions corrents - Obligacions liquidades operacions corrents}}{\text{Drets liquidats operacions corrents}}$	24,2%	23,0%	16,6%	13,0%	10,0%
Estalvi net (El seu valor ha de ser positiu. Un valor negatiu indica que no es disposa de recursos corrents suficients per finançar l'amortització del deute formalitzat)	=	$\frac{\text{Drets liquidats operacions corrents - Obligacions liquidades operacions corrents - Passius financers}}{\text{Drets liquidats operacions corrents}}$	-21,3%	-74,5%	-141,6%	-115,0%	-44,8%
Autonomia (Capacitat de finançament sense transferències externes. No inclosos capítols 4 i 7)	=	$\frac{\text{Drets liquidats totals - Transferències}}{\text{Drets liquidats totals}}$	99,9%	99,9%	100,0%	100,0%	100,0%
Autonomia fiscal (Capacitat de finançament amb els tributs liquidats)	=	$\frac{\text{Drets liquidats tributs (cap. 1, 2 i 3)}}{\text{Drets liquidats totals}}$	62,9%	47,1%	34,1%	41,1%	59,6%
Finançament endeutament (Representa el % dels ingressos finançats amb endeutament)	=	$\frac{\text{Drets liquidats passius financers (cap. 9 ingressos)}}{\text{Drets liquidats totals}}$	35,0%	49,5%	62,1%	54,9%	34,7%
Ratis per habitants			Exercici 2014	Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017	Exercici 2018
Població: nombre d'habitants		Segons departament d'Estadística	76.949	78.014	78.264	80.209	80.275
Ingressos tributaris per habitant	=	$\frac{\text{Drets liquidats tributs (cap. 1, 2 i 3)}}{\text{Població}}$	4.689	4.694	5.090	4.876	4.959
Despeses per habitant	=	$\frac{\text{Obligacions reconegudes}}{\text{Població}}$	7.108	10.174	14.432	11.928	8.372
Endeutament per habitant	=	$\frac{\text{Endeutament total}}{\text{Població}}$	11.664	11.601	11.897	11.375	11.262
Càrrega financera per habitant	=	$\frac{\text{Càrrega financera total}}{\text{Població}}$	278	224	207	172	163
Ratis de liquiditat			Exercici 2014	Exercici 2015	Exercici 2016	Exercici 2017 (*)	Exercici 2018 (*)
Fons de maniobra (Hauria de tenir valor positiu)	=	Actiu corrent - Passiu corrent	-377.468.000	-735.745.000	-555.805.880	-220.153.438	-375.520.759
Rati de liquiditat (El valor hauria de fluctuar entre el 150% i 200%)	=	$\frac{\text{Actiu corrent}}{\text{Passiu corrent}}$	13,3%	5,8%	8,8%	28,2%	19,9%
Rati de tresoreria (Valor pròxim al 100%)	=	$\frac{\text{Efectiu i altres actius líquids equivalents}}{\text{Passiu corrent}}$	1,1%	0,7%	1,6%	7,1%	5,6%

(*) Els estats financers estan basats en les Normes Internacionals de Comptabilitat per al Sector Públic (NICSP)
Font: Elaboració pròpia a partir d'informació del Govern
(Imports en euros)

3. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

Relatives a la comptabilitat pública

- Govern no ajusta estrictament les normes comptables que diferencien les provisions i contingències. (nota 2.3.13)

Relatives a la contractació pública

- S'ha adjudicat directament un contracte en haver-se declarat el seu objecte de caràcter sensible quan el mateix no s'ajusta als requeriments de l'article 54.2 de la LCP. (nota 2.5)

Altres observacions

- A la data del nostre informe, un dels advocats circularitzats no ha respost a la nostra sol·licitud d'informació, pel que desconexem l'existència de possibles litigis no provisionats. (nota 1.5)

4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS

Les observacions i recomanacions formulades en exercicis anteriors, que deriven de fets que segueixen pendents o de pràctiques que s'han mantingut en aquest exercici, amb les corresponents matisacions o actualitzacions en el cas que n'hi hagi, es recullen a continuació:

Relatives a la comptabilitat pública

- La normativa bàsica en relació a la gestió econòmicofinancera de les entitats públiques d'àmbit estatal es recull en la LGFP, les NICSP i la Llei del pressupost vigent per a l'exercici. Cap d'aquests textos defineix una estructura pressupostària. Es recomana que s'aprovi una estructura pressupostària d'obligat compliment, que hauria de definir de forma clara els comptes pressupostaris que s'han d'utilitzar en l'elaboració del pressupost, tant per ingressos com per despeses, i la correlació amb els comptes definits en les normes comptables. (nota 2.1.1)
- Contràriament al disposat en la LGFP, el Govern no enregistra comptablement les operacions que afecten l'estat d'ingressos de les modificacions pressupostàries i igualment no es registren en les previsions pressupostàries d'ingressos les operacions que es deriven de les modificacions que s'aproven. (nota 2.1.2)
- El Govern ha aprovat modificacions pressupostàries per import de 15.243.170 euros en dates properes al tancament de l'exercici, quan, en el moment d'adquirir els compromisos, no existia la consignació pressupostària adequada i suficient per atendre'ls, la qual cosa seria contrària a l'article 15.2 de la LGFP. (nota 2.1.2)
- Durant l'exercici 2018, s'han aprovat diferents transferències entre crèdits que afecten despeses financeres per un import total de 290.284 euros i a despeses

de personal per import de 715.718 euros, fet que pot contravenir l'article 26.2.b.) de la LGFP. (nota 2.1.2)

- En l'elaboració del pressupost general es modifiquen els imports de les anualitats per despeses plurianuals aprovades en exercicis anteriors a les quanties que es preveuen per al pressupost de l'exercici que es tramita sense que la memòria del pressupost ho justifiqui adequadament en els termes que requereix l'article 29.7 de la LGFP. (nota 2.1.3)
- El Govern ha enregistrat pressupostàriament despeses financeres meritades i no vençudes per import de 4.118.214 euros quan, atès que no eren exigibles a l'entitat al tancament de l'exercici, no era procedent fer-ho, contravenint el principi d'anualitat regulat a l'article 14 de la LGFP. (nota 2.2.11)
- El Govern no ha presentat els seus estats financers consolidats tal i com obliga la NICSP 35. (nota 2.3)
- S'enregistren pressupostàriament amb càrrec a partides del capítol d'inversions, transaccions que, per contra, no reben el tractament comptable d'inversió, quan els criteris per a ser considerat inversió, en l'àmbit pressupostari, i propietat, planta i equipament o actius intangibles des del punt de vista comptable, són coincidents. El total d'aquestes transaccions, en l'exercici 2018, ascendeix a la quantitat de 2.330.659 euros. (nota 2.3.7)
- L'Estat del romanent de tresoreria incorpora pendents de cobrament per import de 31.312.269 euros, inclou saldos creditors que no són pressupostàriament exigible al tancament de l'exercici per import de 4.118.214 euros i no recull romanent de tresoreria afectat per import de 17.020.829 euros l'aplicació dels quals faria que el romanent de tresoreria no afectat al 31 de desembre de 2018 fos negatiu de 50.302.661 euros. (nota 2.4)

Relatives a la contractació pública

- S'ha detectat l'existència de personal eventual el qual, atenent a la seva durada o la funció que desenvolupen, la seva contractació podria contravenir el que disposa l'article 87.2 de la LFP. (nota 2.2.6)
- L'article 65 apartat 3 de la LCP preveu la creació d'un registre de contractes d'accés públic i determina la informació bàsica que ha de contenir. Aquest registre no ha estat creat. (nota 2.5)
- S'han detectat diverses adjudicacions directes relacionades amb assegurances sense que s'hagi justificat l'ús d'aquesta modalitat de contractació. (nota 2.5)
- El Govern només avalua la legitimitat per a contractar dels licitadors mitjançant l'obtenció d'una declaració jurada i signada d'aquests, sense cap més control ni verificació de la informació subministrada. Igualment, pels integrants de l'òrgan de contractació, s'hauria d'implantar procediments que garanteixin que no es donen els supòsits previstos a l'article 115 del Codi de l'Administració i els relatius als delictes contra la funció pública regulats a la Llei qualificada del codi penal en allò que afecten la legitimació per a contractar. (nota 2.5)

Altres observacions

- La liquidació de l'exercici presenta un estalvi net negatiu de 193.866 milers d'euros. Aquest estalvi net pressupostari negatiu obliga al Govern al refinançament permanent del seu endeutament. Per la seva part, donat que aquestes operacions es formalitzen majoritàriament a curt termini, com s'observa a la nota 2.4, comporten romanents de tresoreria negatius que es tradueixen en una liquiditat supeditada a la formalització d'operacions de tresoreria en el molt curt termini. (notes 2.2 i 2.7)
- En l'exercici 2018, 112 treballadors han excedit el nombre d'hores extres previst pel Reglament de sistemes de compensació, les quals, a més de contràries a la norma esmentada, són indicadors de debilitats i ineficiències organitzatives. (nota 2.2.6)
- No ha estat dictat el reglament previst en l'article 13 de la Llei de la funció pública, regulant el registre de la funció pública que s'ha de crear d'acord amb el que determina el mateix article. (nota 2.2.6)
- S'observen pagaments per conceptes retributius dels quals no consta una regulació normativa que els empari, com és el cas dels complements de guàrdies forenses, prima secció canina i especificitat policia, permanència al Pas educació, activitats d'hivern Pas i Pas bombers. (nota 2.2.6)
- El Govern ha atorgat un préstec a l'Agència Estatal de Resolució d'Entitats Bancàries 16.447.402 euros i venciment el 15 de març de 2019. Atenent l'origen dels recursos de l'AREB i la seva quantia es pot qüestionar la seva recuperabilitat. (nota 2.3.5)
- El reglament de control pressupostari per a l'exercici 2018 limita la fiscalització de les entitats privades que reben subvencions, préstecs, avals i altres ajuts a càrrec del pressupost, als supòsits que la intervenció consideri oportú, i no de forma sistemàtica. Tot i que els departaments implicats amb la despesa han realitzat determinades actuacions, es posa de manifest que aquests procediments no han estat generalitzats ni sistemàtics, contràriament al requerit en els articles 15 a 17 del Reglament del procediment per a la concessió i el control de les subvencions i transferències públiques i l'article 39 de la LGFP. Aquest fet, a més de comportar l'incompliment normatiu referit, no permet garantir els fets que són objecte del control financer com són l'adequada i correcta obtenció dels ajuts, l'acompliment de les obligacions de gestió i aplicació dels mateixos per part dels beneficiaris, l'adequat i correcte finançament de les activitats subvencionades i la realitat i regularitat de les operacions que s'han finançat amb els ajuts. (nota 2.2.8)
- L'article 36 de la LGFP estableix com a finalitats de la gestió de la despesa pública, a més dels pretesos en les actuacions que s'impulsen, entre altres, els objectius d'economicitat i eficiència, establint per a la seva supervisió i mesura diferents controls. El Govern no disposa dels mecanismes adequats per dur a terme el control del compliment d'aquests objectius. (nota 2.7)

5. CONCLUSIONS

De les verificacions efectuades d'acord amb procediments d'auditoria es desprèn que, excepte per les conseqüències que es deriven de les observacions contingudes en els apartats 3 i 4, i subjecte a les limitacions esmentades a la nota 1.5, els comptes anuals sotmesos a fiscalització expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera del Govern a 31 de desembre de 2018, dels resultats de les seves operacions i dels recursos obtinguts i aplicats, i de l'execució del pressupost d'ingressos i despeses corresponents a l'exercici anual acabat en la mateixa data i contenen, juntament amb la memòria que els acompanya, la informació necessària i suficient per a la seva interpretació i comprensió adequada, de conformitat amb els principis i normes comptables generalment acceptats recollits a la LGFP i a les NICSP, i guarden uniformitat amb els aplicats en l'exercici anterior.

També es desprèn que, excepte pels aspectes descrits en el cos de l'informe, el Govern ha complert de forma raonable amb la legislació bàsica relativa a l'administració i control dels fons públics que li és aplicable per l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2018.

6. AL·LEGACIONS

D'acord amb allò que preveuen els articles 3 i 10 de la Llei del Tribunal de Comptes es va trametre al Govern el present informe per tal que pogués presentar les al·legacions que considerés oportunes.

Es transcriu a continuació la resposta rebuda:

Govern d'Andorra
El cap de Govern

Andorra la Vella, 27 de maig del 2020

Sr. Francesc d'Assís Pons Tomàs
President
Tribunal de Comptes
C/ Dr. Vilanova núm. 15, planta -3
AD500 Andorra la Vella

Distingit senyor,

D'acord amb allò que preveu l'article 44 de la Llei general de les finances públiques del 19-12-1996 i les seves modificacions posteriors, i el Decret del 3-4-2019 d'aprovació del Reglament regulador de la Intervenció General i de l'exercici del control pressupostari, em complau trametre-us l'informe de resposta a les observacions efectuades pel Tribunal de Comptes en el seu informe sobre la liquidació dels comptes del Govern corresponent a l'exercici 2018.

Atentament,

Signat electronicament per: Xavier Espot Zamora Cap
de Govern

Xavier Espot Zamora

**Informe de resposta a les observacions efectuades pel Tribunal
de Comptes en el seu informe sobre la liquidació dels comptes
del Govern corresponent a l'exercici 2018**

Resposta a les observacions efectuades pel Tribunal de Comptes a l'informe sobre la liquidació dels comptes del Govern corresponent a l'exercici 2018

Vist l'informe del Tribunal de Comptes referent a la liquidació dels comptes del Govern corresponent a l'exercici 2018, rebut el 8 de maig del 2020, i un cop analitzades les observacions que conté, es presenten les consideracions següents (per esquematitzar, s'exposa cadascuna de les observacions del Tribunal de Comptes del cos de l'informe i la resposta corresponent, seguint la mateixa estructura).

LIMITACIONS A L'ABAST (1.5)

En el desenvolupament del treball s'han posat de manifest les següents limitacions:

- *A la data del nostre informe, un dels advocats circularitzats no ha respost a la nostra sol·licitud d'informació, pel que desconeixem l'existència de possibles litigis no provisionats.*

Resposta

S'adjunta a l'annex núm. 1 la resposta de l'advocat al que es fa referència. Es fa arribar que de la resposta d'aquest advocat es desprèn que no hi ha cap litigi en curs i, per tant, no existeix cap litigi no provisionat.

OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

Pressupost inicial (2.1.1)

1. Mancances en l'expedient d'elaboració del pressupost (pàg. 8)

La LGFP reclama que l'expedient contingui informació que complementa o justifica la continguda al pressupost que s'aprova. En relació a aquesta informació, l'expedient del pressupost del Govern no conté el pressupost consolidat a efectes informatius, tal i com preveu l'art.12.3 de la LGFP. El pressupost del Govern inclou una agregació de pressupostos; en cap cas hi consten eliminacions i ajustaments de consolidació.

Resposta

Efectivament, el pressupost de l'Administració de l'Estat per a l'exercici 2018 consisteix en l'agregació dels pressupostos de l'Administració general, de les entitats de dret públic i de les societats públiques.

Per tant, es tindrà en consideració l'observació del Tribunal de Comptes per als exercicis següents.

2. Estructura pressupostària (pàg. 8)

La normativa bàsica en relació a la gestió econòmicofinancera de les entitats públiques d'àmbit estatal es recull en la LGFP, les NICSP i la Llei del pressupost vigent per a l'exercici. Cap d'aquests textos defineix una estructura pressupostària. Es recomana que s'aprovi una estructura pressupostària d'obligat compliment, que hauria de definir de forma clara els comptes pressupostaris que s'han d'utilitzar en l'elaboració del pressupost, tant per ingressos com per despeses, i la correlació amb els comptes definits en les normes comptables.

Resposta

L'estructura pressupostària d'obligat compliment està definida a la Llei de pressupost, entenem que de forma clara. Tot i això, som conscients que cal desenvolupar el Pla comptable pressupostari, i s'hi ha estat treballant en els darrers exercicis.

En aquest sentit, en el darrer quadrimestre de l'exercici 2014 el ministeri encarregat de les finances va iniciar els treballs d'avaluació de la implementació d'una reforma normativa amb l'objectiu de facilitar la gestió econòmicofinancera del Govern, així com d'implementar una normativa actual que es correspongui amb les demandes d'una societat moderna.

En el marc d'aquesta reforma normativa, el ministeri encarregat de les finances ha desenvolupat, pel que fa a la comptabilitat financera, un nou Pla de comptabilitat pública –que va entrar en vigor l'1 de gener del 2017–, així com ha finalitzat els treballs per a la implantació del Pla comptable pressupostari. A la data d'emissió d'aquest informe l'estructura pressupostària està pendent de sotmetre's a l'aprobació del Govern i a la posterior publicació al BOPA.

Modificacions pressupostàries (2.1.2)

3. Comptabilització de les modificacions pressupostàries dels ingressos (pàg. 10)

Contràriament al disposat en la LGFP, el Govern no enregistra comptablement les operacions que afecten a l'estat d'ingressos de les modificacions pressupostàries i igualment no es registren en les previsions pressupostàries d'ingressos les operacions que es deriven de les modificacions que s'aproven.

Resposta

Aquesta observació del Tribunal de Comptes es podrà considerar amb vista als propers tancaments comptables del Govern un cop s'hagin fet les parametritzacions escaients en els programes informàtics.

4. Modificacions de pressupost en dates properes al tancament de l'exercici (pàg. 10)

El Govern ha aprovat modificacions pressupostàries per import de 15.243.170 euros en dates properes al tancament de l'exercici, quan, en el moment d'adquirir els compromisos, no existia la consignació pressupostària adequada i suficient per atendre'ls, la qual cosa seria contrària a l'article 15.2 de la LGFP.

Així, de les mostres efectuades s'han detectat crèdits ampliables per 8.534.052 euros, crèdits ampliables contra ingressos per 3.475.953 euros i transferències de crèdit per 3.233.165 euros les quals tenia per finalitat el finançament de despeses prèviament compromeses.

Resposta

Contràriament amb aquesta observació del Tribunal de Comptes, els moviments de crèdits del darrer mes de l'exercici 2018 s'han realitzat abans de contreure el compromís de despesa corresponent. La naturalesa d'aquestes despeses fa que no es pugui conèixer l'import cert de les mateixes abans del mes de desembre.

Pel que fa als crèdits ampliables contra ingressos, els moviments realitzats es deuen estrictament a operacions d'ingressos que s'han efectuat al final de l'exercici i, per tant, no es poden dur a terme amb una previsió més avançada, com és el cas dels 3.473 milers d'euros de la variació de les pòlisses de crèdit, atès que aquest saldo es coneix al final de l'exercici (31/12/18).

Subconcepte	Descripció subconcepte	Import del crèdit
91220	Amortització de préstecs a olt entitats financeres	3.473.091,03
22130	Carburants per a calefacció	2.882,00
Total		3.475.953,03

Pel que respecta als crèdits ampliables, cal comentar que de les despeses de personal la majoria són per tasques de tancament i no deixar cap saldo, quant a subconcepte, en negatiu. Pel que fa als passius financers, com s'ha comentat en l'apartat anterior, per respondre a la variació del saldo de la pòlissa de crèdit, saldo que es coneix al final de l'exercici (31/12/18).

Capítol	Descripció capítol	Total
1	Despeses de personal	4.881.774,81
9	Passius financers	3.652.277,08
Total		8.534.051,89

Pel que fa a les transferències de crèdit a les que fa menció l'observació del Tribunal de Comptes es refereixen bàsicament a les transferències que es realitzen, per part del ministeri encarregat de les finances, en les dates pròximes al tancament de l'exercici amb la finalitat de no deixar cap subconcepte en negatiu, independentment que el concepte estigui en positiu o amb saldo zero, d'acord amb un criteri adoptat internament.

D'acord amb aquest criteri intern, els subconceptes en negatiu se supplementen mitjançant transferència d'altres subconceptes que no hagin estat ampliat anteriorment per una altra modificació de crèdit. Per tant, el que pot succeir és que s'hagi de fer transferència de subconceptes corresponents a conceptes diferents per suplementar els subconceptes en negatiu.

5. Transferències de crèdits que afecten a despeses financeres i a remuneracions de personal (pàg. 11)

Durant l'exercici 2018, s'han aprovat diferents transferències entre crèdits que afecten despeses financeres per un import total de 290.284 euros i a despeses de personal per import de 715.718 euros, fet que pot contravenir l'article 26.2.b.) de la LGFP. (nota 2.1.2)

Resposta

Vist l'article 26.2 apartat b de l'LGFP: "Les transferències que concerneixen despeses corrents, amb les finalitats expressades a l'article 23.4 i a l'article 24.3, poden ser acordades pel Govern o el Consell d'Administració corresponent amb les limitacions següents: b) No poden afectar els crèdits per a remuneracions de personal, ni les despeses financeres, ni els crèdits aprovats per lleis de crèdits extraordinaris o suplement de crèdit."

D'aquest article se'n desprèn que els crèdits pressupostats en concepte de despeses financeres i remuneracions de personal no poden destinar-se a fer front a altres obligacions.

Vist que no s'ha modificat la dotació inicial prevista pel capítol de despeses financeres i que les transferències de crèdit que afectaven aquests crèdits de despeses financeres modificaven el subconcepte però conservaven el mateix capítol, el resultat generat d'aquesta manera és neutre i, per tant, no es contravé la normativa vigent.

Vist que s'ha incrementat la dotació inicial prevista pel capítol de despeses de personal i que les transferències de crèdit que afectaven aquests crèdits de despeses de personal modificaven el subconcepte però conservaven el mateix capítol, el resultat generat d'aquesta manera és neutre i, per tant, no es contravé la normativa vigent.

Despeses plurianuals (2.1.3)

6. Reajustaments d'anualitats de les despeses plurianuals (pàg. 11)

En l'elaboració del pressupost general es modifiquen els imports de les anualitats per despeses plurianuals aprovades en exercicis anteriors a les quanties que es preveuen per al pressupost de l'exercici que es tramita sense que la memòria del pressupost ho justifiqui adequadament en els termes que requereix l'article 29.7 de la LGFP.

Resposta

La memòria de la Llei de pressupost per a l'exercici 2018 informa sobre els reajustaments tant en positiu com en negatiu dels crèdits aprovats en les lleis de pressupostos anteriors amb afectació a l'exercici 2018. Aquesta informació està continguda en les pàgines 145 i 146, que s'adjunten a l'annex núm. 2 del llibre 1 del Projecte de pressupost per a l'exercici 2018 que es trameta al Consell General.

Per tant, no podem compartir aquesta observació del Tribunal de Comptes.

Liquidació del pressupost (2.2)

7. Estalvi net pressupostari negatiu (pàg. 13)

La liquidació de l'exercici presenta un estalvi net negatiu de 193.866 milers d'euros. Aquest estalvi net pressupostari negatiu obliga al Govern al refinançament permanent del seu endeutament. Per la seva part, donat que aquestes operacions es formalitzen majoritàriament a curt termini, com s'observa a la nota 2.4, comporten romanents de tresoreria negatius que es tradueixen en una liquiditat supeditada a la formalització d'operacions de tresoreria en el molt curt termini.

Resposta

L'evolució del resultat de gestió i del resultat de caixa del Govern d'ençà l'exercici 2003 fins a l'exercici 2018 constata una tendència alcista del resultat de gestió, situant-se a un saldo primari o resultat de gestió neutre (10.868 milers d'euros), sent el resultat de caixa de l'exercici 2018 de -2.201 milers d'euros. Per tant, el Govern està complint els objectius de política pressupostària fixats al 2011 amb una clara tendència a l'equilibri i és conscient que en cap cas no es pot produir un relaxament en el rigor i l'ajust pressupostari.

El Govern manté l'objectiu de no créixer en l'endeutament i iniciar un procés d'amortització i és conscient que en cas contrari es podria ofegar més la capacitat de finançament a empreses i particulars i s'encariria el cost del finançament. Tot i que l'estalvi net pressupostari negatiu obliga el Govern a refinançar el seu endeutament –excepte el préstec sindicat a 20 anys que l'està amortitzant–, aquestes operacions es formalitzen a mitjà i llarg termini –i no a curt termini–, d'acord amb la línia iniciada fa un temps amb la finalitat de diversificar les fonts de finançament de l'Estat i els seus venciments i de gestionar el deute públic. En aquest sentit, es fa avinent que en la data de tancament de l'exercici 2018 la maturitat del deute era de 3 anys –l'any 2010 era de 1,5 anys– i que el deute bancari havia passat de representar l'any 2010 el 86% del deute total a representar-ne el 12% al 2018.

8. Duplicitat d'ingressos per al finançament d'inversions (pàg. 16)

El conveni subscrit el 2007 entre el Govern i les societats FEDA, STA i "Túnel d'Envalira, S.A.", per a "l'execució i posterior conservació i manteniment d'una galeria de serveis i evacuació paral·lela al Túnel d'Envalira", preveu que la inversió es finançarà en un 35% a càrrec de Govern, un 15% a càrrec del STA i un 50% a càrrec de FEDA. Si bé les entitats parapúbliques han transferit la seva participació, el Govern ha formalitzat i disposat endeutament per al total del pressupost del projecte. En conseqüència, les obres esmentades disposen d'un excés de finançament que ascendeix a 12.916.756 euros.

Resposta

L'excés de finançament que ascendeix a 12.916.756 euros i que prové de l'ingrés de la participació de FEDA i de STA en el finançament de l'obra esmentada, d'acord amb el conveni formalitzat el 2007 i els pactes signats el 16 de juliol del 2008, havia de servir per amortitzar l'endeutament formalitzat, d'acord amb la Llei 3/2008.

Fins als darrers exercicis no ha estat possible amortitzar aquest endeutament – malgrat la tendència alcista del resultat de gestió d'ençà l'exercici 2003 fins a l'exercici 2018–, pel fet que les liquidacions dels exercicis 2018 i anteriors, presentaven un estalvi net pressupostari negatiu que obligava el Govern a refinançar el seu endeutament –excepte el préstec sindicat a 20 anys que l'està amortitzant–.

Despeses de personal (2.2.6)

9. Enregistrament comptable de les fases de despesa (pàg. 17)

Les despeses de personal al servei del Govern es registren pressupostàriament acumulant en un sol acte les fases ACLOP.

En conseqüència la pràctica seguida , a més de ser contrària al disposat a l'article 31 de la LGFP, provoca que el pressupost no s'utilitzi com a l'eina de gestió que garanteix l'acompliment del principi d'especialitat quantitativa.

Resposta

L'article 16.5 de la Llei de pressupost per a l'exercici 2018 determina, textualment:

"5. Les despeses del capítol 1 "Despeses de personal" en concepte de retribucions del personal previstes en el pressupost inicial, les quals es comptabilitzen en el moment del pagament en un sol acte que agrupa les diverses fases d'execució pressupostària anomenat ACLOP (autorització, compromís, liquidació, ordenament del pagament i pagament efectiu) i estan sotmeses a les comprovacions de control oportunes prèvies als pagaments."

Aquest article suposa una excepció al procediment administratiu de l'execució de les despeses que preveu l'article 31 de l'LGFP. D'altra banda, cal fer avinent que, considerant que l'LGFP i la Llei del pressupost són normes del mateix rang normatiu i que a més tenen una especificitat en matèria pressupostària similar, ha de prevaldre la llei posterior, que és la del pressupost per a l'exercici 2018, sobre l'anterior.

Consegüentment, no podem estar d'acord amb aquesta observació del Tribunal de Comptes.

10. Hores extraordinàries (pàg. 18)

En l'exercici 2018, 112 treballadors han excedit el nombre d'hores extres previst pel Reglament de sistemes de compensació, les quals, a més de contràries a la norma esmentada, són indicadores de debilitats i ineficiències organitzatives.

Resposta

El màxim d'hores extraordinàries està regulat a la disposició addicional segona del Decret del 31-12-2003 d'aprovació de la modificació del Reglament de sistemes de compensació, i el punt 3 diu textualment:

"Aquests límits no es poden excedir excepte en casos puntuals, degudament justificats, després de l'informe del director del Departament o del secretari d'Estat i amb l'aprovació de la Secretaria d'Estat de Funció Pública."

Les hores extraordinàries estan motivades i conformades amb les signatures del ministre o del secretari d'Estat i del director del Departament, tal com acrediten els documents que acompanyen cada expedient.

Finalment, en relació amb aquest punt pensem que aquesta observació del Tribunal de Comptes és molt genèrica perquè no indica el detall dels expedients als quals es refereix, i a més, no té en consideració els controls que s'estan efectuant mensualment de totes i cadascuna de les variables de nòmina per part del ministeri encarregat de les finances (Departament de Pressupost i Patrimoni i Intervenció General).

11. Registre de personal (pàg. 19)

No ha estat dictat el reglament previst en l'article 13 de la Llei de la funció pública, regulant el registre de la funció pública que s'ha de crear d'acord amb el que determina el mateix article.

Resposta

Efectivament, l'article 13 del text refós de la Llei de la funció pública, del 15 de desembre del 2000, preveia que s'ha de crear el Registre de la Funció Pública, dependent de la Secretaria d'Estat de Funció Pública, en el qual s'inscriguin els llocs de treball, els funcionaris, els agents de l'Administració de caràcter indefinit o eventual i el personal de relació especial.

Per reglament s'han de determinar les dades que han de constar en aquest Registre de la Funció Pública, les quals s'han de referir exclusivament a la vida administrativa.

Així mateix la nova Llei 1/2019, del 17 de gener, de la funció pública –que va entrar en vigor a partir de l'1 de febrer de 2019– en la secció tercera, article 30, regula el registre de personal. En l'article 30.2 es diu que per reglament el Govern determina les dades personals i de vinculació amb l'Administració que han de constar en el Registre de personal, les quals s'han de referir exclusivament a la vida administrativa, i la relació del personal i els llocs de treball a l'Administració.

Actualment existeix, com no pot ser d'altra manera, el Registre físic de la Funció Pública en format paper, que conté tota la informació històricament associada a cada empleat.

De fet, per a cada empleat de l'Administració general hi ha un dossier personal en què es recullen les diverses dades relacionades amb la seva vida administrativa com ara el contracte, les formacions realitzades (i que li poden servir en futurs processos de promoció), les situacions administratives diverses (atorgament d'excedències, permisos administratius, etc.) i les anotacions pròpies relacionades amb la gestió de la nòmina.

Aquest Registre s'ha mantingut actualitzat des de fa molts anys i existeix una classificació general dels dossiers personals en funció de la situació administrativa concreta dels empleats (servei actiu, excedència) i de la seva tipologia (funcionari / agent de l'Administració de caràcter indefinit; agent de l'Administració de caràcter eventual; relació especial; alts càrrecs i nomenaments polítics).

D'acord amb el procés de desenvolupament reglamentari de la Llei de la funció pública que es va iniciar en el 2004, es va demanar la col·laboració de l'Àrea d'Arxius del Departament de Cultura, experta en la gestió, la creació i el manteniment d'arxius, la qual el juny del 2017 va contractar una persona al Departament d'Arxius per ordenar, anonimitzar mitjançant codificació numèrica i mantenir fins el desembre de 2018 el sistema d'arxius dels expedients de personal. A partir del desembre del 2018 l'Àrea d'Arxius fa un seguiment del sistema d'arxius dels expedients de personal fent la gestió diària el propi Departament de Funció Pública. En un principi es preveia la digitalització de tots els expedients de personal però posteriorment es va aturar aquesta fase per temporalitat del projecte i manca de pressupost.

Aquest projecte de reglamentació del Registre de la Funció Pública està previst que es porti a terme i va paral·lel al disseny i la implantació del sistema informàtic SAP, amb els mòduls d'organització administrativa, que facilitarà que es generin els fitxers que compondran el registre de personal, per tal de recollir les dades del personal de l'Administració general, com els llocs de treball, així com les dades corresponents a la vida administrativa i la carrera professional, segons com determini el reglament.

De totes maneres, cal dir que la inexistència del reglament pròpiament dit no afecta de cap manera la gestió pròpia de les dades dels empleats de l'Administració general que es custodien en el Registre físic de la Funció Pública en relació amb la seguretat, la confidencialitat i el rigor professional.

Qualsevol empleat es pot adreçar lliurement a la Secretaria d'Estat de Funció Pública i sol·licitar vista i còpia del seu dossier personal, així com demanar la inclusió de les dades que cregui oportunes.

La gestió del Registre físic de la Funció Pública està subjecta a la normativa qualificada sobre protecció de dades personals, segons la Llei 15/2003, del 18 de desembre. En tot cas, els empleats de l'Administració general poden exercir els drets d'accés, rectificació i supressió previstos en relació amb els dossiers personals que són al Registre físic de la Funció Pública. En data 17 de maig de 2017 s'aprovà el decret pel qual es regulen els fitxers de dades personals de la Secretaria d'Estat de Funció Pública.

12. Conceptes retributius no regulats (pàg. 19)

S'observen pagaments per conceptes retributius dels quals no consta una regulació normativa que els empari, com és el cas dels complements de guàrdies forenses, prima secció canina i especificitat policia, permanència al Pas educació, activitats d'hivern Pas i Pas bombers.

Resposta

Aquesta observació del Tribunal de Comptes s'ha esmenat gairebé en la seva totalitat amb l'aprovació i l'entrada en vigor del Decret de l'11-07-2018 d'aprovació del Reglament de sistemes de compensació, al qual ja fa menció el propi Tribunal de Comptes en l'apartat 2.2.6 Despeses de personal del seu informe i les seves modificacions posteriors, segons Decrets del 19-9-2018 i del 19-12-2018 de modificació del Reglament de sistemes de compensació. Vegeu annex núm. 2 i 3.

Aquest Decret regula les compensacions pel que fa a les guàrdies dels metges forenses, la permanència del personal del Cos Especial d'Ensenyament al Pas de la Casa, la implantació de tecnologies de la informació i comunicació a les escoles per part del personal del Cos d'Educació, la responsabilitat addicional, la viabilitat hivernal i els formadors. Aquest Decret va entrar en vigor a partir de 19 de juliol de 2018.

En l'article 8 es regula la guàrdia forense:

1. La guàrdia forense és la circumstància per la qual el personal mèdic de l'Àrea Legal i de Medicina Forense del ministeri encarregat de l'interior presta el servei a l'Administració general i a l'Administració de Justícia tots els dies de l'any de forma continuada.

2. La guàrdia forense es compensa segons s'estableix en l'annex I.

3. La compensació per aquesta circumstància no és compatible amb la compensació per la resta de circumstàncies estructurals ni amb la compensació per les circumstàncies no estructurals, ni tampoc amb la compensació pels conceptes organitzatius no salarials.

En l'annex I del reglament s'estableix que la compensació de la guàrdia forense és de 640 euros setmanals.

En l'article 18 es regula la Permanència del personal del Cos Especial d'Ensenyament al Pas de la Casa:

"1. La compensació per la permanència del personal del Cos Especial d'Ensenyament al Pas de la Casa té per objectiu propiciar l'estabilitat necessària per al bon desenvolupament dels infants i afavorir la relació entre les famílies, l'alumnat i el cos docent, així com assegurar que el personal educatiu segueix l'evolució de l'alumne al llarg de les etapes de maternal i primera ensenyança.

2. Aquesta compensació s'atorga per la permanència al centre educatiu del Pas de la Casa per un període de tres anys consecutius prorrogables per períodes de tres anys més. La compensació s'abona de forma anticipada i mensual des del primer mes d'estada al centre, segons estableix l'annex I.

3. En cas que la persona no compleixi la totalitat dels tres cursos escolars consecutius perquè no ha superat el període de prova o per accés voluntari a un altre lloc de treball en una altra localitat, dins o fora de l'Administració, es compromet a retornar a l'Administració la totalitat de la contraprestació percebuda fins al moment de finalitzar el contracte. El període de retorn de la contraprestació no pot excedir els tres anys a partir de la data en què finalitzi el contracte.

4. En cas que la persona es trobi en període de prova la compensació té lloc al final del període de prova de forma retroactiva.

5. En cas que la persona no compleixi la totalitat dels tres cursos escolars consecutius per una força major, amb l'anàlisi i l'aprovació prèvies del Govern, a proposta conjunta del ministeri encarregat de l'educació i el ministeri encarregat de la funció pública, no haurà de retornar a l'Administració la totalitat de la contraprestació percebuda fins al moment de finalitzar el contracte.

6. En cas que l'Administració consideri, per raons organitzatives, de força major, o amb motiu de mesures cautelars o de suspensió acordades en un procediment disciplinari, que la persona no ha de continuar prestant els seus serveis al Pas de la Casa, li assegurarà la compensació econòmica fins a la data de la decisió per part del Ministeri d'Ensenyament.

Segons l'annex I "la compensació per la permanència del personal del Cos Especial d'Ensenyament al Pas de la Casa és de 283,15 euros mensuals per un període de tres anys consecutius i, en cas de pròrroga, de 311,95 euros mensuals per un nou període de tres anys".

En l'article 10 es regula la disponibilitat del personal per garantir la viabilitat hivernal:

"1. La compensació per la disponibilitat del personal per garantir la viabilitat hivernal té per objecte compensar aquesta disponibilitat durant tots els dies que dura la campanya hivernal, i inclou les hores de treball que s'han de dedicar a la treta de neu per garantir que la xarxa viària sigui transitable, així com les dietes que es generin per aquest concepte.

2. La compensació per aquesta circumstància no és compatible amb la compensació per la resta de circumstàncies estructurals ni no estructurals, ni tampoc amb la compensació pels conceptes organitzatius no salarials.

3. Aquesta circumstància es compensa econòmicament amb l'import que s'estableix en l'annex I".

En l'annex I consta la "compensació per la disponibilitat per garantir la viabilitat hivernal:

	Imports mensuals
Encarregat del sector nord i sud	1.863,25 euros
Sector nord, sud i orient	882,59 euros
Encarregat refugi sector orient	3.049,85 euros
Refugi sector orient	2.951,78 euros
Refugi sector orient - sense nits	2.461,45 euros
Mecànics	1.262,72 euros"

En el cas de l'especificitat en el cos de la policia s'ha regulat en el Decret del 4-12-2019 d'aprovació del Reglament regulador de les especialitats que desenvolupen els membres del Cos de Policia. S'adjunta aquest decret a l'annex núm. 4.

Pel que fa als altres conceptes als que es fa referència en l'observació del Tribunal de Comptes, la prima secció canina i Pas bombers no estan encara regulats. El Govern però està estudiant la regulació de les compensacions que són específiques dels cossos especials i que perceben per altres circumstàncies que les fixades al Reglament de sistemes de compensació. Aquest estudi entraria dins del marc de la reforma de la Llei de la funció pública.

13. Contractacions de personal eventual no ajustades a la LFP (pàg. 20)

S'ha detectat l'existència de personal eventual el qual, atenent a la seva durada o la funció que desenvolupen, la seva contractació podria contravenir el que disposa l'article 87.2 de la LFP.

Resposta

L'article 87 del text refós de la Llei de la funció pública del 27 de juliol del 2017 estableix els supòsits per a la contractació d'agents de l'Administració de caràcter eventual. El punt 2 d'aquest article concreta la possibilitat de "proveir temporalment una plaça vacant o de nova creació, quan aquesta hagi de ser coberta per un funcionari i fins que sigui proveïda definitivament pel procés selectiu previst en aquesta llei".

Les particularitats temporals d'aquest tipus de contractació s'exposen en l'article 88.2, on s'indica que "La contractació per ocupar una plaça vacant o de nova creació subjecta a procés selectiu, pot dur-se a terme, per un període màxim de nou mesos, i en tot cas, fins a la cobertura de la plaça vacant o de nova creació corresponent." Per tant, es limita a "un període de 9 mesos, i en tot cas, fins a la cobertura de la plaça vacant o de nova creació corresponent."

El personal eventual contractat per cobrir una plaça vacant o de nova creació no té una data certa de finalització del contracte, aquest s'extingeix quan la plaça vacant o de nova creació queda coberta definitivament pel procés de selecció que correspongui a la convocatòria.

Entenem que fins que no s'inicia el procés de selecció no es computen els nou mesos previstos a la norma, per tant un eventual podria estar contractat en una vacant més temps dels nou mesos si el procés de licitació de la plaça no l'ha iniciat el departament contractant.

Hem de recordar que els processos de cobertura de les places de Govern han estat aturats durant uns anys per les lleis de reactivació econòmica i per les limitacions previstes en les lleis del pressupostos, i per tant els processos de cobertura de les places no s'han pogut dur a terme en els terminis desitjats.

Entenem que el Tribunal de Comptes extreu la seva interpretació de la literalitat estricta de la norma, conclouent que existeix un límit temporal màxim que s'estableix en 9 mesos. S'ha d'esdevenir, en tot cas, la finalització de la relació laboral si abans d'aquest termini es cobreix la plaça vacant o de nova creació pel procés selectiu corresponent.

La interpretació que efectua el Tribunal de Comptes s'ajusta doncs a la literalitat del text redactat. Text que empra la conjunció "i" (addició) en lloc d'"o" (opció). Aquesta apreciació és significativa perquè varia importantment el significat jurídic.

No obstant això, però, també pot ser motiu d'una interpretació diferent que avala l'actuació de l'Administració, i més si tenim en compte les particularitats pressupostàries actuals i els principis informadors de la funció pública, i conforme a la qual la conjunció "i" té també un significat d'addició, i pot introduir dos o més possibilitats totes vàlides.

D'acord amb la interpretació que efectua el Govern, l'excepcionalitat al període de 9 mesos permet la possibilitat d'allargar el termini, això sí, únicament fins a la cobertura de la plaça. Aquesta interpretació es fonamenta en la vocació i finalitat de la norma i del supòsit establert a l'article 87.2, en el qual es regula expressament la possibilitat de proveir temporalment aquesta plaça "fins que sigui proveïda definitivament". També es fonamenta en el principi d'eficiència, com a principi informador de la funció pública establert a l'article 2 de l'LFP, i és que no té sentit haver d'estar formant personal cada nou mesos en casos de manca de cobertura d'una plaça vacant o de nova creació, i més quan és la mateixa legislació pressupostària la limita expressament la creació de noves places i la cobertura de les places vacants respectivament.

Per tant, no podem estar d'acord amb aquesta observació del Tribunal de Comptes, atès que l'actuació de l'Administració es justifica en la teoria de la interpretació de la veritable vocació de la norma, l'addició d'ambdues possibilitats en la redacció de l'article 88.2, en consonància amb la garantia del principi d'eficiència, i els manaments restrictius de la normativa pressupostària i de mesures de contenció de la despesa pública.

Transferències i subvencions atorgades (2.2.8)

14. Control financer de les subvencions (pàg. 22)

El reglament de control pressupostari per a l'exercici 2018 limita la fiscalització de les entitats privades que reben subvencions, préstecs, avals i altres ajuts a càrrec del pressupost, als supòsits que la intervenció consideri oportú, i no de forma sistemàtica. Tot i que els departaments implicats amb la despesa han realitzat determinades actuacions, es posa de manifest que aquests procediments no han estat generalitzats ni sistemàtics, contràriament al requerit en els articles 15 a 17 del Reglament del procediment per a la concessió i el control de les subvencions i transferències públiques i l'article 39 de la LGFP. Aquest fet, a més de comportar l'incompliment normatiu referit, no permet garantir els fets que són objecte del control financer com són l'adequada i correcta obtenció dels ajuts, l'acompliment de les obligacions de gestió i aplicació dels mateixos per part dels beneficiaris, l'adequat i correcte finançament de les activitats subvencionades i la realitat i regularitat de les operacions que s'han finançat amb els ajuts.

Resposta

En relació amb aquest punt pensem que l'afirmació del Tribunal de Comptes és subjectiva, pel fet que s'emet una opinió molt genèrica que manca del detall dels expedients, i a més, no té en consideració els controls que s'estan efectuant per part dels departaments gestors de les subvencions i dels controls que efectua el Departament d'Intervenció amb les liquidacions que donen lloc posteriorment als pagaments de les subvencions.

La Intervenció informa que els controls financers de les subvencions no són exclusius de la Intervenció General, sinó que els departaments també realitzen revisions exhaustives tant en el moment d'atorgar les subvencions, com en el moment de revisar-ne l'execució. Per aquest motiu, tot i que s'emeten informes puntuals de fiscalització de les subvencions, els documents i els expedients justificatius de totes les subvencions es troben als departaments corresponents, i el seu seguiment està documentalment justificat.

Per tant, el fet que no s'emetin informes de control financer per a la totalitat de les ajudes atorgades no significa que no existeixin controls: pel que fa a les ajudes atorgades per convocatòria pública, les bases preveuen la documentació que ha de rebre el departament en el moment de la presentació de la sol·licitud, i en el moment dels diferents pagaments. (En el cas de les adjudicacions directes també s'especifiquen aquests requeriments amb la formalització d'un contracte o d'un conveni entre el Govern i l'entitat beneficiària.)

Aquests controls es fan: en el moment en què els diferents departaments reben la documentació, que efectuen el control sobre la recepció correcta de la documentació i analitzen si la justificació que se'n desprèn s'adequa al motiu pel qual es va atorgar la subvenció; i en el moment en què es trameta el document de liquidació de la subvenció al Departament d'Intervenció General, juntament amb la documentació justificativa.

En el cas que manqui algun document justificatiu o bé hi hagi algun import no justificat o que la justificació no correspongui amb la finalitat de la subvenció, el Departament d'Intervenció General retorna la liquidació al departament per tal que s'esmeni la incidència o bé perquè es redueixi la subvenció per tal que l'import liquidat correspongui amb l'import degudament justificat.

D'altra banda, tenint en compte la situació econòmica actual i les incidències que s'han produït en algunes entitats que han rebut subvencions a càrrec del pressupost de l'Administració general, es van adjudicar el 2013 els treballs de diagnòstic dels procediments de control intern i de la situació patrimonial, financera i econòmica de les entitats esportives que reben ajudes públiques del Govern de tipus subvencions o transferències (edicta publicat al BOPA núm. 43, any 25, de l'11 de setembre del 2013). Aquests treballs han permès detectar les incidències de control intern existents a les entitats esmentades, i les recomanacions que se'n poden desprendre s'estan fent extensibles a les altres entitats que reben subvencions, amb les especificitats de cadascuna.

Es va considerar que aquesta adjudicació era necessària i prioritària abans que adjudicar auditories individuals, per la necessitat de detectar les mancances que hi pugui haver en els procediments de control intern de les entitats que reben les subvencions. Per tant, aquest és un pas més que ha de permetre millorar el control de les subvencions atorgades per l'Administració general.

Adicionalment, cal fer avinent que d'acord amb la Llei 6/2014 i les seves modificacions posteriors, les aportacions públiques que reben les entitats de serveis social i sociosanitàries resten sotmeses a una auditoria financera i de gestió. Les esmentades entitats poden optar per aportar l'auditoria o perquè l'efectuï el Govern. L'auditoria és si les aportacions públiques rebudes són iguals o superiors a 25.000€ o quadriennal si les quantitats percebudes són inferiors a 25.000€. En aquest sentit el Govern en la sessió de l'1 d'agost del 2018 va adjudicar els treballs d'auditoria financera i de gestió de les entitats que han subscrit un conveni de col·laboració amb el Govern en el marc dels serveis socials i sociosanitaris que reben aportacions públiques.

En conseqüència del que s'ha esmentat anteriorment, s'informa que la Intervenció és conscient de la necessitat de control sobre les entitats que reben subvencions des de l'Administració general, i per això té en compte les consideracions del Tribunal de Comptes i continuarà treballant en aquest sentit, però també manifesta que el Tribunal de Comptes no ha tingut en consideració els canvis o les millores que s'estan portant a terme en aquest àmbit.

15. *Explotació concessió bus exprés (pàg. 23)*

No tenim constància de la justificació de les obligacions contractuals del concessionari i la seva revisió per part del Govern, especialment les recollides en l'article 11 del contracte i dels plecs de prescripcions.

Cal indicar que en l'exercici 2018 el Govern ha enregistrat la subvenció al dèficit del servei concessionat com una prestació de serveis del capítol II de l'estat de despeses del pressupost quan, atenent a la seva naturalesa de subvenció, s'hauria d'enregistrar amb càrrec al capítol IV del mateix.

Resposta

Amb referència a la justificació de les obligacions contractuals del concessionari recollides en l'article 11 del contracte inicial, el Departament de Transports verifica o actua quan es produeix algun incident (queixes per no respectar les freqüències establertes, pel mal funcionament de la targeta d'abonament, etc.) algun dia puntual. El Departament de Transports no realitza inspeccions d'ofici.

Quant als punts de l'apartat A):

- a), b), e), f), l), r), t): la línia del bus exprés es realitza amb 7 vehicles i 1 de reforç (en cas d'avaria d'un vehicle), per complir amb els horaris i les freqüències autoritzats tots els dies de l'any. L'empresa disposa d'un taller mecànic propi per realitzar el manteniment preventiu dels vehicles i les reparacions necessàries (manteniment correctiu). L'empresa concessionària disposa d'una empresa pròpia d'assistència en carretera per poder arrossegar els vehicles fins al taller mecànic en cas d'avaria. Els autobusos estan al corrent de la ITV.
- c), d), g), i), m), p), o), q), s), u), v): l'empresa concessionària compleix amb les seves obligacions quant a personal, assegurances dels vehicles i propietat dels mateixos vehicles (ja estan pagats). El Departament de Transports no ha rebut mai cap queixa d'un tercer que es derivi del funcionament del servei. Pel que fa a la informació, la publicitat i la imatge corporativa, es respecten des de l'inici de la concessió i es compleix amb la Llei d'ordenació de la llengua oficial. L'empresa concessionària compleix amb les obligacions derivades de l'oferta, dels plecs i del contracte.
- h), j), k), n): els vehicles disposen d'un sistema de control de billetatge, que permet enviar mensualment les dades dels viatgers transportats (en funció dels títols de transport que aquests utilitzen) al Departament de Transports. El Departament de Transports no ha tingut mai cap queixa d'un usuari a qui no li hagi estat permès l'accés al servei. L'empresa concessionària sempre ha col·laborat i ha facilitat la inspecció dels seus equips a l'Administració quan ha estat necessari verificar dades.

Quant al punt B): els vehicles es van posar a disposició de la concessió a l'inici de la mateixa concessió i per tant aquest punt no té lloc en el nou contracte.

Cal fer esment també que el contracte de la concessió del Bus Exprés de l'any 2013 va ser vigent fins a l'1 de setembre de 2019. En l'any 2019 es van adjudicar els nous contractes de les línies d'autobusos amb les noves empreses concessionàries, i en aquests es recullen les obligacions de les empreses. Així mateix, s'ha creat una Comissió de Seguiment de les concessions i es fan reunions periòdiques per ajustar i comprovar com va tot.

D'altra banda, pel que fa a l'enregistrament pressupostari, s'ha tingut en compte l'observació del Tribunal de Comptes i, des de finals de l'exercici 2019, es registra la subvenció al dèficit d'aquest servei concessionat amb càrrec al capítol IV de l'estat de despeses. Per a l'exercici 2020, l'enregistrament pressupostari de les tres noves concessions es troba al capítol IV.

Actius financers (2.2.10)

16. *Enregistrament pressupostari dels excedents de subvenció i aportació que es reintegren (pàg. 24)*

Les Lleis del pressupost general dels diferents exercicis estableixen l'obligació de reintegrar els ingressos obtinguts per transferències del Govern i no utilitzats durant l'exercici pressupostari.

[...]

El Govern ha de registrar aquests retorns com una operació corrent o de capital de l'estat d'ingressos del pressupost, segons quina fos la naturalesa de la transferència inicial, en conceptes diferents dels reservats per a les variacions de les operacions financeres.

Resposta

L'article 17.1 de la Llei 1/2018, de l'1 de març, del pressupost per a l'exercici 2018 diu que *"un cop aprovada la liquidació de comptes de les entitats beneficiàries de transferències nominatives per part dels òrgans competents de les dites entitats, i sempre que no s'hagi compromès el total de la despesa pressupostada, aquests organismes han de retornar al Govern els ingressos obtinguts amb la transferència i no utilitzats durant l'exercici pressupostari"*.

Atenent aquest article de la norma, les entitats beneficiàries retornen els excedents de transferències en exercicis pressupostaris posteriors a la seva concessió un cop aprovada la liquidació de comptes.

L'estructura pressupostària que estableix la Llei del pressupost per a l'exercici 2018 determina, pel que fa als ingressos, la partida 870 (Romanents de tresoreria) per enregistrar l'import de l'excés de finançament generat en exercicis anteriors destinats a finançar els respectius pressupostos de despesa exclusivament per operacions no financeres. Es tracta de recursos generats i liquidats de manera que no comporten un nou reconeixement de drets.

D'acord amb la recomanació del Tribunal de Comptes, el Govern en l'exercici 2019 ha començat a enregistrar pressupostàriament com a un ingrés corrent en l'estat d'ingressos del pressupost de l'exercici, i d'acord amb la naturalesa de la transferència inicial, les quantitats que són retornades per les entitats dependents.

Passius financers i despeses financeres (2.2.11)

17. Incorrecte registre pressupostari d'interessos meritats no vençuts (pàg.26)

El Govern ha enregistrarat pressupostàriament despeses financeres meritades i no vençudes per import de 4.118.214 euros quan, atès que no eren exigibles a l'entitat al tancament de l'exercici, no era procedent fer-ho, contravenint el principi d'anualitat regulat a l'article 14 de la LGFP.

Resposta

La base de registre o base comptable utilitzada en l'elaboració i l'execució de l'estat de despeses del pressupost del Govern està regulada als articles 14 i 15 de l'LGFP.

El principi d'anualitat (article 14 de l'LGFP) té un doble aspecte: d'una banda, es refereix a l'aprovació del pressupost, i de l'altra, a l'execució. En el primer aspecte, l'anualitat significa que la Llei del pressupost té limitada la vigència a un any, i, per tant, l'òrgan legislatiu ha d'aprovar el pressupost cada any. En el segon aspecte, l'anualitat significa que les operacions d'execució del pressupost s'han de realitzar dintre del període anual, i s'imputen als seus comptes només els que compleixin aquesta condició.

El principi d'especialitat (article 15 de la LGFP) expressa que l'habilitació a l'executiu no té un abast genèric o il·limitat i ofereix tres aspectes: qualitatiu, quantitatiu i temporal.

Per tant, d'acord amb el principi d'anualitat, les despeses financeres en concepte d'interessos de deute públic i de préstec per un import de 4.118.214 euros, es pressuposten i es registren a la liquidació del pressupost en el moment que es produeixen o es meriten, independentment del moment en què es produeix el pagament.

Sobre la base de l'article 31.1 d de l'LGFP, la liquidació d'aquestes despeses és practicada per l'òrgan gestor corresponent (ministeri encarregat de les finances) en compliment d'una obligació legal. Amb relació a la despesa financera, l'obligació legal correspon als diversos decrets d'emissió de deute públic aprovats pel Govern i al contracte del préstec de 115 milions d'euros que el Govern va formalitzar el 6 de juliol del 2012 destinat al finançament de les obres d'infraestructures viàries (tram II i IV del projecte Desviació de Sant Julià i fases II, III i IV del projecte Túnel de les Dos Valires).

Val a dir que aquest criteri de registre, que es basa en el principi d'anualitat –i que és el que s'aplica per a la generalitat de les despeses, principalment– és homogeni amb els criteris de registre de la informació relatius a la comptabilitat financera i a la nacional. El sistema d'informació sobre la comptabilitat nacional que serveix com a base de càlcul de les xifres de dèficit i de deute insta a presentar la liquidació pressupostària d'acord amb criteris SEC 2010, que determina pel que fa amb aquest capítol de despesa que la base de registre és la meritació.

Consegüentment, per tot el que s'ha exposat anteriorment, no podem estar d'acord amb aquesta observació del Tribunal de Comptes.

Estats financers (2.3)

18. *Manca de conciliació entre el resultat pressupostari i el resultat comptable (pàg. 30)*

Sota el títol de conciliació entre comptabilitat pressupostària i financera, l'entitat presenta la comparació d'ambdós resultats, juntament amb explicacions referides a l'origen de les diferències que en resulten, sense incloure-hi el detall de les operacions i saldos que determinen la diferència entre ambdós resultats, comparació que li és requerida d'acord amb els models de comptes anuals que s'han dictat.

Resposta

Es tindrà en consideració l'observació del Tribunal de Comptes en els propers exercicis.

19. *Estats financers consolidats (pàg. 30)*

El Govern no ha presentat els seus estats financers consolidats tal i com obliga la NICSP 35.

L'apartat 5 de la NICSP 35 indica que les entitats controladores presentaran estats financers consolidats. El Govern compleix la definició d'entitat controladora prevista en la NICSP 35, si bé no ha presentat, a data d'aquest informe, els estats financers consolidats corresponents a l'exercici 2018 ni els corresponents a l'exercici 2017.

Resposta

Les NICSP s'han d'entendre com les normes generals d'informació financera per aplicar a entitats del sector públic i estableixen els principis per al reconeixement, la mesura, la presentació i la informació a revelar de transaccions i fets en els estats financers.

En concret, l'NICSP 35 defineix els principis per presentar i preparar els estats financers consolidats quan una entitat controla una o més entitats distintes, però en cap cas no defineix el procediment a emprar per aprovar-los o presentar-los a certs òrgans.

La Llei general de les finances públiques preveu en els articles 34 i 49 els terminis per presentar al Consell General els estats pressupostaris i financers del Govern d'Andorra però en cap cas no determina terminis per ultimar els estats financers consolidats. Com tampoc no ho fa explícitament la Llei del Tribunal de Comptes.

Cal tenir en consideració la impossibilitat de retre els estats financers consolidats del Govern simultàniament amb els estats financers individuals del Govern ja que els terminis legals de presentació coincideixen amb els dels estats financers de les entitats dependents del Govern.

Finalment els fem saber que el Govern va facilitar al Tribunal de Comptes, en el transcurs dels treballs de fiscalització dels comptes de l'exercici 2018, els estats financers consolidats de l'exercici 2017, els quals adjuntem en l'annex núm. 5. Pel que fa als estats financers consolidats de l'exercici 2018 es troben en l'última fase de la seva elaboració.

Altres actius financers –Actius no corrents– (2.3.5)

20. Deteriorament dels crèdits a llarg termini (pàg. 36)

El Govern ha atorgat un préstec a l'Agència Estatal de Resolució d'Entitats Bancàries 16.447.402 euros i venciment el 15 de març de 2019. Atinent l'origen dels recursos de l'AREB i la seva quantia es pot qüestionar la seva recuperabilitat.

Resposta

Com bé es diu en l'observació, hi ha un contracte de pòlissa de préstec entre el Govern i l'AREB que s'ha anat renovant anualment des que es va formalitzar. El Govern finança aquest préstec concedit a l'AREB amb una pòlissa de crèdit sindicat que es va formalitzar el 15 de març del 2016 amb venciment el 15 de març de 2017 i que s'ha renovat els anys 2018 i 2019, d'acord amb el que preveuen les lleis dels pressupostos dels anys respectius.

Pel que fa als recursos dels quals preveu disposar l'AREB per atendre la devolució del deute, cal tenir en compte el següent:

Que mitjançant la Llei 1/2016, del 21 de gener, de modificació de la Llei 7-2015, del 15 de gener, del pressupost per a l'exercici del 2015 i de crèdit extraordinari i de suplement de crèdit per finançar despeses diverses de l'exercici 2015 de l'Agència Estatal de Resolució d'Entitats Bancàries s'aprova el pressupost d'ingressos i el pressupost de despeses per a l'exercici 2015 de l'Agència Estatal de Resolució d'Entitats Bancàries que s'annexa a la Llei 7/2015. Aquest pressupost preveu, pel que fa als ingressos, un préstec de 20 milions d'euros destinat a finançar les despeses del procés de resolució de l'entitat Banca Privada d'Andorra, SA.

A l'article 21, apartat 4, de la Llei 8/2015, del 2 d'abril, de mesures urgents per implantar mecanismes de reestructuració i resolució d'entitats bancàries, s'estableix: "els ingressos eventuais derivats de la venda o del cessament de les activitats de l'entitat pont corresponen a l'AREB, que els ha d'aplicar en primer lloc a la recuperació de tota despesa raonable en què hagi incorregut com a conseqüència de la utilització de qualsevol instrument de resolució o de l'exercici de les seves competències de resolució."

Així doncs, d'acord amb aquest article, l'AREB destinarà a la devolució del préstec esmentat la totalitat dels recursos obtinguts de la venda de l'entitat pont.

El preu de venda de Vall Banc, SAU està format per diversos components. Un primer component anomenat "preu final" i pel qual l'entitat adquirent ja ha pagat la quantitat de 3,8 milions euros, ingressos que han estat utilitzats per l'AREB per retornar de manera parcial el préstec obtingut del Govern, reduint l'import del mateix préstec el 31 de desembre del 2018 a una quantitat de 16,4 milions d'euros.

A aquest preu final cal afegir-hi un preu variable posterior a la data de tancament o *earn out* que té dos components. El primer component correspon al 50% dels dividends que Vall Banc, SAU pagui al comprador durant els primers 5 anys després de l'adquisició, amb un màxim de 7 milions d'euros. El segon component correspon al 50% del preu de venda que el comprador obtingui de la venda total o parcial de les accions de Vall Banc amb un límit màxim de 15 milions d'euros, tenint en compte que si el comprador no ha pagat cap import en concepte de dividends dels 5 primers anys, aquest límit es podrà incrementar en la proporció no pagada d'aquests dividends fins a un màxim de 22 milions d'euros.

Així doncs, avui l'AREB té una expectativa d'ingressos derivats de la distribució de dividends i de la venda de l'entitat Vall Banc, SAU que, en el cas de produir-se en la seva integritat, permetria retornar al Govern la totalitat del préstec.

Propietat, planta i equipament (2.3.7)

21. Principi d'especialitat qualitativa en la determinació del concepte d'inversió (pàg. 39)

S'enregistren pressupostàriament amb càrrec a partides del capítol d'inversions, transaccions que, per contra, no reben el tractament comptable d'inversió, quan els criteris per a ser considerat inversió, en l'àmbit pressupostari, i propietat, planta i equipament o actius intangibles des del punt de vista comptable, són coincidents. El total d'aquestes transaccions, en l'exercici 2018, ascendeix a la quantitat de 2.330.659 euros.

Resposta

Les transaccions a les quals s'ha donat tractament pressupostari d'inversió i que no s'han registrat a l'immobilitzat de la comptabilitat financera són les que no han estat incorporades a l'inventari de béns i drets de patrimoni d'acord amb els criteris fixats pel Departament de Pressupost i Patrimoni, quant a l'especificitat de les inversions i d'acord amb les Normes internacionals de comptabilitat del sector públic (NICSP).

Així doncs, si bé el tractament pressupostari i comptable de les inversions parteix d'un mateix criteri, que és el de permanència en l'Administració general (un any), d'acord amb l'article 15 de l'LGFP relatiu al principi d'especialitat, a l'hora d'incorporar aquestes inversions en el patrimoni s'introdueix el criteri de l'especificitat del bé que serveix de filtre per tal d'activar solament els béns i drets que es creuen oportuns, seguint les definicions establertes en el Decret d'aprovació del Reglament relatiu a l'adopció de les Normes internacionals de comptabilitat del sector públic, del 22 de desembre de 2016.

Quant a la tipologia de béns o inversions de reposició, s'activen sempre que segueixin el que estableixen les normes de valoració del pla de comptabilitat del sector públic, en el qual s'indica que els costos de renovació, ampliació o millora dels béns d'immobilitzat material seran incorporats a l'actiu, com a major valor del bé, en la mesura que impliquin un augment de la seva capacitat o productivitat, o un allargament de la seva vida útil i sempre que sigui possible saber o estimar raonablement el valor net comptable dels elements que, per haver estat substituïts, hagin de ser donats de baixa de l'inventari. D'acord amb aquests criteris s'activaran com a major valor de l'immobilitzat les despeses que s'ajustin a la norma de valoració esmentada anteriorment i sempre que es pugui valorar de manera fiable i correcta la part de l'element que es vol substituir per poder-lo donar de baixa.

Segons la naturalesa de la despesa les liquidacions s'imputen financeraent com s'indica en la pàgina 39 de l'informe del Tribunal de Comptes:

Compte de despesa	Reposició/millora	Import
600	Altres subministraments i serveis	328.444
601	Compres de matèries primeres	837
620	Despeses de recerca i desenvolupament	380.905
621	Arrendaments i cànons	18
622	Reparacions i conservació	43.603
623	Serveis de professionals independents	29.747
624	Transports	5.844
627	Publicitat, propaganda i RRPP	31.504
628	Subministraments	38.838
629	Comunicacions i altres serveis	68383
651	Subvencions de capital	1.366.355
669	Altres despeses financeres	36.181
Total		2.330.659

Val a dir que, malgrat que es realitza una anàlisi exhaustiva en el moment de proposar els crèdits en l'elaboració de l'Avantprojecte de llei del pressupost, la idoneïtat d'adscriure partides d'inversió real depèn de les justificacions que els departaments fan arribar al Departament de Pressupost i Patrimoni. Una vegada s'entra en la fase d'execució del pressupost aprovat pel Consell General, es constata que la descripció de la despesa no s'adequa a la justificació de la despesa en el moment de l'elaboració del pressupost. És evident que encara cal ser més estricte amb aquest fet, però val a dir que finalment el percentatge de crèdits dotats com a inversió real que hauria d'haver estat despesa de l'exercici és del 2% (desestimat / inversió real).

Cal concloure, que el quadre que el Tribunal incorpora a la pàgina 39 del seu informe, l'elabora el Departament de Pressupost i Patrimoni en el tancament del Patrimoni de cada exercici i l'hi ho facilita. Aquest quadre recopilador és el resultat de verificar factura per factura totes les liquidacions d'inversió i les transferències de capital que s'esdevenen durant l'exercici a tractar.

Endeutament (2.3.12)

22. Endeutament formalitzat pendent d'aplicar a la seva finalitat (pàg. 45)

El Govern disposa de finançament formalitzat i ingressat, provinent principalment de l'endeutament, la destinació del qual eren diferents inversions i despeses, de les quals, a la data de l'informe l'execució no s'ha completat sent l'import total de les mateixes de 17.020.829 euros, considerant les previsions de l'entitat.

Resposta

Les despeses a les quals estava destinat el finançament provinent principalment de l'endeutament autoritzat per les lleis de crèdit extraordinari que es detallen en la pàgina 45 de l'informe del Tribunal de Comptes, ja es van realitzar en la seva totalitat, contràriament a l'observació del tribunal de Comptes

Val a dir, però, que es tindrà en compte la recomanació del Tribunal de Comptes d'aprovar per Govern i de forma específica l'anul·lació o la regularització d'aquest excés de finançament.

Provisions de llarg termini (2.3.13)

23. Enregistrament de contingències com a provisions (pàg. 46)

Govern no ajusta estrictament les normes comptables que diferencien les provisions i contingències.

Les normes comptables diferencien entre provisions i contingències de manera que les primeres són obligacions presents que es poden quantificar de manera fiable i que existeix una probabilitat que requerirà la sortida de recursos; mentre que la contingència és una obligació possible que, o bé està mancada d'algun dels requisits anteriors, o bé requereix, per a que es doni o no, de fets incerts futurs que no estan totalment sota el control de l'entitat.

El Govern té litigis oberts per import de, almenys, 443.962.592 euros dels quals atorga alguna probabilitat de resolució desfavorable a litigis per import de 16.823.283 euros. Sobre aquests litigis estima la provisió de responsabilitat, que al 31 de desembre de 2018 era de 6.143.231 euros, assignant a cada assumpte un percentatge en funció de l'estimació del risc de resolució desfavorable.

S'observa, per tant, que el criteri seguit pel Govern no s'ajusta estrictament a les normes comptables pel que es recomana que es diferenciï entre provisions i contingències, que es reconegui el passiu derivat de les primeres i s'inclougui a les notes als estats financers el detall de la informació que requereixen les normes comptables del sector públic.

Resposta

D'acord amb les normes comptables, el Govern enregistra la provisió per responsabilitats corresponent als litigis pendents de resolució desfavorable en la data de tancament de l'exercici d'acord amb la resposta del Gabinet Jurídic en què, d'acord amb el seu criteri, manifesta la probabilitat del risc d'obligacions que generin una sortida de recursos per al Govern.

El criteri establert per Govern és el següent:

1. Si hi ha més d'un 50% de probabilitats que hi hagi un desenllaç desfavorable dels litigis en curs el risc s'ha considerat probable i es provisiona en la comptabilitat financera en un 50% l'import de la despesa.
2. Si hi ha entre un 15% i un 50% de probabilitats de desenllaç desfavorable es considera un risc possible i es provisiona en la comptabilitat financera en un 25% l'import de la despesa.
3. En el cas que hi hagi menys del 15% de probabilitats de desenllaç desfavorable el risc es considera remot.

Pel que fa als punts 1 i 2 s'informa en les notes explicatives dels estats pressupostaris i financers del Govern d'Andorra en l'apartat de compromisos i contingències de l'import total de 16.813.283 euros al que podria ascendir el total de la despesa en cas de resolució desfavorable. Pel que fa al punt 3, l'import dels litigis ascendeix a 427.108.869 euros però no s'informa en la memòria donat que el risc és remot.

Cal dir també que com ja s'explica en la memòria dels comptes anuals de l'exercici i d'acord amb la NICSP19 les provisions es reconeixen quan el Govern té l'obligació present com a resultat de successos passats, la cancel·lació de la qual és probable que origini una sortida de recursos, però que resulta indeterminada en quant al seu import i/o moment de cancel·lació i que es pot realitzar una estimació fiable de l'import de l'obligació.

D'altra banda, Govern no reconeix els passius contingents, però presenta els detalls de qualsevol contingència a les notes dels estats financers, excepte en cas que la possibilitat d'una sortida de recursos que incorporin beneficis econòmics o potencial de servei sigui remota.

Per tant, és cert com es diu a l'informe del Tribunal de Comptes que Govern assigna a cada litigi un percentatge en funció de l'estimació del risc de resolució desfavorable i, per aquest motiu, seguint amb la recomanació del Tribunal de Comptes, en els comptes anuals de l'exercici 2019, s'han registrat les provisions corresponents a litigis amb probabilitat de resolució desfavorable reconeixent el corresponent passiu en els estats financers i incloent en la nota dels estats financers el detall de la informació que requereix la NICSP 19.

Estat del romanent de tresoreria (2.4)

24. Càlcul del romanent de tresoreria, romanent de tresoreria afectat i no afectat (pàg. 50 i 51)

L'Estat del romanent de tresoreria incorpora pendents de cobrament per import de 31.312.269 euros, inclou saldos creditors que no són pressupostàriament exigible al tancament de l'exercici per import de 4.118.214 euros i no recull romanent de tresoreria afectat per import de 17.020.829 euros l'aplicació dels quals faria que el romanent de tresoreria no afectat al 31 de desembre de 2018 fos negatiu de 50.302.661 euros.

Resposta

El finançament d'un import total de 17,02 milions d'euros que el Govern va rebre per finançar les despeses detallades al quadre de la pàgina 51 de l'informe del Tribunal de Comptes¹ no es troba afectat d'ençà l'any 2014 al finançament de despeses compromeses pendents de liquidar, atès que les despeses a les quals estava destinat el dit finançament ja es van realitzar en la seva totalitat. Per aquest motiu, a la data de tancament del 2014 es va procedir a anul·lar aquest finançament i no escau considerar-lo com a afectat dins l'estat del romanent de tresoreria del Govern.

Per tant, no podem compartir aquesta observació. Val a dir però que es tindrà en compte la recomanació del Tribunal de Comptes d'aprovar per Govern i de forma específica l'anul·lació d'aquest finançament.

Contractació pública (2.5)

25. Registre de contractes (pàg. 52)

L'article 65 apartat 3 de la LCP preveu la creació d'un registre de contractes d'accés públic i determina la informació bàsica que ha de contenir. Aquest registre no ha estat creat.

Resposta

Donant compliment al que estableixen l'article 20.4 de l'LCP i l'article 11 de la Llei del pressupost per a l'exercici del 2018, totes les adjudicacions definitives superiors a 7.500 euros, així com les modificacions dels contractes d'aquest import, es publiquen al BOPA.

¹ Galeria de serveis Túnel d'Envalira (12,9 milions); projecte 027/2001 (2,7 milions); obres dels trams 3 i 4 de la desviació de Sant Julià (1,4 milions).

Cal fer avinent que la Junta de Contractació Administrativa va realitzar la primera junta el 19 de febrer del 2003. Ha classificat 41 empreses d'obra pública i 57 empreses de subministraments, a més de resoldre dubtes dels òrgans de contractació.

26. Adjudicacions directes sense justificació o justificació no adequada a la LCP (pàg. 52)

S'argumenten per a la contractació directa la impossibilitat de promoure la concurrència, emparant-se en la disposició sense donar detalls dels fets que porten als tècnics a aquestes conclusions o bé perquè no s'hauria justificat d'acord amb allò que requereix la LCP.

Aquesta circumstància es posa de manifest, almenys, en les contractacions següents:

- *Contracte per la prima de responsabilitat civil 2018, adjudicat a la Companyia andorrana d'assegurances per un import de 347.661 euros, amb capital assegurat de 4.795.687 euros.*
- *Contracte per la prima d'accidents 2018, adjudicat a la Companyia andorrana d'assegurances per import de 300.402 euros per un capital de 3.468.846 euros.*
- *Contracte per la prima d'automòbils 2018, adjudicat a la Companyia andorrana d'assegurances per un import de 189.573 euros.*
- *Contracte per la prima multirisc 2018 adjudicat a la Companyia andorrana d'assegurances per un import de 190.551 euros, per un capital assegurat d'1.927.195 euros.*

Resposta

Els contractes de prestacions adjudicats a *Companyia andorrana d'assegurances* corresponen al contracte d'assegurança subscrit en data 18/05/88, que preveu una durada fins al 31/12/88 i la seva pròrroga tàcita per anys naturals a comptar de l'1/1/89, que ha estat objecte de pròrroques successives fins ara.

L'especificitat de les clàusules que s'estableixen en un contracte d'aquestes característiques comporta l'anàlisi de quines són les cobertures més adients a l'activitat del Govern d'Andorra, motiu pel qual en l'actualitat s'està en procés de revisió de la totalitat de les clàusules del contracte esmentat. La finalitat és poder aprovar un plec de bases que incorpori unes clàusules en consonància amb el temps actual i que garanteixi les prestacions futures per tal de poder procedir a una nova licitació.

En aquest sentit, es fa avinent que el Govern, en la sessió del dia 25 de setembre del 2013, va adjudicar el contracte de prestació de serveis per a l'estudi del mapa de riscos i la preparació de la contractació de les pòlisses d'assegurança.

D'acord amb el resultat d'aquests treballs, el 27 de desembre del 2019, el Govern va aprovar el plec de condicions administratives i el plec de prescripcions tècniques en funció de l'anàlisi de riscos i va publicar el concurs públic corresponent (BOPA núm. 110, del 27-12-2019). El data 29 d'abril del 2020 el Govern va acordar l'adjudicació mitjançant lots de les cobertures d'assegurances per a l'Administració general (BOPA núm. 56, any 2020).

Per tant, el Govern ha subsanat aquesta observació en matèria de cobertura de riscos en l'exercici 2020.

27. Adjudicació de contractes declarats sensibles l'objecte dels quals no s'ajusta als requeriments de l'art. 54.2 de la LCP (pàg. 52)

Durant l'exercici 2018 s'ha adjudicat de forma directa en haver-se declarat de caràcter sensible quan l'objecte del mateix no s'ajusta als requeriments de l'apartat 2 de l'article 54 de la LCP en la redacció que li dona la Disposició final quarta de la Llei del pressupost general de 2016.

De la mostra revisada, s'ha detectat l'observació anterior en els contractes següents:

- *Contra pericial de valoració econòmica en el marc de la responsabilitat administrativa del Govern per contaminació d'aigües d'Arinsal a ALFA CAPITAL ASSESSORS I AUDITORS SL per un import de 31.350 euros.*

Cal indicar que l'especial capacitació tècnica que requereixen aquests contractes ha de ser requerida en la fase de licitació sense que això pugui ser causa que limiti la concurrència entre les empreses que disposin de la capacitació tècnica suficient.

Resposta

El Tribunal de Comptes entén que l'objecte d'aquest contracte no s'ajusta als requeriments de l'article 54.2 de la LCP, que diu, textualment:

"Es consideren de caràcter sensible els contractes que afectin la seguretat de l'Estat o les relacions internacionals del Principat d'Andorra, i els que corresponen a encàrrecs del cap de Govern, dels ministres o dels presidents de les entitats parapúbliques relatius a una matèria de la seva competència que té incidència en les directrius i decisions polítiques que determinen els objectius estratègics del Govern.

L'òrgan de contractació ha de declarar expressament el caràcter sensible o reservat del contracte, i ha de justificar-lo en l'expedient."

Val a dir que l'article 54.2 de l'LCP estableix que correspon a l'òrgan de contractació declarar expressament el caràcter sensible o reservat del contracte i justificar-ho en l'expedient, tal com consta en l'informe del departament de Secretaria General de 4 de desembre de 2018 pel que fa a l'adjudicació a CROWE, Alfa Capital Assessors i Auditors SL-. Vegeu l'informe a l'annex núm. 6.

28. Acta de recepció de subministraments (pàg 53)

Els articles 45 i 47 de la LCP reclamen que l'Administració manifesti la seva conformitat als béns i serveis rebuts mitjançant la formalització d'una acta de recepció. L'Administració general no té la pràctica de formalitzar el referit document sent substituïda per la signatura d'un responsable en la factura o altre document mercantil.

Es recomana que s'estableixin procediments que donin compliment als requeriments normatius indicats anteriorment regulant, com a mínim, el sentit, abast i responsabilitat que comporta la signatura abans indicada.

Resposta

Tal com manifesta el Tribunal de Comptes a l'informe, l'Administració general, per donar conformitat a la recepció d'un bé o d'un servei, comprova la signatura d'un responsable en la factura o altre document mercantil. No obstant això, el Tribunal de Comptes no fa referència a una altra part del procediment, que consisteix a verificar, quan arriben les liquidacions de despesa al Departament d'Intervenció, l'existència del segell de comprovació de les factures que inclou les informacions següents:

- Comprovació de les operacions aritmètiques
- Preus unitaris
- Recepció del bé o del servei
- Afectació pressupostària (Departament/Projecte/Subconcepte)

Aquest segell ha de figurar a la globalitat de les factures dels diferents departaments de l'Administració general i els responsables de fiscalització del Departament de la Intervenció General comproven l'existència d'aquest segell degudament omplert. Per tant, existeix un procediment que garanteix els camps que han d'haver estat revisats pels responsables de la despesa prèviament al pagament de les factures. Aquest procediment es va notificar el 2009 a tots els departaments de l'Administració general recordant que les factures que es trameten al Departament d'Intervenció General per ser fiscalitzades han d'anar degudament conformades: amb el segell en què consten les comprovacions oportunes (operacions aritmètiques, preus i recepció del bé o servei) i l'assignació pressupostària de la mateixa factura, degudament signada pels responsables.

No obstant això, es tindrà en compte la recomanació del Tribunal de Comptes en el sentit de formalitzar el procediment en forma d'instrucció de servei o de circular interna per homogeneïtzar aquesta mesura amb la resta de procediments de control intern emesos per la Intervenció General.

29. Verificació de la legitimació per a contractar amb l'entitat (pàg. 53)

El Govern només avalua la legitimitat per a contractar dels licitadors mitjançant l'obtenció d'una declaració jurada i signada d'aquests, sense cap més control ni verificació de la informació subministrada. Igualment, pels integrants de l'òrgan de contractació, s'hauria d'implantar procediments que garanteixin que no es donen els supòsits previstos a l'article 115 del Codi de l'Administració i els relatius als delictes contra la funció pública regulats a la Llei qualificada del codi penal en allò que afecten la legitimació per a contractar.

Resposta

A banda de la declaració genèrica a la qual fa referència el Tribunal de Comptes, que es requereix sistemàticament en totes les licitacions, atès que així ho estableix la Llei de contractació Pública, la Intervenció General va posar en marxa el mes d'agost del 2011 un procediment intern mitjançant una aplicació informàtica amb el qual per a cada licitació es revisa, sistemàticament, que les persones físiques o jurídiques que es presenten a les licitacions o que volen contractar amb l'Administració no es trobin en cap dels supòsits que determina l'article 7 de la Llei de contractació pública: que aquestes persones no tinguin deutes envers l'Administració, que no existeixi alguna sentència d'acord amb la qual aquestes persones hagin de satisfer alguna sanció o similar envers l'Administració, que aquestes persones estiguin autoritzades per realitzar l'activitat que l'Administració necessita contractar...etc.

Aquestes comprovacions es fan mitjançant el Departament de Tributs i Fronteres, de Suport, de Gabinet Jurídic, d'Economia i d'Interior, que són els que tenen accés a les dades necessàries per obtenir aquesta informació.

En quant a la l'article 7 de la Llei de contractació pública, el contingut del qual es reprèn dins de la declaració requerida en els plecs de bases, entenem que el contingut d'aquesta declaració jurada compleix amb la seva finalitat. Amb la signatura del document, els licitadors manifesten formalment complir amb les exigències legals per poder contractar amb l'Administració pública. L'engany o la falsedat expressada no està exempta de responsabilitats.

Ni tan sols l'absència, en el referit document, d'un advertiment sobre les conseqüències jurídiques de la falsedat en la declaració eximeix de les responsabilitats que podrien derivar-se de la seva comprovació (essent la primera, l'anul·lació del contracte, per aplicació de l'apartat 2 de l'article 7 de la Llei de contractació pública).

Davant l'evidència que en alguns casos els licitadors han signat la declaració jurada malgrat l'existència de deutes pendents que els havia d'impedir presentar-se al concurs, el Govern ha resolt contractes.

El Tribunal de Comptes considera poc eficaç el contingut de la declaració jurada que redacta l'Administració General. Creu que s'hauria d'exigir una declaració "més explícita i responsable dels empresaris conforme no es troben en cap dels supòsits tipificats". La Intervenció no comparteix aquesta opinió, atès que els supòsits inclosos en la declaració jurada recull tots els supòsits "tipificats", i aquests supòsits que han de signar estan correctament detallats.

Les declaracions que conté la declaració jurada són concretes i explícites. A l'entendre de la Intervenció general la proposta del Tribunal de Comptes no aportaria cap millora qualitativa, ni més garanties en quant al compliment de l'article 7 de la LCP.

En relació amb la conveniència d'incloure una menció a l'article 115 del Codi de l'Administració en les declaracions jurades, remarcuem que aquest article es refereix als supòsits en què els funcionaris han d'inhibir-se del coneixement de qualsevol procediment. La nostra opinió és que no es pot incloure la referència a aquest article en els plec de bases adreçats als licitadors.

El contingut d'aquest article ha d'ésser conegut i observat per la pròpia administració. L'abstenció que estableix aquest article no es revela d'aplicació als administrats. L'absència del seu recordatori en els documents que regeixen les contractacions públiques no resten eficàcia a la disposició que ha de ser coneguda per les autoritats i pels funcionaris. La seva aplicació és d'obligat compliment en tots els procediments administratius. Conseqüentment, la nostra opinió és que la inclusió d'una menció a l'article 115 en els procediments de contractació pública no pot modificar la legitimació per contractar dels licitadors.

Finalment, en relació amb la inclusió en les declaracions jurades dels capítols primer i quart dels delictes contra la funció pública de la Llei qualificada del Codi penal, no queda clar com el Tribunal de Comptes pretén que la declaració jurada esdevingui més eficaç, per avaluar la legitimació dels licitadors que contractin amb l'Administració gràcies a la inclusió d'aquests articles. Els articles citats tipifiquen delictes que poden ésser comesos tant per autoritats i funcionaris, com per particulars que cometin alguna de les actuacions previstes.

La menció d'aquest article únicament pot advertir sobre les conseqüències jurídiques de cometre qualsevol de les conductes tipificades, però no té efectes sobre la legitimació per contractar dels empresaris.

La nostra opinió és que la capacitat dels licitadors de contractar amb l'Administració pública en els termes previstos a l'article 7 de la LLCP no pot canviar per la presència o l'absència d'aquestes disposicions en la declaració jurada o a la resta de la documentació.

Igualment l'absència d'aquest recordatori tampoc modifica la responsabilitat d'aquells que cometin qualsevol d'aquests delictes. La finalitat de la inclusió de la remissió al Codi penal no afecta a la legitimació per contractar del licitador.

Altres aspectes a destacar (2.7)

30. Economicitat i eficiència de la despesa i polítiques i pràctiques mediambientals (pàg. 55 i 56)

L'article 36 de la LGFP estableix com a finalitats de la gestió de la despesa pública, a més dels pretesos en les actuacions que s'impulsen, entre altres, els objectius d'economicitat i eficiència, establint per a la seva supervisió i mesura diferents controls. El Govern no disposa dels mecanismes adequats per dur a terme el control del compliment d'aquests objectius.

Resposta

El Govern disposa d'una aplicació de gestió pressupostària que facilita informació detallada pel que fa a les classificacions econòmica, administrativa i funcional. Concretament, el control d'eficiència es fa a partir dels documents següents que facilita el programa d'elaboració del pressupost de despesa: document en format Word dels objectius, activitats i indicadors per projecte; llista en format Excel de seguiment de l'execució dels objectius i de les activitats dels projectes pressupostaris; i llista en format Excel de la situació pressupostària de l'exercici. Els mecanismes de què disposa el Govern i que estan condicionats pel sistema informàtic permeten fer el control d'eficiència amb l'objecte de verificar.

D'una banda, la correspondència entre les directrius polítiques per a l'exercici amb les directrius tècniques del Departament i la mesura amb la qual es van reflectir en l'elaboració del pressupost per a l'exercici, mitjançant la definició dels projectes, objectius, activitats i indicadors. Aquest primer estudi es fa sota la premissa que, conceptualment, els projectes corresponen a les finalitats del Departament, les quals s'identifiquen com les seves directrius. Dels projectes es deriven els objectius i dels objectius les activitats. De manera que el compliment de les activitats d'un objectiu comporta el seu assoliment, i amb el compliment dels objectius d'un mateix projecte s'assoleix la finalitat del Departament.

I d'altra banda, l'assoliment de les directrius mitjançant l'anàlisi de l'execució pressupostària de l'exercici i dels indicadors fixats per a cada objectiu que componen cadascun dels projectes del Departament. La valoració de la idoneïtat i dels indicadors fixats es fa sota la premissa que han de permetre mesurar el grau d'assoliment dels objectius.

En conseqüència, el Govern disposa de mecanismes per dur a terme el control del compliment dels objectius d'economicitat i eficiència de la despesa pública.

No obstant això, aquests mecanismes necessiten millores que a la vegada estan condicionades a una millora important del sistema informàtic per tal que el resultat dels controls d'eficiència i eficàcia siguin vinculants i determinin la presa de decisions tant del dia a dia com a mitjà i més llarg termini.

Andorra la Vella, 26 de maig del 2020

Nota del Tribunal:

Els annexos que es citen en les al·legacions, que no s'han reproduït per raons tècniques, consisteixen en fotocòpies de documents en formats diversos i no homogenis. La seva correlació amb la descripció que es fa dins del text de les al·legacions ha estat contrastada pel Tribunal.

7. OBSERVACIONS COMPLEMENTÀRIES

A la vista de les al·legacions presentades i de la documentació aportada en aquesta fase, les observacions que es transcriuen a continuació queden sense efecte:

1.5. Limitacions a l'abast

En el desenvolupament del treball s'han posat de manifest les següents limitacions:

- A la data del nostre informe, un dels advocats circularitzats no ha respost a la nostra sol·licitud d'informació, pel que desconexem l'existència de possibles litigis no provisionats.

3. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS

...

Altres observacions

- A la data del nostre informe, un dels advocats circularitzats no ha respost a la nostra sol·licitud d'informació, pel que desconexem l'existència de possibles litigis no provisionats. (nota 1.5)

Així mateix, les observacions que es transcriuen a continuació queden redactades com segueix:

2.2.6. Despeses de personal

...

Conceptes retributius no regulats

De la revisió efectuada, s'ha observat que s'han retribuit a persones al servei de Govern conceptes en relació als quals no consta cap regulació normativa que els empari, per la qual cosa no es pot determinar la raonabilitat dels imports abonats.

En concret, aquesta incidència es posa de manifest en la retribució dels següents conceptes:

- “Prima secció canina” i “Especificitat policia”
Aquests conceptes es retribueixen al personal del cos de policia. Segons la informació que ens ha estat facilitada des de la Secretaria

d'Estat de Funció Pública l'abonament s'efectua mensualment a partir d'una comunicació del secretari d'Estat d'Interior.

- "Pas Bombers"

Aquests conceptes retribueixen als Bombers pel fet d'estar al Pas de la Casa.

En relació als conceptes retributius exposats, cal precisar que, segons l'art.63 f) i 18.3 de la Llei de la funció pública, correspon al complement específic la retribució derivada de les circumstàncies de treball d'aquells conceptes retributius.

4. OBSERVACIONS I RECOMANACIONS D'ANYS ANTERIORS

...

Altres observacions

...

- S'observen pagaments per conceptes retributius dels quals no consta una regulació normativa que els empari, com és el cas dels complements de prima secció canina i especificitat policia, i Pas bombers. (nota 2.2.6)

2.3. Estats financers

...

Estats financers consolidats

El Govern no ha presentat els seus estats consolidats tal i com obliga la NICSP 35.

L'apartat 5 de la NICSP 35 indica que les entitats controladores presentaran estats financers consolidats. El Govern compleix la definició d'entitat controladora prevista en la NICSP 35, si bé no ha presentat, a data d'aquest informe, els estats financers consolidats corresponents a l'exercici 2018.

Pel que fa a la resta d'al·legacions presentades, que el Tribunal de Comptes ha analitzat, entén que no modifiquen els plantejaments evocats en el cos de l'informe, ni aporten cap informació complementària que permeti modificar les observacions i conclusions a les quals ha arribat el Tribunal després de l'examen de la documentació aportada durant els treballs de camp.